

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 80 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din.

Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SLOVENE

Cek. rač.: Ljubljana št. 10.050 za naročnino in št. 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Diplomatski položaj ob Tihem oceanu

Ne malo ljudi se je začudilo, ko je zvedelo, da se je pred tremi tedni vkrcaal v Tokiu admiral Nomura, da se poda v Washington, kjer bo zasedel mesto japonskega poslanika pri vladi Združenih držav Severne Amerike. Kako je mogoče — so se spraševali — da se je nenkrat pojavila obojestranska želja, v mikadovi državi in v Beli hiši, da bi se spet v polnem obsegu vpostavili dobri odnosi med Japonsko in Ameriko, ki so se zadnja leta čedalje bolj poslabševali tako daleč, da se Japoncem sploh ni delo več vredno, da bi zasedli izpraznjeno poslaniško mesto v Washingtonu.

Znano je, da so poverili admiralu Nomuri zelo važno nalogo, kar je seveda znano tudi Američanom, da bi obnovil odnose med Japonsko in USA v duhu odkritosrčnega prijateljstva, in vsak bo razumel, da od uspeha ali neuspeha teh njegovih prizadevanj zavisi, ali se bo vojska, ki divja na zapadu, prenesla tudi na Daljni vzhod, ali pa se bo posrečilo, da Japonska in Združene države Severne Amerike poravnata svoje medsebojne račune v obojestranski korist, tako da bo svetovna vojska prizanesla obema obalama Tihega morja.

Kako bi to neki bilo mogoče, se sprašujejo v Evropi, ko vendar vemo, da je Japonska zvezana z Nemčijo in Italijo po posebnem paktu, ki ji nalaga dalekosežne obveznosti vojaškega značaja, če bi se tako pomoč izkazala za potrebno. Na drugi strani pa se washingtonski kongres pravkar peča za vprašanje dalekosežne vojne pomoči Angliji, po kateri bi USA prenehala biti dejansko nevtralna država. Micer pa Amerika naravnost zavira, kolikor le more, vojaško in politično akcijo Japonske na Kitajskem, kateri je spet dovolila zelo visoko posojilo in tako krepi njen odpor proti japonskemu razširjevanju. Na drugi strani si Japonska z vsemi silami prizadeva izpodkopati vpliv Amerike v Aziji in pridiga po svojih prijateljih naravnost križarsko vojsko proti vsem belokožcem sploh, kar praktično ne pomeni seveda ničesar drugega, kakor agitacijo proti Anglosaksoncem, ker Francija v Aziji itak ne pomeni več tega, kar je pomenila še nedavno. Vojska med Siamom in francosko Indokino pa daje Japonski priložnost, da se skuša čedalje bolj udejstvovati na južni kitajski obali, ki je odskočna točka na nizozemsko Indijo, ki s svojimi ogromnimi zakladi surovin že precej časa mika Japonce.

Iz tega bi seveda vsak sodil, da so nasprotja med obema konkurentoma na Tihem oceanu nepremostljiva; toda kdor pozna zgodovino svetovne diplomacije, se nad misijo admiral Nomura ne bo čudil, kakor se tudi ne bo čudil nad dejstvom, da je bilo imenovanje tega japonskega vojščaka in politika, ki ga Američani označujejo kot big gun, to je kot »veliki kanon«, v ameriškem tisku, zelo prijazno sprejeto. Jasno je namreč, da vsaj za enkrat niti Japonska niti Združene države Severne Amerike ne želijo, da bi se med seboj zapletli v vojno, ker bi bile tako eni kakor drugi strani s tem vezane roke pri zasledovanju njihovih, kajpada zelo različnih ciljev. Japonska še vedno ni mogla ustvariti takih odnosov s Sovjetsko unijo, ki bi dovoljevali tak razmah njene politike na azijski celini, da bi prišlo zaradi tega, za Japonsko in za Ameriko tako važnega življenjskega prostora do končnega spopada. Kar pa se tiče predsednika Roosevelta, bi bil več ko nespametno, če bi v trenutku, ko hoče dobiti večino ameriškega naroda za vojno pomoč Angliji, ki bi mogla avtomatično zaplesti Združene države v direkten spor z državama osi, izzval še konflikt z Japonsko, saj bi s tem riskiral tak napad opozicije na svojo politiko, da bi mogla tudi vojna pomoč Angliji splavati po vodi. Če vojska na evropski celini samó z Nemčijo je stvar, ki nima preveč simpatij v ameriški javnosti, toliko manj bi se mogla navdušiti za vojsko na dve strani. In končno tudi zadržanje Sovjetske unije ni nepreračunljiv faktor samo za Japonsko, ampak tudi za Ameriko, saj je znano, da sta tako »Izvestja« kakor »Pravda« Rooseveltovo predlog o vojni pomoči Angliji sprejeli neprijazno in vrgli v javnost besede o nevarnosti anglosaškega bloka za Sovjete in njihov položaj ter ideologijo. Vidimo torej, da je veliko razlogov, da se skušata tako Japonska kakor Amerika vsaj za enkrat, če le mogoče, izogniti medsebojnemu konfliktu. In ko je admiral Nomura odpotoval v Washington, je zunanji minister Macuoka v svojem ekspezu odločno izjavil, da sklenitev pakta med Berlinom in Tokijem na noben način ne pomeni kakšnega sovražnega namena proti Ameriki. Ob tej priliki je tudi zastopnik vlade na sestanku inozemskega tiska izjavil, da je med nemškimi in japonskimi režimom ipak razlika, ker Japonci vodijo njihova nacionalna misel, ki ni popolnoma istovetna z zapadno.

Vse to je jasno, toda tudi ta razmišljanja in ti razlogi slonijo v sedanjih ogromnih negotovosti na svetu na zelo premakljivih tleh, zakaj čež noč se more zgoditi tudi nasprotno. Čeprav je ameriški poslanik v Tokiu, Crew, ko se je poslovil od admirala Nomure, izjavil, da moreta Japonska in Amerika biti in ostati dobri prijatelji, četudi imata v tem ali onem oziru različne nazore, ostane vprašanje vpostavitve dobrih odnosov med Tokiomi in Washingtonom težko vprašanje in nihče ne more prerokovati, kako se bo in ali se sploh bo rešilo.

„Amerika je nehala biti nevtralna“

Tako na splošno tolmačijo izjave ameriškega državnega tajnika Hulla - Nove izjave ameriških ministrov - Ostri odmevi pri državah osišča

Washington, 17. jan. Reuter: Tako, kakor se dajejo izjave pred zunanjepolitičnim odborom, tako se tudi jasno vidi, da so vladni govorniki izdelali prepričljivo naziranje v korist zakonskemu predlogu o posojanju vojnega gradiva. Ciljev tega zakona sploh nikdo ne kritizira. Kritizira se samo pooblastilo, ki ga ta zakon daje predsedniku. Lahko se reče, da se vse te pripombe strinjajo v tem, da pomeni izjava Cordela Hulla konec ameriške nevtralnosti in da je Amerika že zavzela svoje stališče, dasi še ni v vojni. To stališče pa ne dovoljuje nevtralnosti in se ne sklada s prejšnjimi zahtevami mednarodnega prava. Izjava Cordela Hulla: »Mi ne bomo dopustili, da bi nas nevtralnost omejevala in da bi nas ovirala pri samoohranbi.« najtočneje označuje sedanjí položaj, je izjavila neka znana osebnost.

Roosevelt:

»Predsedniki Združenih držav nimajo navade stati na glavi«

Washington, 17. jan. t. Ass. Press: Roosevelt je danes sprejel zastopnike tiska in jim je svobodno odgovarjal na različna vprašanja. Uvodno je dejal, da on odklanja vsako spremembo zakonskega predloga, ki mu daje pravico, da izposoja ameriško orožje. Omejitve on ne bo sprejel. Če mu pa vstavijo takšne omejitve v zakon, potem naj predsedniku Združenih držav tudi vzamejo pravico, ki jo sedaj ima, da namreč svobodno stoji na glavi. Toda on, Roosevelt, nima navade stati na glavi, in tudi ne bo stal na glavi. Časi so danes prenesli za to.

Na neko drugo vprašanje je objasnjal, da bo dobil tudi pravico, da kupi angleško in francosko vojno brodogradnjo, če bi to postalo potrebno. Človek ne ve, kaj vse pride. Toda prav tako sme kupiti tudi nemško brodogradnjo, je pristavil. Pravica ni omejena samo na Anglijo in Francijo.

Na vprašanje, koliko je resnice na pisanju japonskih listov, češ, da sta mornariški in vojni minister povedala Rooseveltu, da je njegova politika do Anglije napačna, je Roosevelt odgovoril: To so pač japonska poročila. V isto vrsto je treba postaviti tudi japonska poročila, da bo ameriško brodogradnjo zapustilo Havajske otoke in šlo domov. Nekateri bi to radi doživeli, toda, kakor rečeno, ameriški predsedniki ne stojijo na glavi.

Vojni minister Stimson o »nujni pomoči Angliji«

Washington, 17. jan. Reuter: Pred zunanjepolitičnim odborom predstavnike zbornice je vojni minister Stimson rekël med drugim tudi tole:

Brez dvoma zanima Ameriko angleško vprašanje. Sedaj je za ameriško industrijo nujno, da proizvajala kar največ, da bi Anglija lahko dobila čim več vojnih potrebščin ter bi tako bila kos delovanju, ki bi ga sprožil njen sovražnik. Angleško vojno brodogradnjo je močan obrambni nasip na Atlantskem oceanu. Če se vpoštevajo angleške potrebe, tedaj je jasno, da se morajo vsi potruditi, da se morajo odstraniti vsi postopki in ukrepanji vse, da bi se pospešilo proizvajanje vojnih potrebščin. Če delamo to, tedaj skrbimo tudi za svojo obrambo. Hitro moramo zbrati sredstva, da bi tako lahko pošiljali čimveč vojnih potrebščin vsem tistim državam, katerih obramba je važna tudi za nas. Stimson je poudaril, da je prepričan, da bo zakonski predlog o pomoči demokratičnim sprejet in je nato podčrtal, da je vprašanje pošiljanja vojnega gradiva sedaj mnogo bolj nujno, kakor pa je bilo v letu 1917, ko je Anglija lahko celo oskrbovala Ameriko z vojnimi potrebščinami. Stimson je nadaljeval, da mora danes Amerika sama skrbeti za svojo obrambo, pošiljati pa mora vojna sredstva tudi drugim narodom. Večkrat je bil Stimson edini govornik pred zunanjepolitičnim odborom. Njegov govor je v bistvu podčrtal potrebo pospešenega in popolnoma svobodnega načina pošiljanja vojnega gradiva.

Mornariški minister Knox dokazuje, da edino angleško brodogradnjo varuje svoboda Amerike

Washington, 17. jan. t. Associated Press: Pri nadaljevanju debate o zakonskem predlogu, ki naj Rooseveltu da vse pravice, da posoja ameriško

Čedalje večja zaostritev svetovne vojne je prav v zadnjih dneh zaostrila položaj tudi na Tihem oceanu in ministrski predsednik Konoje je na veliki konferenci vlade z vodilnimi možmi japonskega naroda, ki se je začela v torek, dne 14. januarja, ko je razložil zunanje politični položaj, izjavil, ko je govoril o odnosih z Ameriko, da je Japonska neomajno odločena, da se ne bo dala od nikogar zaustaviti v zasledovanju svoje »svete naloge politične preureditve Azije,« kar je ves tisk razumel tako, kakor je bilo tudi v resnici mišljeno. Istočasni komentarji tiska brez dvoma kažejo, da se je moralo zadnji čas med Tokiomi in Washingtonom nekaj zgoditi, kar ni v smislu prizadevanja, da bi se vpostavili in okrepili medsebojni prijateljski odnosi. Hkrati si tudi japonska vlada na vsi moč prizadeva, da bi si zagovarjala svoj hrbet s pogodbo s Sovjeti, ki naj bi rešila vprašanje japonskih zavojevanj v severnovzhodni Aziji, s katerimi se Sovjetska unija še vedno ni sprijaznila na zadovoljiv način.

Kakor vidimo, ostaja tudi položaj na tihomorskem prostoru tako nejasen, kakor je bil.

orožje kateri kolj državi, katere varnost je za USA potrebna, se je oglašil k besedi tudi mornariški minister polkovnik Knox, ki je v imenu vlade zagovarjal zakonski predlog in rotli poslanca, naj ga hitro sprejmejo. V svojem govoru je med drugim dejal:

Številke o prihodnjih treh letih nam pravijo, da bodo brodogradnjske vesilnice, to so Italije, Nemčije in Japonske, močnejša od vojnega brodogradnjskega Združenih držav Severne Amerike. Močnejša v vsakem pogledu, začeni pri oklopnih bojnih ladjah pa do podmornic. Čeprav bodo USA v prihodnjih dveh letih imele 200 novih vojnih ladij, kažejo številke, da bodo brodogradnjske vesilnice osišča narasla za 304 enote. Pomorska moč vesilnic osišča bo najbolj narasla pri podmornicah. Če danes razpolagajo vesilnice osišča z najmanj 284 podmornicami — kolikor je to sploh mogoče ugotoviti — toda v letu 1943 bodo imele vesilnice osišča skupno najmanj 500 podmornic, ako vzamemo za merilo gradnje sedesdanji prirastek.

Nato je Knox v vznesenih besedah pohvalil zadržanje angleškega vojnega brodogradnjskega ter nadaljeval: »Ako Združene države nočejo doživeti, da se neke v Južni Ameriki vgnezdijo neka vojaška sila, morajo sedaj preprečiti, da ne bi Nemčija zrušila angleške moči na morjih, ki Nemece zadržuje na evropski celini ter jim ne pušči, da bi prešli tudi čez Atlantski ocean. Če bi se pripetilo, da bi Nemčija dobila prosto pot čez Atlantsko morje, bi najbrž najprej šla v Južno Ameriko, da dobi to ogromno skladišče vseh najbolj raznovrstnih naravnih bogastev v svoje roke. Združene države potrebujejo sedaj več let, da izpopolnijo svojo obrambo. Treba jim bo najmanj šest let, da se ustvarijo tri enako močna brodogradnjska za Atlantsko, Tihó in Azijsko morje. Zaradi tega je danes Anglija edina, ki nam s svojim brodogradnjem lahko nudi potrebni čas za izpopolnitev naše obrambe. Zaradi tega pa Anglija tudi potrebuje našo pomoč in ima naravnost pravico do nje.

Amerika ima danes 322 vojnih enot na morju. V trenutku ko to govorim, je dejal Knox, imajo Nemčija, Italija in Japonska skupno 658 pomorskih vojnih enot. Takšna je torej razlika med močjo Amerike in vesilnicami osišča. Leta 1943 bodo USA imele 342 vojnih enot, vesilele osišča pa 803 vojne ladje; leta 1943 Amerika 422 vojnih ladij, vesilele osišča pa 962 vojnih enot. Zaradi tega je vsakomur jasno, da sta samo združeni brodogradnje Anglije in Amerike v stanju, da postavita meje zavojevalecni apetitom. Samo zaradi tega, ker so Združene države Severne Amerike v 120 letih prošle zgodovine vedno držale z Anglijo, je bilo mogoče preprečiti, da se ni kakšna izvenameriška vesilnica vsidrala na ameriških tleh. Angliji se je treba zahvaliti, da je

bilo uresničeno Monroejevo načelo: Amerika Amerikancem! Stroški, ki nas čakajo, je dejal Knox, bodo veliki, žrtve težke, toda že danes lahko rečemo, da bodo stroški mnogo večji, žrtve mnogo težje, če danes držimo križem roke in stojimo na strani ter gledamo, kako propada Anglija, medtem ko si Nemčija osvaja gospodarstvo nad svetovnimi morji. Kajti sedanja vojna ni nič drugega, kakor poskus, da se Angliji odvzame njena moč na morju. Nikar ne mislimo, da bo angleško brodogradnjo ostalo en dan dalje, kakor pa svoboda angleških otokov. Angleško brodogradnjo se nevarnosti ne boji. Če bi prišlo tako daleč, da bi angleško otočje propadlo v tej vojni, gotovo, da bo istega dne uničeno tudi angleško brodogradnjo, ki bo šlo prostovoljno v pogubo skupno s svojo domovino, ki je ne bo moglo več braniti. Če pa bi se to zgodilo, potem pride vrsta na nas, na naše vojno brodogradnjo. Kaj se bo potem zgodilo, ni mogoče prerokovati. Prav gotovo pa je, da smo tudi mi izgubljeni, kakor hitro smo izgubili nadzorstvo samo na eni obali naše ameriške celine.

Oster odgovor v Berlinu

Berlin, 17. jan. AA. DNB: Nemška diplomatsko-politična korespondenca označuje izjavo ameriškega zunanjega ministra Hulla pred zunanjepolitičnim odborom predstavnikega doma kot drzen poskus ameriškega državnega tajnika, da bi opravičil svojo lastno politično preteklost.

Hull smatra kot bistveno stvar, da je treba ohraniti angleško gospodarstvo na morjih in dokazuje ameriški javnosti, da hoče Nemčija uničiti angleško gospodarjenje nad morji samo zato, da bi sama postala gospodar morja in da bi potem ograjala zahodno polkroglo. Zanimivo je, da Hull ni našel niti ene besede za označitev surove kršitve pravic južnoameriških držav od strani Anglije, niti ne za obzornost pravne strani vojne z blokado, za katere izvedbo izrablja Anglija svojo moč s tem, da posredno tira v vojni sistem in njegove posledice tudi države, ki ne sodelujejo v vojni, brez ozira na to, kako je nastala in s kakšnimi sredstvi se drži angleško gospodarstvo.

Matsuoka bo odgovoril

Tokio, 18. jan. DNB. Predstavnik zunanjega ministrstva je izjavil, da bo zunanji minister Matsuoka verjetno še danes dal izjavo o sporočilu ameriškega državnika Cordella Hulla in bo pri tej priliki posebno skušal pobiti Hullove trditve.

Sovjeti pomagajo Nemčiji

Nakupili bodo na svoj račun blago v Južni Ameriki in ga potem oddali Nemčiji

Rim, 17. jan. b. Italijanski časopisi prinašajo članek angleških »Financial News«, ki je izval globok vtis in največje skrb političnih in vojaških krogov v Londonu. Omenjeni časopis piše, da namerava Sovjetska zveza vzeti v najem 200 tovornih ladij južnoameriških republik. Te ladje bi uporabljala za prevoz blaga in surovin iz tihomorskih luk v Vladivostok. Sovjetska zveza je v decembru lanskega leta nakupovala na tržiščih Južne Amerike ogromne množice razne robe, med drugim pet milijonov ton naite in bencina, pet milijonov ton koruze in skoraj ves bombaž, ki so ga mogli dobiti v državah Južne Amerike. S to robo hočejo Sovjeti izpopolniti svoje rezerve, ki so izčrpane po izvozu v Nemčijo, ali pa nameravajo vse popolnoma prepuštili Nemčiji. Neki višje uradnik angleške blokadskega ministertva je izjavil, da je Sovjetska zveza v osemih mesecih lanskega leta izvozila iz severoameriških držav toliko bombaža, kolikor ga je izvozila skupaj v vsem letu 1939.

Zürich, 17. januarja. b. Po poročilih tukajšnjih listov iz Londona se je angleška vlada informirala v argentinskih trgovskih krogih v Buenos Airesu o posvetih, da nameravajo Sovjeti poslati 200 trgovskih ladij v Argentino, da natovorijo razne proizvode ameriških držav in jih prepeljejo v Sovjetsko Rusijo, odkoder bi jih potem poslali dalje v Nemčijo. Čeprav ta poročila smatrajo za pretirana, vendar minister za gospodarsko vodstvo vojne javlja, da bi tak postopek resno ogrožal blokado in bi zaradi tega moglo za Sovjete nastati nepravilne. Zaradi tega angleška vlada pozorno spremlja razvoj dogodkov, da bi pravočasno storila potrebne korake, če bo treba. V svoji izjavi pravi minister nadalje: Očitno je, da Sovjeti ne morejo iz lastnih sredstev popolnoma zadovoljiti svojih trgovskih obvez do Nemčije, ne da bi s tem škodovali samim sebi. Izpolnitev teh obvez je odvisna od tega, koliko bodo mogli Sovjeti uvoziti iz prekomorskih dežel, predvsem iz Amerike.

Vojaški posveti v Ankari

Ankara, 17. januarja. Reuter: Voditelji angleškega vojaškega zastopstva, ki se sedaj razgovarja z zastopniki turškega glavnega generalnega štaba, so bili večeraj popoldne sprejeti pri predsedniku turške republike Ineniju. Te sprejema se je udeležil tudi angleški veleposlanik in turški zunanji minister. Angleški častniki so imeli prvi sestanek s častniki turškega glavnega generalnega štaba v sredo. Najbrž bo danes še en posvet.

Bolgarsko-turška pogajanja za razbremenitev meje

Sofija, 17. jan. b. V vsej Bolgariji opažamo, da je po zadnjih vznemirljivih vesteh nastalo zopet boljše razpoloženje. Bolgarski politični krogi mislijo, da je vsaka bojazen, da se bo mir na Balkanu kršil, brez podlage. Danes zjutraj so v tukajšnjih političnih krogih govorili, da bo prišlo v bolgarsko prestolnico razen posebnega odposlanca turške vlade Gündisa tudi odposlanstvo turških vojaških osebnosti, ki bi se pogajala s predstavnikoma bolgarskega generalnega štaba o tem, da se čete pomaknejo od meje na eni in drugi strani. Če bo do tega obiska prišlo, bo mir na Balkanu še bolj zagotovljen. Kakor se je dalje zvedelo iz dobro poučenih krogov, bi imel odposlanec turške vlade še danes priti v Sofijo.

Poslaniško osebje v Sofiji bo vse spremenjeno

Sofija, 17. jan. m. V pooblaščenih krogih govore, da bo celokupno osebje poslaništva Sovjetske

Horia Sima v Nemčiji

Bukarešta, 17. januarja. AA. Stefani: Prihodnji teden bo odpotoval v Berlin šef legionarskega gibanja in podpredsednik romunske vlade Horia Sima. Sima potuje v Nemčijo na povabilo nacionalnosocialistične stranke v Nemčiji.

Pogodba med Čilejem in Bolivijo

La Paz, 17. jan. DNB: Čilski in bolivijski zunanji minister sta večeraj podpisala v imenu svojih držav pogodbo o nenapadanju. Buenos Aires, 17. jan. b. Francoski parnik »Mendocin« s tovornim zmrznjem mesa in drugih živil za nezasedeno področje Francije nemoteno nadaljuje svojo pot ob urugvajski obali. Po najnovjših poročilih iz krogov francoskega poslaništva in francoskih paroplovov v Buenos Airesu mislijo, da obstaja tih spoznaj med Londonom in Vichyjem za prevoz najpotrebnejše hrane za prebivalstvo nezasedene Francije.

Politični zapiski

Povečana politična živahnost v Belgradu

Pod tem naslovom prinaša zagrebški »Hrvatski Dnevnik« iz Belgrada politično poročilo, kjer pripoveduje: »V Belgradu se ves ta teden čuti povečana politična živahnost, posamezni člani vlade objavljajo svoje misli, zlasti pa posamezni člani vlade govore z uglednimi možmi srbskega javnega in političnega življenja. Poleg tega opazamo intenzivno izmenjavanje misli v slovenskem krlju vlade, oziroma v slovenskem delu JRZ. Prav tako je v stikih tudi ožje vodstvo SDS. V zvezi s pričakovanimi manjšimi spremembami v vladi, o čemer smo že poročali, je treba še povedati, da vlada prav posebno skrbi za čim boljše in čim uspešnejšo organizacijo gospodarske politike, ki jo je treba urediti po sedanjih izrednih razmerah. Počeni ugašajo možnost čim ožjega sodelovanja posameznih oddelkov gospodarskih ministrstev in osrednjih gospodarskih ustanov, kakršne so na primer PRIZAD in Ravnateljstvo za prehrano, da bi s skladnim sodelovanjem, vodenim z enega mesta za del države zunaj ban. Hrvatske, bila prehrana prebivalstva uspešnejša in bolj zagotovljena. To sodelovanje državnih in poldržavnih ustanov v Belgradu bo v tesnem sodelovanju s podobnimi ustanovami banske oblasti v Zagrebu, da bi od tega sodelovanja imelo svojo korist prebivalstvo vse države. S tem v zvezi so storjeni že sklepi, zaradi česar moremo s popolnim optimizmom pričakovati, da bo prehrana prebivalstva dobro organizirana tudi glede količine hrane in glede nadzorstva cen. S tem v zvezi pričakujemo, da bodo izdane potrebne uredbe.«

O razpuščenih marksističnih organizacijah

»Slovenski Delavec« prinaša pregled marksističnih organizacij, ki so bile vložene v Strokovni komisiji, kot osrednji marksistični organizaciji za Slovenijo, in katere je zadel razpust. List navaja 11 društev. Nato pa pravi: »Z gornjega je razvidno, da so bili marksisti razpuščeni kar na 11 samostojnih organizacij. Pa še to je iz naslovov posameznih organizacij razvidno, kako malo pravega narodnega duha je bilo v njih. Slovensko delavstvo niti po naslovu ni imelo slovenskih strokovnih organizacij. Se manj pa so te organizacije bile slovenske po duhu, ki jih je preveval. Odtujili so se svoji zemlji in svojemu narodu. Tako so tudi izgubili pravico do obstoja.«

Politika ulice

Hrvatski tednik v Virovitici na Hrvatskem »Virovitčanin« prinaša članek o politiki ulice, kjer pravi: »Danes se na svetu gode čudne stvari. Iz največjega nacionalista je po metamorfozi postal komunist, iz komunist, borca na barikadah, je postal največja trobenta, ki slavi kapitalizem. V družinah ima oče eno, sin drugo, žena pa morda peto narodno ali razredno obeležje. Hvala Bogu, da ta sodobna kuga ni še prišla do nas. Naš narod je prepričan v pravo pot svojega vodstva in čaka, kdaj bodo vse te norčije prešle mimo nas. Pa vendarle ponekod tudi pri nas neodgovorni elementi skušajo razdirati avtoritete, ki smo za nje dajali svojo kri in življenje. Ali se sme tako govoriti? Nikakor ne! Biti moramo čuječi in pripravljani na vse. Toda način boja hrvatskega naroda skozi vsa ta stoletja je bil časten, enoten, ponosen in tak mora ostati! Ulica bo danes ali jutri spet spremenila svoje lice. Ne obojajo se, ker je danes levičarska, jutri fašistična, pojutrnjem anarhistična. Može vodijo domovino in državo, ulica pa je neodgovoren element, ko se vdaja vetru in plačenemu manifestiranju, ki nima nobene zveze s postenostjo.«

Odstavljen zagrebški občinski svetnik

Kakor poročajo listi, je dr. Reberski te dni razpustil 16. okrajno organizacijo mesta Zagreba, kateri je predsedoval g. Josip Vidoni, občinski svetnik. To se je zgodilo zaradi nekaterih žaljivih besedi, ki jih je Vidoni rabil na naslov mestne organizacije HSS v Zagrebu in njenega delovanja. — S tem v zvezi je 16. januarja banska oblast v Zagrebu razrešila dolžnosti občinskega svetnika g. Josipa Vidonija.

O vladanju »mladih in starih«

Belgrajski tednik »Napred«, ki ga izdaja profesor Ilić, prinaša uvodnik o »mladih in starih«, kjer se peča z vprašanjem vlade mladih, ki naj nadomesti vlado starih. List pravi, da je to demagoško geslo, ki dokazuje le to, da tisti, ki se tako laskajo mladim, mladih ne spoštujejo preveč, ker bi jih s takimi gesli radi pridobili zase. — »Kakor kaže, pri nas vsi uvidevajo škodljivost naše velike razbitosti in razcepljenosti — prvi list — zato je toliko bolj čudno naglašati še en temelj cepanja in razbijanja. Kakor je nesmiselno tako deliti ljudi med stare in mlade, prav tako pa je nesmiselno označevati demokracijo za vladavino mladih. Pri teh novih sistemih so namreč po sami logiki stvari tiste spremembe, katere so v demokraciji nevarne, docela izključene, ker je njihov vodja dosmrten. Ker pa čas tudi zanj teče ter mu na grbo lezejo leta, je iz tega jasno, da ravno ti sistemi vodijo brezpogojno kakor po nekaki usodi v vladavino starcev.«

Nemški jezikovni tečajji na Hrvatskem

Graška »Tagespost« prinaša dopis iz Varaždina, kjer govori o nemških jezikovnih tečajjih na Hrvatskem. Med drugim pripoveduje, da se je 8. t. m. v Varaždinu mudil lektor nemške akademije iz Monakovega prof. Alojzij König, ki je prišel tja na povabilo varaždinskega društva Prijateljev Nemčije v Resnici pa — tako pravi list — je bil njegov obisk namenjen organizaciji nemških jezikovnih tečajev, katere v Varaždinu vodi prof. Georg Kuhner z varaždinske gimnazije. Varaždinski nemški tečajji so se začeli 3. t. m. ter je vanje tak naval, da so morali nehati sprejemati nove pristope. List pravi, da se ti tečajji močno razlikujejo od francoskih, katere prireja francoski klub, ker se nemških zlasti udeležujejo trgovci in tudi mnogo delavcev. Nato poroča imenovani nemški list: »Zlasti velik uspeh so dosegli nemški jezikovni tečajji v Zagrebu, ki jih tamkaj vodi lektorat nemške akademije (prof. König). Število tečajnikov se je zadnje čase podsestorično ter zdaj znaša kakih tisoč. Zdjaj predava per učitelj. — Drugi lektorati so še v Dubrovniku in Splitu, potreba pa kaže, da bodo ustanovljeni še drugi na Hrvatskem. Tako je po večletnem zastopljanju nemški jezik spet prvi tuji jezik na Hrvatskem. Tudi hrvaški radio je uvedel nemške emisije, in sicer v soboto bralno uro, v sredo pa tečaj za začetnike.«

Višek umetnosti na ledu

Karl Schäfer navdušuje športne množice

Ljubljana, 17. januarja. Za naše športnike, zlasti za drsalce na ledu, je bil nocojšnji večer, s katerim je postregla uprava drsališča SK Ilirije, svojevrsten dogodek, kakršnega Ljubljana še ni doživela, vsaj na drsalnem polju še ne. Zato ni prav nič čudnega, da se je nabralo na drsališču SK Ilirije pod Cekinovicim gradom 3500 gledalcev, kolikor jih ni bilo pri nas še prav na nobeni tovrstni prireditvi.

Cetudi je umetno drsanje na ledu, bi rekli, ameriška iznajdba, moramo kljub temu priznati, da je v Evropi zibelka današnjega umetnega drsanja in sicer, točneje povedano, na Dunaju. Ze leta 1868. je ameriški piesalec in umetnik na ledu Jackson Haines na Dunaju in drugih evropskih mestih kazal svojo umetnost na ledu. Prav posebno je ugajala njegova produkcija dunajskemu občinstvu, ki je začelo takoj misliti na to, da tudi ono nekaj takega poskusi. Kar so tedaj videli, niso samo prevzeli, temveč so se sami naprej izpopolnjevali in tako je nastala prva šola umetnega drsanja na ledu. Na Dunaju je bilo zgrajeno tudi prvo drsališče in Dunaj je dobil tudi prvo umetno drsališče, ki dopušta tudi v takih časih treninge, ko drugod že zdavnaj ni več ledu. Za to ima največ zaslug dvorni svetnik E. Engelmann. Dunaj je tudi vzgojil najboljši drsalce in drsalke sveta kakor N. Engelmann, go. Jarosz-Szabo, inž. Böckla in Karla Schäferja, katerega smo imeli nocoj priliko občudovati.

Ze kmalu po šesti uri so se valile ljudske množice proti drsališču SK Ilirije pod Cekinovicim gradom, kjer sta nocoj nastopala večkratni svetovni in olimpijski prvaki v umetnem drsanju Karel Schäffer in njegova partnerica Fritz Gillard. Toliko zanimanja, kot ga je bilo danes med ljubljanskim občinstvom za umetno drsanje na ledu, že dolgo ni bilo v Ljubljani za kakšno športno prireditve. Resnica je, da je hotel vsak videti svetovnega prvaka, ki je prišel v Ljubljano zato, da pokaže svojo umetnost na ledu. Kdor je prišel nocoj na drsališče Ilirije, ta ne bo nikdar pozabil tega večera. V produkciji, katero sta izvedla svetovni prvaki Schäfer in gospodična Gillard, je bilo zanimanje ta večer na višku.

Gledalci so težko pričakovali nastopa, ki se je pričel ob sedmih in katerega je začel g. Beletto st., ki je pojasnil pomen današnjega večera in podal program. Ves nastop je obsegal 12 točk, in sicer sta gosta nastopila v petih točkah, domači mojstri in prvakinje pa so jih podali 7. Prva je nastopila Marica Bogatajeva, ki je podala svoje prosto drsanje prav lepo. V drugi točki se je pojavila naša državna prvakinja in učenka svetovnega prvaka Schäfferja gđ. Silva Palmetova, ki si je na mah osvojila gledalce s svojim valčkom na ledu, ki ga je podala prav tako fino kakor vedno ob svojih

nastopih. Za njo je nastopila gospodična Fritz Gillard s tango, katerega je podala izredno fino s precizno eleganco. Zivahen je bil njen tempo, izredno fino njeno izvajanje in polno elegancie in se je ravno v tem opazila precejšnja razlika med našimi drsalci in gosti.

V četrth točki je nastopil težko pričakovani svetovni prvaki Schäfer z variacijo (Mondtanz). Od kar sem zadnjokrat videl Schäferja — bilo je to leta 1936 na olimpijadi v Ga-Pa —, je Schäfer celo nekoliko napredoval. Vsekakor so pa njegove izvedbe prav tako fine kakor v tistih časih, ko je še nastopal na olimpijskih igrah in svojih tekmah kot amater. Izredno fine in sigurne so njegove izvedbe, ki so nešteto krat prepletene z izredno težkimi vrhunskimi prvini; Schäfer je pač drsalec, ki je dolgo let popolnoma opravičeno nosil visoki naslov svetovnega prvaka.

V peti točki je nastopila Silva Palmetova in Joško Biber, ki sta nam podala prosto drsanje para. Njuna izvedba je bila elegantno in fino izvedena in sta od svojega zadnjega nastopa zelo napredovala. Ta točka je na nocojšnjem večeru precej navdušila množestvo gledalcev. Za njima je nastopil Beletto Janec, ki je s sigurnostjo in njemu priznano eleganco izvedel prosto drsanje.

V sedmi točki je nastopila zopet gđna Fritz Gillard s točko »American Follies« (norosti na fox-trott-Gipper Crepper). To točko je podala izredno fino vkljub težkim prvini, katere je morala vpletati v tej sestavi. Za njo je nastopil državni prvaki Thuma Emanuel s svojim prostim drsanjem, katero je podal prav fino in še boljše kakor na svojem zadnjem nastopu. V deveti točki je nastopila gđna Vlasta Sermeteva s točko »Revije«, katero je podala z velikim elanom in v kateri je imela nekaj akrobatskih prvini. Občinstvo je bilo radi te točke zelo navdušeno.

V deseti točki je nastopil zopet svetovni prvaki Karl Schäfer na dunajski valček, kar je bilo izredno fino izvedeno in so bili gledalci nad to točko zelo navdušeni. Silva Palmetova je nastopila s kmečkim plesom v gorenjski narodni noši. To točko je naštediral naš baletni mojster inž. Golovin. Tudi gđ. Palmetova je s to točko navdušila množestvo občinstva in jo je morala še nekajkrat ponoviti.

Za zaključek sta nastopila še Schäfer-Gillardova s plesom: Tango. Ko sta končala to točko, gledalci niso hoteli oditi, temveč so zahtevali, da dodata še kaj k temu programu. Parkrat sta nastopila še z nekaterimi točkami, v katerih sta pokazala one vrhunske prvine, ki jih le redkokdaj vidimo v umetnem drsanju. S to točko je bil zaključen današnji večer, ki je v vsakem pogledu uspel in ki bo brez dvoma zelo mnogo koristil našemu drsalnemu športu.

Francoski poslanik govori sv. očetu

Vatikan, 17. jan. Francoski poslanik v Vatikanu g. Berard Leon je pri izročitvi svojih listin imel na sv. očeta Pija XII. pri slovesni avdijenci naslednji govor:

Ko me je Vaša Svetost pred nekaj meseci izvolila sprejeti s tako očetovsko dobrotljivostjo, si prav gotovo nisem mislil, da bom imel nekega dne čast predstavljati svojo domovino pri Vas. Ze takrat je bilo stanje v Evropi tako, da se je moral zdrzniti vsak, kdor je pomislil na nesrečo narodov, na nemire in težave sveta, čigar obraz je izginjal. Ze takrat sem začutil, kako veliko pomoč dobi lahko človeštvo od Petrovega naslednika, čuvarja in glasnika besed, ki ostanejo večne. Od takrat je vojna le še povečala svoja razdejavanja! In vsak francoski glas, ki se bo dvignil k papeškemu prestolu, bo, naravno, odmev ogromne bolečine velikega naroda.

Francija se v tej preizkušnji ni prepustila žalovanju onih, ki nimajo nobenega upanja več. Vsak narod se od vojaškega poraza pobere, toda od moralnega se ne dvigne nikoli več. Francija bi shirala le tedaj, če bi pozabila na svojo veliko vlogo, ki jo je igrala v zgodovini. Ona pa se je zbrala okoli slavnega vojaka, ki si je svojo slavo na tej poti žalosti le še povečal.

Pod njegovim vodstvom se je pričelo veliko obnovitveno delo. Prav toliko kot dejanja, štejejo tudi nameni, ki so jih sprožili. Ti so bili izrečeni krepko in kolikor se je da jasno. Treba je obnoviti narodovo dušo, in sicer tako, da bo zopet našla samo sebe, ter vliniti potem vanjo nove smernice. Kadar se Francija vrne k disciplini, katere pomanjkanje je tako drago plačala, ji njena izkušnost, pridobljena v zgodovini, vedno pomaga. Francoz se v njej hitro znajde, zato takrat pravilno ceni čudovito sedanjost, katero je prejel od onih, ki so košček za koščkom ustvarjali svojo domovino, jo branili in — obdržali. Ta izkušnost je narodna skupnost, prednost, iz katere je Francoz vedno znal izvelič ves sok; je bistvo našega upanja, pogoj, ki je za našo obnovo najbolj potreben; je edinstvo, katere podoba in branilca vidimo danes v osebi voditelja, kateromu sledimo.

Prav tako smo pripravljani storiti svojo dolžnost nasproti Evropi. Vemo, kaj zahtevajo od nas; vemo pa tudi, da med temi zahtevami ne sme biti ničesar, kar bi bilo nasprotno našemu ponosu in naši časti. Upostavitve trajnega evropskega reda mora biti v prvi vrsti delo pameti in poguma. Francija bo potem našla v njem svoje mesto in svoje delo. Vojna je postavila ljudstva proti ljudstvom, dediče istih starih in slavnih dobrin, one, ki bi prav zaradi različnosti svojih darov in svojih kultur morali delati v sožitju, v katerem bi imela civilizacija prvenstvo. Včasih so tekmovali med seboj z deli svojih učenjakov in stvaritvami svojih umetnikov. Kdo od onih, ki mislijo na bodočnost te civilizacije, ne bi želel, da bi se te zveze zopet povežale? Mi ostanemo pripravljani na vsako žrtve, katere smoter bo. zamenjati krvava obračunavanja in nereda z mirnim sodelovanjem in zastopnostjo.

Pri tem delu bomo sodelovali toliko bolj plodonosno, ker bo ob potrebnih mednarodnih izpremenbah Francija očuvala vse vidne znake svojega genija ter svoji pečat svojega duhovnega življenja. Harmonično pomešano z latinsko kulturo je krščanstvo že zdavnaj pod vplivom Rima priskrbelo v francosko dušo. Ostali bomo dežela, v kateri duh Evangelija še ni bil nikoli zatemnjen, niti v nesreči, niti v slavi, saj je od dobe do dobe, mimo vseh izpremenjanj v dolgi in viharni zgodovini rodil tako lepe in tako raznolike primere kot je veliki mož Bernard de Clairvaux ter ponižna otroka Bernardetka iz Lurda in Terezija iz Lisieuxa.

Naj omenim, sveti oče, kako hitro in s kakšno vero se je Francija pridružila nauku miru, katerega je Vaša Svetost utemeljevala ob tolikih prilikah. Ko je danes govor o tem, kako pomiriti svet, je treba znova poudariti, da bo najboljša

mirovna pogodba ona, s katero se bodo zares končala prerivanja in prepiri narodov, ona, ki ne bo rodila novih prilik za spore in sovraštva. Da bi se ljudje vsak dan bolj približali drug drugemu ter postali vredni sreče, h kateri ji n je pokazal pot psalmist, in katero bodo po njegovih besedah spoznali takrat, kadar se bosta objela pravica in mir! Mir v pravici: pod te besede bom postavil svoje poslanstvo, trdno upajoč, da bom pri tem delu našel čvrsto podporo Vaše Svetosti.«

Bolgarski poslanik v Berlinu

o bolgarskih odnošajih z Nemčijo in Sovjetsko Zvezo

Belgrad, 17. jan. m. Na svojem potovanju v Sofijo je potoval bolgarski poslanik v Berlinu Draganov danes skozi Belgrad. Včeraj je odpotoval iz Berlina ter ga je salonski vagon pričakoval v Budimpešti, ki so ga priključili orientalskemu, ki je danes dopoldne prispel v Belgrad. Na postaji je poslanika Draganova sprejel bolgarski poslanik na našem dvoru Stoilov in se z njim zadržal v daljšem razgovoru. V salonskem vagonu je Draganov sprejel zastopnika »Pravde«, ki mu je stavil več vprašanj. Na ta vprašanja je g. poslanik tudi odgovoril.

Na vprašanje, kakšen je namen njegovega potovanja v Sofijo, je poslanik Draganov odgovoril: »Potujem samo za nekaj dni v Bolgarijo. Zadržal se bom samo dva do tri dni, mogoče tudi deset dni. Potujem na redno poročanje, kar delam vsak mesec, ali pa vsaj vsak drugi mesec. Pa tudi drugače želim časa nisem bil v Sofiji. Vzrok je, da je potovanja pozimi precej težko.«

Na vprašanje, če ima kakšno posebno misijo in če nosi s seboj kakšen predlog nemške vlade v zvezi z dokončno opredeljitvijo bolgarske vlade, je Draganov izjavil, »da ne nosi nobenih predlogov političnega značaja«. Bolgarski poslanik se je na kratko dotaknil gospodarske politike obeh držav in je izjavil: »Razen političnih vprašanj, o katerih zdaj ne moremo govoriti, ostajajo tudi gospodarska vprašanja, ki zahtevajo rešitev in ki jih proučujeta obe vladi. Mislim na poglabitev gospodarskih odnošajev med Nemčijo in Bolgarijo, čemur bomo v bodoče poklanjali večjo pozornost.«

Nazadnje je zastopnik »Pravde« vprašal bolgarskega poslanika za njegovo mnenje v zvezi z razvojem bolgarsko-sovjetskih odnošajev. Draganov je odgovoril: »Kakor znano, vzdržuje Bolgarija prijateljske odnošaje s Sovjetsko zvezo in je v neprestanih diplomatskih stikih z vlado v Moskvi. To stanje so zelo ugodno ocenili tudi berlinski krogi.«

Jugoslovansko-nemški gospodarski sporazumi

Berlin, 17. januarja. m. »Süd-Ost-Echo« poroča, da je bil pri zadnjih berlinskih pogajanjih med zastopniki jugoslovanske vlade in Nemčijo dosežen sporazum v raznih zadevah. Sporazumeli so se glede plačila nemških dolgov, glede železniškega prometa kakor tudi glede vprašanja jugoslovanskih dolgov v protektoratu na podlagi stare pogodbe. Razen tega so jugoslovanski zastopniki z merodajnimi berlinskimi činitelji pretresali tudi vprašanje cen in odstranjevanje nekaterih težav, ki so se v zadnjem času pojavile v zvezi s to zadevo. List pravi, da se je tudi v tej zadevi našla sporazumna rešitev, tako da je zdaj mogoče računati z znatnim povečanjem jugoslovanskega izvoza v Nemčijo.

Politični pogovori v Belgradu

Belgrad, 17. jan. m. V razpletu političnih vprašanj, ki so v zvezi z bližnjo rekonstrukcijo vlade, ni nastopila danes nobena sprememba. G. predsednik dr. Kulovec je imel danes več političnih sestankov. Podpredsednik vlade dr. Maček je razpravljal v glavnem s predsednikom izvršnega odbora SDS Vilderjem in glavnim tajnikom te politične skupine Savo Kosanovićem. S popoldanskim vlakom se je dr. Maček odpeljal v Zagreb.

V zvezi z bližnjo rekonstrukcijo vlade politični krogi tudi omenjajo ustanovitev novega ministrstva za prehrano. Isti krogi omenjajo tudi ustanovitev še drugih resorov, česar pa dobro poučeni krogi ne potrjujejo.

Belgrad, 17. januarja. m. Kakor smo že poročali, se mudi v Belgradu ljubljanski župan dr. Adlešič, ki je danes v posameznih ministrstvih posredoval v zadevah ljubljanske občine. Dr. Adlešič je obiskal tudi predsednika dr. Kulovca in ministra dr. Kreka.

Posvet radijskih postaj

Belgrad, 17. an. m. Včeraj je bila v Belgradu konferenca zastopnikov vseh treh radijskih postaj. Vodil jo je predsednik upravnega odbora belgrajske postaje dr. Voja Janjič. Na konferenci so razpravljali o programskem sodelovanju belgrajske, zagrebške in ljubljanske radijske postaje in reorganizaciji nacionalne ure. Ljubljansko radijsko postajo sta zastopala prof. France Koblar in odvetnik ter bivši poslanec Miloš Stare, ki je v politnem ministrstvu posredoval v zadevi novih naprav radijskih postaj v Ljubljani in Mariboru.

Osebnostne novice

Belgrad, 17. januarja. m. S kr. ukazom sta napredovala v 6. skup. Alojzij Zapašek, višji pisarniški predstojnik na okrajnem sodišču v Celju, in Milan Voinča, višji pisarniški oficial na okr. sodišču v Slov. Konjicah. Za glavnega arharjarja v 7. skup. je postavljen pri Vrhovnem sodišču v Ljubljani Rudolf Dečman, pisarniški oficial 8. skup. Upokojena sta pisarniški oficial 9. skup. Anton Merc pri okrajnem sodišču v Mariboru, in Franc Ferjenčič v Prevaljah.

Belgrad, 17. jan. m. Z odlokom pravosodnega ministra so napredovali v 9. skup.: kancliser Karel Pernel na okrajnem sodišču v Ptuj, Alojzij Marič v Murski Soboti, Ivo Zeleznik v Krškem, Ivan Celah v St. Lenartu, Valter Sant, poveljnik paznikov 10. skup. v Mariboru.

Belgrajske novice

Belgrad, 17. januarja. m. Belgrajski občinski odbor je imel nocoj sejo, na kateri je župan Jevrem Tomić podal obširno poročilo o poslovanju belgrajske občine v preteklem proračunskem letu. Kakor je znano, je proračun dohodkov in izdatkov v preteklem letu znašal 357.827.000 din ter je bil povečan za skoraj 16 milij. din. Dohodki so znašali 399.740.000 din, kar pomeni višek za skoraj 26 milij. din.

Belgrad, 17. januarja. m. Kakor vsako leto, je glavna kontrola tudi letos rešila veliko predmetov, ki jih je dobila od posameznih ministrstev in drugih ustanov. Po podatkih, ki jih sedaj objavlja, je glavna kontrola lansko leto rešila skoraj 156.794 predmetov.

Belgrad, 17. januarja. m. V belgrajski občini se je ustanovilo ravnateljstvo za prehrano. Za ravnatelja je postavljen g. Djura Djurovič. Novo ravnateljstvo ima štiri oddelke: za rezervo hrane, za kurjavo, za hrano in računski odtsek. Novo ravnateljstvo je že pričelo poslovati.

Zagreb muslimanskim dijakom

Zagreb, 17. januarja. b. Snoči je bila v prostorih muslimanskega prosvetnega društva »Narodna uzdanica« svečanost, kateri so prisostvovali zastopniki mesta Zagreba, banske oblasti ter prijatelji muslimanskih Hrvatov. Prisoten je bil odposlanec voditelja hrvatskega naroda dr. Mačka dr. Čajkovec, mestni župan Starčević, rektor univerze, šefi oddelkov banovine in drugi. Ob tej priliki je imel dr. Čajkovec topel govor dijakom muslimanom, ki študirajo na zagrebški univerzi. Podčrtal je tople simpatije, katere goje Hrvati do muslimanov. Prebral je tudi pismo sarajevskega nadškofa dr. Sariča pod naslovom »Dukat, ki jo je objavil nedavno »Obzor« v bajramski prilogi. Ta sestavek je globoko pretresel muslimanske dijake. Po tem govoru se je v njihovem imenu zahvalil prof. Begović za tolikšno zanimanje, ki so ga pokazali v Zagrebu za muslimanske dijake.

Velik sneg na Hrvatskem

Zagreb, 17. jan. b. V Zagrebu in v vsej Hrvatski je snoči in danes povsod zapadel precej visok sneg, ki je povzročil velike motnje posebno v železniškem prometu. Največ zamude je imel belgrajski brzovlak, ki bi moral priti v Zagreb ob 7.40, a je prišel šele opoldne, nadalje splitek vlak, ki bi moral priti ob 11, pa je prišel ob 15. Največ snega je padlo v Liki. Če bo še nadalje snežilo, bi lahko nastale hude motnje. Dosti snega je zapadlo tudi v Zagrebu, tako da bo ta današnji sneg stal zagrebško občino 1.500.000 din, ker so množice delavcev morali najeti za čiščenje snega. Na Slemenu je padlo 75 cm novega snega.

Nova vrsta poštnih paketov: učila za nepismene

Belgrad, 17. jan. AA. Poštni minister dr. Torbar je podpisal danes odlok, s katerim se izpopolnjuje pravilnik za notranjo pošto službo. S tem dopolnilom se uvaja nova vrsta poštnih paketov s posebno tarifo. S to novo vrsto poštnih paketov je omogočeno kulturnim in prosvetnim društvom in ustanovam odpremljanje knjig in šolskega pribora za nepismene po posebni tarifi. Pristojbina za te zabojce znaša do 6 kg 5 din, nad 6 kg 9 din, nad 9 do 12 kg pa 10 din. Te zabojce lahko pošiljajo vsa kulturna in prosvetna društva ter ustanove, ki dokažejo, da pošiljajo knjige in šolski pribor za širjenje prosvete in pobijanje nepismenosti in dobe dovoljenje od pristojnega ravnateljstva za pošto, telegraf in telefon. Zavoji se lahko pošiljajo na naslov občin, sol, župnih uradov in čitalnic ter posebnih zastopnikov. Vsa ta društva in ustanove, ki imajo namen pobijati nepismenost ter širiti kulturo in prosveto in bi se rada okoristila s to ugodnostjo, se morajo obrniti na pristojno ravnateljstvo za pošto, da dobe dovoljenje za pošiljanje teh zavojev po znižani tarifi. K prošnji morajo priložiti potrjena društvena pravila in prepis zapisnika seje, da bi se iz teh dokumentov lahko videlo s kakšnim namenom se odpremljajo pošiljke in ali se te res odpremljajo brezplačno.

Zagrebška vremenska napoved: Oblačno z manjšimi padavinami.

Pregled dogodkov po bojiščih

Maršal Graziani odstopil?

London, 17. jan. t. Reuter. Nemška radiopostaja je razglasila, da je vrhovni poveljnik italijanske armade v Libiji maršal Graziani odstopil in da je bil njegov odstop tudi sprejet.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 17. jan. AA. Stefani. Službeno poročilo 224 glavnega stana italijanskih oboroženih sil se glasi:

V Cirenaiki: Topniško in patrolno delovanje. V Vzhodni Afriki: Normalno delovanje topništva pri Galabatu. Bombniški oddelek nekoga letalskega zbora je v spremstvu italijanskih in nemških letal v zapovrstnih valovih hudo bombardiral pomorsko oporišče na Malti. Dejanje je bilo izvedeno drzno in odločno. Letalonosilka Illustrious, ki se je zatekla v La Valette na Malto zaradi hude poškodbe, je bila zadeta z bombami težkega in srednjega kalibra. Prav tako resno je bilo zadeta neka križarka in neka ladja. Arzenal in pristaniške naprave so bile učinkovito in točno obstreljivane. Eno nemško letalo se ni vrnilo.

Ugotovilo se je, da je bila podmornica, ki je bila preganjana 29. decembra, kakor je ugotovilo poročilo št. 216, dejansko grška podmornica »Proteus«. Ta podmornica francoskega izdelka je imela na površini vode 700 ton, pod vodo pa 930 ton. Bila je oborožena z 8 torpednicami cevni in enim topom 102 mm. Med sovražnikovim napadom na Catanio v noči med 12. in 13. januarjem je protiletalska obramba razen letala, o katerem javlja poročilo št. 220, zbila še neko drugo letalo.

Angleška poročila

Kairo, 17. jan. t. Reuter. Uradno poročilo angleškega vrhovnega poveljstva se glasi:

Na nobeni fronti ni bilo kakšne važnejše spremembe. Kairo, 17. jan. t. Reuter. S fronte pred Tobrukom poročajo, da je angleško topništvo začelo obstreljevati trdnjavo z veliko srditostjo. Na vojaških mestih še nočejo izjaviti, če je bombardiranje, ki traja neprestano že od večeraj opoldne, že uvod v splošni napad na trdnjavo ali dogodek sam zase. Pri bombardiranju sodelujejo najtežji topovi, ki so tudi Bardijo obstreljevali in zlomili odpor posadke.

Na letališču El Adem, ki je veljalo kot letališče Tobruka, so vojaške oblasti, ki čistijo ozemlje, ugotovile, da je bilo uničenih 87 različnih letal. V eni sami letalski lopi je bilo zmečkanih 22 bombnih in lovskih letal.

Tobruk

Po zadnjih poročilih Angleži pripravljajo napad na Tobruk. Tobruk je izredne važnosti zaradi svojega odličnega pristanišča, ki se globoko zajeda v obalo kakor kak kazalec in je najboljšo naravno pristanišče med Aleksandrijo in Tripolisom. Vsa okolica mesta je posuta z vojašnicami, s taborišči iz barak, skladišči nafte in močnimi trdbami, ki so med seboj povezane z dobrimi cestami. Italijani so imeli nešteto krat velike vojaške vaje med Tobrukom in Sicilijo. V Tobruku najde zavetišče z lahko 50 vojnih ladij, pa tudi več, morje je tako globoko, da lahko pristajajo tudi najtežje oklopnice. Pristanišče je 4 km dolgo, 1 in pol km široko in povsod vsaj 15 m globoko. Tobruk je glavno oporišče italijanske armade v Cirenaiki in je pomembnejše in verjetno tudi močnejše utrjeno kakor Derna ali Benghasi.

Spet napad na Catanio

Poročilo letalskega poveljstva pa pravi: V noči od 15. na 16. januar so naša bombna letala ponovila svoj napad na letališče v Catanio na Siciliji, kjer ima nemško letalstvo svoje glavno oporišče. Pri tej priliki je bila zažgana lopa na severozahodnem delu letališča ter so bila spet porušena in zažgana upravna poslopja in vojašnice, ki niso bile zadete pri zadnjem napadu. Naši piloti so opazili večje število sovražnih letal, kako so gorela na tleh. Koliko letal je bilo v požgani lopi, ni bilo mogoče ugotoviti. Vsa naša letala so se vrnila.

Izredno hud bombni napad je bil večeraj izveden na Derno, kjer je bil bombardiran glavni pomol, ladjeveje v pristanu ter upravna poslopja. Nastali so požari, ki so jih piloti videli še na razdaljo 100 km. Vsa letala so se vrnila.

Napad na Malto

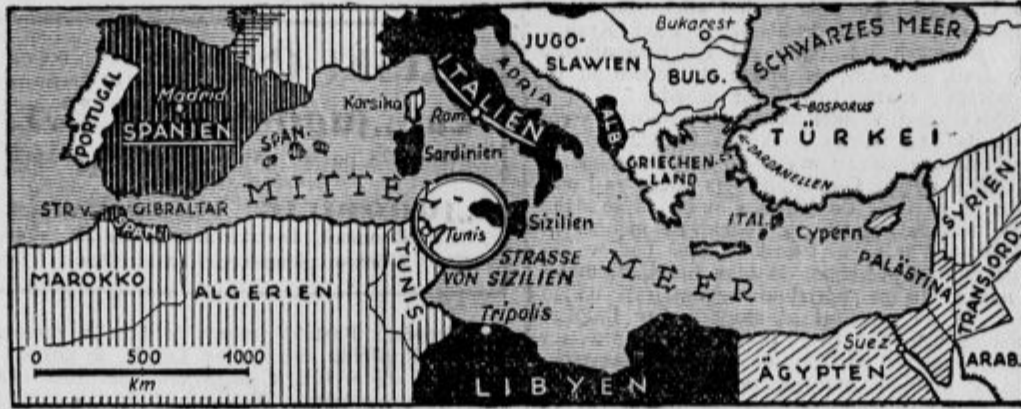
Kairo, 17. jan. t. Reuter. Sovražna letala so večeraj petkrat zaporedoma napadla Malto. Med napadalci, ki so bili vsi strmoglavci, smo našli

42 nemških letal. Bombe so napravile veliko škodo na zasebnih zgradbah Nitj en vojaški cilj ni bil zadet. Deset sovražnih letal smo pri tej priložnosti sestrelili.

Berlin, 17. jan. DNB. Na angleško letalonosilko »Illustrious«, ki se je s hudimi poškodbami po bitki v Sredozemskem morju morala umakniti v neko sredozemsko pristanišče, je bil večeraj izveden nov napad, katerega so se udeležili tudi nemški bombniki. Bomba težke vrste in dve bombi srednje vrste sta zadeli letalonosilko in po obvestilih, ki so jih dobila nemška pristojna mesta, je gotovo, da angleška admiraliteta v teku sedanje vojne te letalonosilke ne bo mogla več uporabljati. Kljub močnemu obrambnemu ognju se iz tega poleta ni vrnilo samo eno nemško letalo.

Rim, 17. jan. Stefani. Posebni dopisnik agen-

cije Stefani na letalskem bojišču poroča, da so bombniški oddelki letalstva v zapovrstnih valovih v množinah bombardirali otok Malto. Letala so napadla najvažnejše objekte na otoku. Nemške bombnike so spremljali italijanski letalski lovski oddelki. Pri napadu so bile uporabljene bombe najtežjega kalibra. Razen tega je bilo vrženih več ton zažigalnih bomb. Pustošenje in požari so nastali zlasti v arsenalu in pristanišču La Valette, kjer je bilo zasidranih več ladij, ki so bile zadete. Letalonosilka, katero je zadelo eno italijansko torpedno letalo v siciljskem prelivu dne 10. januarja in katera se je z velikimi težavami privlekla v La Valette, je bila ponovno bombardirana in poškodovana. Med napadom je bilo sovražnikovo protiletalsko topništvo zelo delavno. Slabo vreme ni oviralo sijajnega napada nemških bombnikov.

Nemški zemljevid Sredozemskega morja: Kraj, kjer se je odigrala bitka med nemškimi letali in angleškimi vojnim brodovjem, je zaznamovan s krogom in se imenuje Siciljski preliv in leži med Sicilijo in francosko Tunizijo. Tobruk, ki ga oblegajo Angleži, leži na obali Libije, zah. od Egipta.

V Albaniji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 17. jan. t. Poročilo št. 224 glavnega stana italijanske oborožene sile poroča o operacijah na grško-italijanski fronti:

Pri delovanju krajevnega značaja smo sovražniku prizadejali hude izgube.

Grška poročila

Atene, 17. jan. Atenska agencija: Poročilo št. 82 grškega generalnega štaba se glasi:

Na albanski fronti so bila samo krajevna delovanja naših oboroženih sil. Pri tej priložnosti je bilo ujetih spet večje število sovražnikov.

Na vojaških mestih odločno zanikajo poročila po nekaterih listih vesil osištca, češ, da se na grškem bojišču bojujejo tudi angleške suhozemske čete. To ni resnično. Na grških tleh se nahajajo samo angleške letalske čete, drugih angleških edinic pa ni na fronti. Takšna poročila so samo zlonamerno zavijanje resnice. Uspehe, ki so bili doseženi na albanskem bojišču, so dosegle izključno grške čete s svojo hrabrostjo.

Atene, 17. jan. t. Ass. Press poroča z albanske fronte, da so Grki svoj pritišk pri Klisuri še povečali. Italijanska divizija, ki je morala iz Klisure, se je utaborila sedaj v Tepleniču, kjer je italijanski odpor zelo hud. Borbe pa so sedaj že v gorskih predelih. Tudi na Mokri planini na severnem delu fronte so bili večeraj topniški dvo-boji. Sneg in mraz sta ovirala delovanje pehote. Letalstvo večeraj ni delovalo.

Nemško posredovanje v Grčiji?

Sofija, 17. jan. b. Neka visoko stoječa bolgarska osebnost je izjavila, da nemški diplomati vodijo v Atenah pogajanja z grškimi vodilnimi osebnostmi za sklenitev miru med Italijo in Grčijo. Misli se, da Nemčija želi, da se ta spor reši čimprej.

Napadi na Anglijo

Nemška poročila

Berlin, 17. jan. AA. (DNB.) Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Včeraj zgodaj popoldne so nemška vojna letala izvedla uspešen napad na angleške pomorske sile v La Valetti na Malto. Ponovno so bile zmetane bombe težkega in srednjega kalibra na letalonosilko, ki je bila 10. januarja težko zadeta. Poleg tega so številne bombe padle tudi na arzenal. Neka trgovska ladja je bila zadeta, z bombo najtežjega kalibra. Angleška križarka »Southampton«, ki je bila 10. januarja težko poškodovana od italijanskih in nemških letal, se je popoldne vrnila. Pri nasilnih ogledniških poletih je bilo večeraj zabeleženih več zadetkov z bombami na treh trgovskih ladjah s skupno tonažo 13.000 ton. Napad je bil izveden zahodno od severne škotske obale. Preteklo noč so nemški letalski oddelki izvedli uspešne napade na neko pristanišče v Zahodni Angliji, kakor tudi na objekte v Južni Angliji. Sovražnik je v noči od 16. na 17. januar vrgel na nemško ozemlje majhno število eksplozivnih in zažigalnih bomb. Povzročena je bila samo brezpomembna škoda na hišah. Sovražnik je 16. januarja in večeraj izgubil pet letal. Od 15. januarja zvečer se tri nemška letala niso vrnila.

vana od italijanskih in nemških letal, se je popoldne vrnila. Pri nasilnih ogledniških poletih je bilo večeraj zabeleženih več zadetkov z bombami na treh trgovskih ladjah s skupno tonažo 13.000 ton. Napad je bil izveden zahodno od severne škotske obale. Preteklo noč so nemški letalski oddelki izvedli uspešne napade na neko pristanišče v Zahodni Angliji, kakor tudi na objekte v Južni Angliji. Sovražnik je v noči od 16. na 17. januar vrgel na nemško ozemlje majhno število eksplozivnih in zažigalnih bomb. Povzročena je bila samo brezpomembna škoda na hišah. Sovražnik je 16. januarja in večeraj izgubil pet letal. Od 15. januarja zvečer se tri nemška letala niso vrnila.

Angleška poročila

London, 17. januarja. t. (Reuter.) Letalsko ministrstvo poroča:

Ponoči so sovražna bombna letala metala bombe na različne kraje Anglije. Glavni napad pa je bil naperjen na neko mesto v zahodni Angliji, kjer so zažilne bombe povzročile precejšnje požare, ki pa so jih gasilske čete hitro pogasile. Škoda na trgovskih zgradbah pa je ponekod znatna. Tudi nekaj človeških žrtev je bilo. Tudi od drugod poročajo, da so bombe porušile nekaj hiš, a človeških žrtev po teh sporočilih ni bilo mnogo.

Reuterjev zasebni poročevalec pristavlja, da je bil najbrž napaden Bristol. Napad da je trajal nekaj ur, a da ni bil niti od daleč podoben napadu pred nekaj tedni. Tudi na London je bilo vrženih nekaj zažigalnih bomb. Letalska alarma sta bila dva, eden zvečer po nastopu mraka, drugi pa po polnoči. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno.

»Rušilcev potrebujemo« — pravi angleški minister

London, 17. januarja. t. (Reuter.) Minister za mornarico Cross je danes v Worcesteru govoril o nalogah angleške mornarice. Dejal je, da potrebuje Anglija predvsem rušilcev. »Danes že vemo, kako se je treba boriti proti podmornicam,« je rekel, ko je govoril o nevarnosti nemške podmorniške vojne. »Dajte nam rušilcev, dajte nam letal, pa bomo tudi to nalogo premagali.«

Napadi na Nemčijo

41. napad na Wilhelmshaven

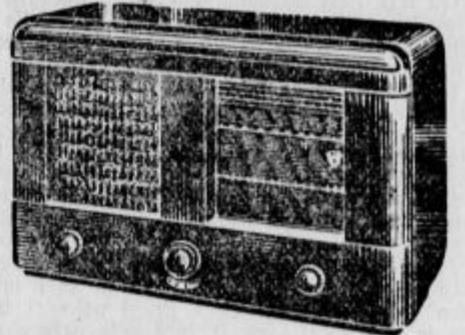
Angleška poročila

London, 17. januarja. t. (Reuter.) Letalsko ministrstvo poroča davi:

Ponoči so večje skupine naših bombnikov ponovno v zaporednih, skoraj vso noč trajajočih valih napadli Wilhelmshaven, ki je bil napaden tu-

Zena je ona, ki določa okus in kulturo svojega časa. Za sodoben dom si izbere

4-ELEKTRONSKI SUPER SPREJEMNIK

RADIO d. z. o. z., LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7
RADIOVAL, LJUBLJANA, Daimatinova ulica 13
ANTON BREMEC, CELJE, Miklošičeva ulica št. 2
L. LUSICKY, MARIBOR, Koroška cesta št. 11

di prejšnje noči. To je bil že 41. napad v teku sedanje vojne. Bombe so napravile velika razdejavanja. Poročila pravijo, da so piloti spuščali razstrelilne bombe v morje plamenov, v katerih niso mogli točno razločevati vsakega cilja. Podrobnosti o napadu bodo še objavljene.

London, 17. januarja. t. (Reuter.) Uradno poročilo o letalskem napadu na Wilhelmshaven se glasi: Kljub ledenemu ozračju in neugodnim vremenskim prilikam so naši bombniki snoč ponovno napadli nemško pomorsko oporišče Wilhelmshaven. Snočnji napad je bil po obsegu manjši, kakor napad prejšnje noči, toda bil je v vsakem pogledu uspešen. Prvi vali letal so povzročili velike požare v okolici železniške postaje ter petrolejskih skladišč. Sledile so številne eksplozije. — Nadaljnje skupine bombnikov so napadle ladjedelnice v Emdenu, v Boulogneu in Calaisu ter železniško križišče pri Ostendeu. — Ena skupina bombnikov je bombardirala neko letališče v zasedenem delu Francije. Pet letal se s teh poletov ni vrnilo.

Nemška poročila

Berlin, 17. januarja. AA. (DNB.) Nekaj angleških letal je v pretekli noči napadlo nemško ozemlje. V severozahodni Nemčiji je bilo vrženih nekaj bomb, ki pa so napravile le malo škode. Vojaški ali pa gospodarski cilji niso bili zadeti. V nekem mestu so bombe padle na neko šolsko poslopje. Požar, ki je izbruhnil, so hitro pogasili. Človeških žrtev ni bilo.

Skrb papeža Pija XII. za vojne ujetnike

Vatikansko mesto, 17. jan. AA. Stefani: »Osservatore Romano« piše, da se sv. oče Pij XII. zelo zavzema za vojne žrtve. List piše o vaticanski pomoči beguncem in poudarja, da je sv. oče ustanovil poseben odbor, ki mu predseduje msgr. Borgognini. Člani tega odbora bodo obiskovali ujetniška taborišča v vojakujočih se državah. V Jeruzalemu msgr. Testa skrbi za ujetnike v Palestini, v Aziji, Ameriki in v Kanadi pa druge cerkvene osebnosti prav tako obiskujejo taborišča, v katerih žive ujetniki ali internirani Italijani. »Osservatore Romano« dalje piše o prizadevanjih sv. očeta, da bi se vzpostavile vezi med ujetniki in njihovimi družinami. Ustanovljen je tudi poseben odbor, ki skrbi za internirance in begunce.

Zadušnica za pokojnim dr. Antonom Korošcem v Beogradu

Zastopnik Nj. Vel. kralja in Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla ter člani kraljevske vlade med sveto mašo v cerkvi Kristusa Kralja v Krunski ulici v Beogradu.

Predsednik vlade g. Dragiša Cvetković in podpredsednik vlade dr. Vladko Maček med sveto mašo v cerkvi. Zadaj generaliteta.

Gospodarstvo

A. O., R.

Bodočnost preskrbe Ljubljane z mlekom

Zivimo v času, ko smo prišli do prepričanja, da brez racionaliziranja raznih živil ne bomo mogli shajati in da bomo v bližnji bodočnosti dobili nakaznice za razna živila. Eno izmed glavnih živil, ki jih vsak dan rabimo, je mleko. Če danes napišem nekaj vrstic o vprašanju preskrbe Ljubljane in drugih večjih potrošnih središč z mlekom, ne bom mogel stvari škodovati, ker se mleko ne da nakupiti in shraniti v raznih skritih skladiščih, pač pa hočem oblasti, sicer že pozno, ponovno pozoriti, da je tozadevno treba takoj ukreniti potrebne korake, da ne bodo otroci in drugi prebivalci trpeli pomanjkanja mleka.

Od leta 1925 do letos smo vedno mlekariji in kmetovalci tožili o pomanjkanju trga za mleko in mlečne izdelke. Kako to, da bi lahko naenkrat v Ljubljani in drugod mleka manjkalo?

Lansko leto smo imeli obilico dežja zlasti v času pomladanske in jesenske košnje. Spravljeno seno in otava sta zaradi obilice dežja pri spravljaju močno trpela in sta manjvredne hranilne kakovosti. Močnatih krmil za dodatek na trgu ni skoraj dobili, če pa se dobijo, so predrage in se kmetovalcem ne izplačajo. Zaradi tega znaten padec proizvodnje mleka.

Z mlečnimi izdelki je od 1. 1925 silila na slovenske trge Hrvaška, iz teh pokrajin smo imeli obilico sirov in masla. Ze v drugi polovici lanskega leta je začel uvoz iz tega dela države padati in pada čim dalje bolj. Ti mlečni izdelki so dražji, kakor slovenski. Zadnji čas imajo vse mlekarnice v banovini Hrvaške vladnega komisarja, ki regulira trg, da bodo mesta v Hrvaški preskrbljena z mlekom in mlečnimi izdelki. Pričakovati je, da bo za čas sedanjih razmer uvoz iz južnih krajev popolnoma prenehal.

Istotako vidimo, da so zadnji čas cene mlečnim izdelkom poskočile za mnogo večji odstotek kakor cene mleka. Danes je za mlekarno ugodnejša kalkulacija izdelovati maslo in sire, kakor prodajati mleko. Pa ne samo to, celo kmetovalcem, ki so nekoliko oddaljeni od potrošnega središča, se izplača mleko pri reji in pitanju prašičev boljše, kakor pri prodaji konsumnega mleka. (8 l polnega mleka vrže 1 kg prirastka žive teže; 13 l posnetega mleka da istotako 1 kg prirastka. Cena pitanim prašičem je 16 din za kg; plačana cena pri reji svinj znaša za polnomastno mleko 2 din za l, za posneto mleko 1.25 din za liter.)

Tako sem naznačil popolnoma na kratko nekaj okoliščin, ki vplivajo na cene in trg z mlekom. K vsemu temu pa pritegnimo vpliv, ki se bo na dosedajni okoliščini dostave mleka čutil pri racionaliziranju moke in drugih živil. Vzemimo za primer dostavni okoliščini Ljubljane. V Ljubljani je 445 kmečkih gospodarstev, ki so do sedaj letno prodale mešanstvu eno četrtino potrebnega mleka. Ljubljanski kmet pa razen mleka prodaja še krompir

in zelenjavo, kupuje pa skoraj vso moko in mnoga druga živila. Ako ne bo dobil za svoje potrebe dovolj hrane, ki jo kupuje, bo zmanjšal rejo krav in preoral njive, kjer je prideloval deteljo in peso za žita, porabil pa bo tudi več mleka doma v svojem gospodinjstvu.

Nadalje uvaža v Ljubljano mleko bližnja okolica Ljubljane in mlekarske zadruge Gorenjske. Kar sem povedal o ljubljanskem kmetu, velja tudi za okoliškega. Tudi on kupuje povečini moko in nekatera druga živila. Pri dobavi mlekarskih zadrug Gorenjske, pa se bo čutilo pomanjkanje drugih živil zlasti v tem, da bo industrijska in letovična Gorenjska porabila večino mleka sama. Industrijski delavci v St. Vidu, Škofji Loki, Kranju, Trzinu, Jesenicah itd. bodo pri ev. pomanjkanju drugih živil, šli sami na kmete po mleko in ga bodo porabili znatno več, kakor dosedaj.

Deloval sem v mlekarnstvu po svetovni vojni in vem, da smo morali do konca 1. 1922 za prehrano Ljubljane zbirati mleko po celi Dolenjski in delno tudi Stajerski. Okoliš zbiranja mleka za Ljubljano se je raztezal do Novega mesta in še dalje po Krki navzdol, nadalje je sodelovala pri oskrbi tudi Stajerska in njeno Ptujsko polje. Tudi v bodoče ne bi bilo potrebno, da bi v Ljubljani manjkalo mleka. Je pa potrebno organizirati daljšo okolico. To pa zaenkrat ni mogoče, ker Ljubljana nima nobene mlekarnice s potrebnimi pripravami in veliko množino za zbiranje potrebne prevozne posode. V Ljubljani nimamo po 1. 1935. niti najmanjše pasterizacijske naprave za mleko, ki je v toplejšem času neobhodno potrebna, niti k temu spadajočih hladilnih priprav. Bivša naprava Združenih mlekarn in transportni vrči, so bili prodani povečini na Hrvaško. V tem oziru je Ljubljana v letih svetovne vojne bila mnogo na boljšem stališču.

Pred leti sem oblastem predložil načrt organizacije slovenskega mlekarnstva skupno z načrtom oskrbe Ljubljane in Maribora z mlekom. Takrat sem to delal predvsem iz interesa pomagati slovenskemu kmetu pri vnovčitvi mleka ter mestnemu prebivalstvu preskrbeti zdravo ter neoporečno mleko. Mogoče bi takrat imel nekoliko večje korist od te organizacije kmet, danes pa bi imel od te organizacije vso korist mešan. Ker ni bilo takrat na tej organizaciji interesa, se nam bo to v teh prilikah, zlasti ako bodo iste dalje čase trajale, zelo maščevalo.

Stojimo pred problemom, kako oskrbeti mesta z dovoljno množino neobhodno potrebnega mleka ter na ta problem s tem opozarjam, da ne bo prepozno. Danes bi se dalo še marsikaj narediti, ko bo pa pomanjkanje nastopilo, ne bo več časa šele pričeti z organizacijo. Ze prihodnja meseca april, maj t. l. bosta začela moje vrstice potrjevati s trdo resnico.

Konferenca o reorganizaciji zunanje trgovine. Za dne 7. februarja je sklicana v Belgrad konferenca vseh gospodarskih organizacij v državi, kjer bodo zastopniki ravnateljstva za zunanjo trgovino razpravljali o potrebnih reformah v novem režimu naše zunanje trgovine, ki ga sedaj izvaja ravnateljstvo za zunanjo trgovino.

Dobava parafina za industrijska podjetja. Po nalogu ministrstva trgovine in industrije vabi Zbornica za TOI v Ljubljani vsa industrijska podjetja, ki potrebujejo parafin kot glavno surovino, pomožno sredstvo ali sicer, da sporočijo zbornici najkasneje do 25. t m povprečno letno potrošnjo parafina v letih 1938-39-40. Podatki morajo biti točni in se ne sme količin navesti samo približno. Ministrstvo izrecno opozarja na to, da se bo v letu 1941 delil parafin industrijskim podjetjem izključno samo po seznamu, ki ga bo predložila zbornica in da se ne bo upoštevalo nobene kasnejše izpremembe glede povprečne letne potrošnje. Podatke morajo predložiti zbornici vsa podjetja, torej tudi ona, ki so jih morebiti že enkrat prej predložila. Vloge, predložene po gori navedenem terminu, se ne bodo mogle upoštevati.

RUSKI ČAJ nadomešča popolnoma in poceni čaj „Jugobilje“ B. B. 1. Dobiva se povsod. Na zahtevo pošlje brezplačen vzorec. „JUGOBILJE“, veletrgovina Beograd, Ivankovačka ulica 25. Išemo rajnskega zastopnika.

Trepča. Pretekli mesec je bila v Londonu glavna skupščina delničarjev Trepče. Iz poročil je razvidno, da je bilo v poslovnem letu 1939-1940 (leto je prenehalo s 30. septembrom) v rudniku Stantrg nakopanih 600.000 ton rude. Produkcija je torej ostala na skoro isti višini kot prejšnje leto. Pač pa je družba podvela ukrepe, da bi se proizvodnja v rudniku Kopaonik povečala na 120.000 ton letno. Družba je lani na novo prenenila zaloge rude v rudniku Stantrg do globin 435 m na 4.85 milij. ton. Računajo pa, da je mnogo rude še globlje v zemlji. Topilnica svinca je začela s proizvodnjo 2. decembra 1939. Letno izdelala okoli 20.000 ton svinca bo pa v kratkem kapaciteta povečana. Družba je opustila namen zgraditi topilnico cinka. Še vedno je v veljavi sporazum med družbo in jugoslovansko vlado, po katerem mora družba prodajati del proizvodnje v državi za dinarje. Le preostanek se sme prodati v inozemstvo, za kar je dovoljeno devizne izkupičke transferirati v London.

Vodstvo devizne statistike. Narodna banka je predpela za denarne zavode postopek pri vodstvu devizne statistike. Iz obsežnih navodil posnemamo, da dobe denarni zavodi tri obrazce za to statistiko. Prvi obrazec je za podatke o dotoku deviz. Drugi obrazec služi za podatke o odtoku deviz, tretji pa za zasebne kompenzacije v svobodnih devizah. — Za prvo dobo je poslali podatke od 1. januarja do dne, ko prejmejo zavodi obrazce, do 15. februarja 1941. Še nadalje pa morajo seveda zavodi pošiljati tudi ostala poročila in sezname, katere nalagajo devizni predpisi.

„Komerčijalist“. Izšla je prva letošnja številka tega mesečnika, ki izhaja v Zagrebu. List obravnava komercialna, finančna, gospodarsko-politična in socialna vprašanja. Januarska številka vsebuje članke: Kredit kot najvažnejši faktor narodnega gospodarstva. Važnost in vloga trgovca in trgovine, x. Vloga zastaritve v praktičnem življenju, x. Primerjava gospodarskih potencialov USA, Nemčije in Anglije. Zavarovanje nadoknade škod, na katere se nanaša zakonito jamstvo, itd. List ureja gospodarski svetnik dr. inž. Ivo Padovan. Letno stane 240 dinarjev.

Zemljiški davek v mestih na Hrvaškem. Okoli novega leta je bil uveden v mestih na Hrvaškem novi zemljiški davek (po prometni vrednosti), ki naj bi dal mestom finančna sredstva zaradi izgube s tem, da je banovina prepovedala mestom izterjevati doklade na neposredne davke. Novi davek je naletel na oster odpor v mestih

Borze

Dne 17. junija 1941.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 5.355.894 din. na belgrajski 7.535.000 din, od tega 105.788 in 154.000 mark, 2.856.000 draham, 124.518 šv. frankov in 12.025 dolarjev. — V efektilih je bilo prometa na belgrajski borzi 245.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt . . . . . 174.57—177.77
Newyork 100 dolarjev . . . . . 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov . . . . . 1028.64—1038.64

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 100 mark . . . . . 1772.00—1792.00
Solun 100 draham . . . . . 89.— den.

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt . . . . . 215.90—219.10
Newyork 100 dolarjev . . . . . 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov . . . . . 1271.10—1281.10

Belgrad — zasebni kliring:

Belgrad 100 draham . . . . . 38.65—39.35

Curih Belgrad 10. Paris 8.45. London 16.125, Newyork 431, Bruselj 69 (nom.), Milan 21.75, Madrid 40, Amsterdam 229 (nom.), Berlin 172.50, Stockholm 102.775, Oslo 98.50 (nom.), Kopenhagen 83.50 (nom), Sofija 423, Lisabon 17.24, Budimpešta 85, Atene 3.00 Carigrad 3.375, Bukarešta 2.15, Helsingfors 8.75, Buenos-Aires 101.25.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 467 —469
v Zagrebu 466 —467
v Belgradu 467.50—468

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 100.50—102, agrarji 55—58.50, vojna škoda promptna 467—469, begluške obveznice 83—85, dalm. agrarji 80.50—81.50, 8% Blerova posojilo 102.50—105, 7% Blerovo posojilo 98—100, 7% posojilo Drž. hip. banke 104 denar, 7% stab. posojilo 93.50—95. — Delnice: Narodna banka 7.100—7.200, Trboveljska 360—370, Kranjska industrijska družba 142 denar.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 100 denar, agrarji 55 denar, vojna škoda promptna 466—467 (466.50), begluške obveznice 84—86, dalm. agrarji 84 blago, 6% šumske obveznice 80 blago, 4% severni agrarji 54 denar, 8% Blerovo posojilo 103 denar, 7% Blerovo posojilo 98 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 104 denar, 7% stab. posojilo 93 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 200 denar, Tuboveljska 372.50—375 (375).

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100.50—101 (100.75), vojna škoda promptna 467.50—468 (468), begluške obveznice 84.50—85, dalm. agrarji 79.75—80.25, 6% šumske obveznice 77.50—78.25, 4% severni agrarji 54—54.50, 7% Blerovo posojilo 99.50—101, 7% posojilo Drž. hip. banke 102.50—103. — Delnice: Narodna banka 7.050 blago Priv. agrarna banka 203—205 (204 drobni komadi).

Zitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. — 20. t. m. borza ne bo poslovala.
Sombor. Oves — bač srem slav. 340—345. Ječmen — bač. okol. Sombor 62—63 kg 400—410 srem. isto Koruza, Moka, otrobi neizpremenjeni. Fižol bač. beli 2% 550—560. Tendencja neizpremenjena. Promet majhen.

Gene živini in kmetijskim pridelkom

V okraju Gornji grad, dne 13. januarja 1941: voli prve vrste 9 din, druge vrste 8 din, tretje vrste 7 din; telice prve vrste 9 din, druge vrste 8 din, tretje vrste 7 din; krave prve vrste 8 din, druge vrste 6 din, tretje vrste 5 din; teleta prve vrste 9 din, druge vrste 8 din; prašiči šepharji 16 din, pršutarji 14 din za kilogram žive teže. — Goveje meso prve vrste 16 din, druge vrste 14 din, svinjina 20 din, slanina 24 din, svinjska mast 26 din; čisti med 30 din; surove kože, goveje 22, teleče 20 in svinjske 10 din za kilogram. — Koruza 325 din, fižol 700 din, krompir 125 din, lucerna 150 din, seno 150 din, slama 60 din. — Pšenična moka do 900 din, koruzna moka 550 din, ajdova moka 800 din za 100 kilogramov. — Trda drva 120 din za meter, jajca 1.50 din za komad, mleko 2.50 din liter, surovo maslo 32 din kilogram. Navadno mešano vino pri vinogradnikih 6 din — fimejše sortirano vino pri vinogradnikih 8 din za liter.

Gene kmetijskim pridelkom

V Celju, dne 15. januarja 1941: goveje meso prve vrste 16—18 din, druge vrste 13—15 din; tretje vrste 13—14 din; telatina 14—18 din; svinjina 18—22 din, slanina 24.50—26 din, svinjska mast 30 din. — Ječmen 4.25 din, rž 4.25 din, oves 4.25 din, koruza 3.50 din; fižol 6—8 din, krompir 2 din, III. vrste 8 din, 0.65 din; jabolka II. vrste 10 din, III. vrste 8 din; pšenična moka 5.50—9 din, koruzna moka 4.25 din, ajdova moka 9—9.50 din za kilogram. — Trda drva 127.50 din za meter, jajca 1.75—2 din komad, mleko 2.50—3 din liter, surovo oziroma čajno maslo 40—50 din kilogram. Navadno mešano vino v gostilnah 18—20 din liter, fimejše sortirano vino 20—24 din liter.

+
Danes popoldne se je, previden s sv. zakramenti, preselil v večnost v 84. letu starosti, gospod
Jernej Orožen
posestnik v Turju nad Dolom pri Hrašniku
Nepozabnega pokojnika bomo položili k večnemu počitku v soboto ob 10. uri dopoldne pri Sv. Stefanu.
Turje, dne 16. januarja 1941.
Zalujoči otroci Marija, Janko, Franc in Martin — ter ostali sorodniki.

Naša lanska sadna letina

V Sloveniji smo imeli lansko leto izredno slabo sadno letino. Vse vrste sadja so izredno slabo, posebno jabolka, češnje, hruške in oreh. — Tudi število rodnih sadnih dreves se je v letu 1940 precej znižalo, ker je bilo uničenih zaradi izredno ostre zime veliko število rodnih sadnih dreves.

V naslednjem navajamo podrobne podatke o lanskem sadnem pridelku, o številu sadnih dreves ter tozadevno primerjavo letnika 1939 z letnikom 1940.

	Število rodnih dreves v tisočih		Pridelek v tisočih stotih	
	leta 1939	1940	1939	1940
Slive	874	844	174.4	6.4
jabolka	2358	2317	467.3	214.1
hruške	746	736	119.8	24.1
orehi	182	178	12.9	2.7
češnje	219	219	32.8	9.2
koštanji	243	251	31.0	26.0
višnje	13	12	1.1	0.4
marelice	20	20	1.37	0.4
breskve	80	77	6.2	2.0
kutine	5	6	0.3	0.1

Preskrba prebivalstva s premogom

Združenje trgovcev je zaprosilo Zbornico za trgovino, obrt in industrijo za intervencijo zaradi kritičnega stanja preskrbe ljubljanskega prebivalstva s premogom. V svoji vlogi je navedlo podatke, ki jih je podal na nedavni seji uprave združenja načelnik sekcije trgovcev s kurivom g. Cebin. Iz njegovga izčrpnega poročila je bilo navedeno: Ker je vladalo pomanjkanje premoga že od prejšnje zime nepretrgoma, niso mogli trgovci oskrbeti svojih naročnikov z zadostnimi količinami premoga niti med poletjem, še manj pa pozneje, ko je tako zgodaj nastopila zima. S premogom so se mogli založiti samo premožnejši sloji, dočim so socialno šibkejši, ki jih je v Ljubljani do 80 odst. itak navezani samo na naročila sproti. Socialno šibkejši prebivalstvo je moralo odlagati nakupe na čas, ko je zaradi ostrega mraza nastopila že skrajna potreba. V kolikor je bilo meseca decembra za privatni konzum še na razpolago premoga v zelo omejenem obsegu, je od sredine decembra dalje zaradi prometnih težav nastal zastoj v dobavi in ljubljanski trg je že od takrat dejansko brez premoga. Od za mesec januar dodeljene mesečne kvote, ki ne dosega niti tretjino za vsakega trgovca nujno potrebnih količin, pa ni mogla TPD doslej dobaviti niti 25 odst. obljubljenih kvote. Ker mraz ni popuščal in se je še stopnjeval, to prav nič ne pomeni, naročniki reklamirajo zaostala naročila ter zahtevajo nove količine premoga in tako je stanje preskrbe ljubljanskega prebivalstva s premogom postalo kritično. Pri tem je najbolj prizadeto ono prebivalstvo, ki itak že najtežje občuti in prenaša bremena današnjih izrednih razmer. Trgovci s kurivom imajo največ takih naročnikov, ki nujno potrebujejo vsaj kakih 500 kg premoga, ki jim ga trgovci ne more dati. Nastalo je že splošno pomanjkanje kuriva, ker suhih drv ni več, sveža pa za kurjavo niso primerna in so tudi mnogo predraga. Ljubljana je navezana izključno na trboveljski premog in TPD bi moralo biti omogočeno, da bi imela tudi za privatni konzum dovolj premoga na razpolago.

Srečke Rdečega križa

Pri 107. zrebanju srečk Rdečega križa 15. januarja 1941 je dobila serija 3348, št. 85, premijo 25.000 din. Za amortizacijo so bile izzrebane naslednje serije: 136 207 422 768 887 1045 1410 1696 1910 2519 3040 3080 4133 4176 4244 4282

4303 4697 5358 5566 5971 6228 6630 6066 7675 7884 8033 8217 8411 9284.

Dobitki so bili naslednji:

serija	štev.	din	serija	štev.	din
924	89	50	1453	37	20
2080	38	200	2350	3	50
2411	96	50	2699	41	50
2749	69	50	3167	80	50
3348	85	25000	3447	80	200
3998	26	50	3970	79	50
4500	76	50	4548	17	1000
5345	27	200	5675	6	50
5827	12	50	6264	84	50
6282	6	50	6807	81	50
7112	43	50	7112	70	500
7448	33	50	8069	58	200
8364	92	500	8504	42	50
8961	51	50	9066	19	50
9275	16	50			

Belgrajčani!
Vsi, ki ste naročili »Slovenček koledar«, ga dobite v trgovini Jugoslovanske tiskarne in knjigarne v Belgradu, Krunska ulica 29. — Oni, ki ga niso naročili, ga tam tudi lahko kupijo. — Knjigarne ga ima dovolj v zalogi.

Tobačne srečke

Pri 136. zrebanju tobačnih srečk so bile izzrebane za amortizacijo naslednje serije: 35 118 150 163 343 840 882 929 992 1054 1115 1326 1352 1366 1432 1911 2102 2106 2226 2317 2490 2548 2623 2650 2758 2766 2928 3031 3196 3318 3338 3469 3558 3744 4035 4503 4679 5235 5278 5391 5442 5498 5629 5689 5858 5920 6394 6625 6822 7095 7110 7249 7294 7368 7372 7456 7852 8028 8466 8591 8668 9042 9130 9219 9312 9324 9472 9532 9864 9967.

serija	štev.	din	serija	štev.	din
serija 2115	štev. 2	din 100.000			
serija 5020	štev. 40	din 2.500			
serija 1860	štev. 6	din 500			
serija 8619	štev. 59	din 500			

Po 100 din:

ser.	št.	ser.	št.	ser.	št.
132	3	550	92	1545	81
2688	3	2688	86	2803	35
4686	80	5718	46	5827	89
6878	3	7787	9	8347	2
8386	88	9373	37	9637	48

Po 50 din:

ser.	št.	ser.	št.	ser.	št.
4198	19	5319	38	5943	7
6476	88	8280	3	8377	3
8730	86	8838	48	9287	80
9539	14				

Uvoz drv za kurjavo na Madžarsko. Iz Budimpešte poročajo, da je vlada dovolila do konca marca letos brezcarinski uvoz lesa za kurjavo na Madžarsko in sicer velja ta olajšava samo za cepanice.

Naši žebliji v Turčiji. Iz Carigrada poročajo, da bo Turčija uvozila iz naše države 20 vagonov žeblijev. Od tega naročila je dobavljnih že 6 vagonov, ki so prišli že v Carigrad. Žeblije bo razdelilo na posamezne trgovce Združenje uvoznikov železnic.

Ljubljanska mestna elektrarna in plinarja v l. 1940

Lep razvoj ljubljanskega mesta v veliki meri pomazarujejo vsako leto naraščajoče številke o uporabi elektrike in plina v Ljubljani. Ljubljanska mestna elektrarna je v lanskem letu kljub naraščajoči druginji ostala še ves čas pri starih cenah. Tudi je bilo med prebivalstvom precej zanimanja za elektriko, čeprav o potrebi elektrifikacije v ljubljanskem mestu res ne more biti govora. Razumljivo pa je, da dobi vsaka na novo zgrajena hiša v območju ljubljanskega mesta tudi električno napeljava in prav to tudi povzroča, da se vsako leto priklopi toliko novih števecv.

Poraba električnega toka narašča

V celoti je prevzela ljubljanska elektrarna lansko leto od Česove elektrarne in Kranjskih deželnih elektrarn 13.859.000 kw. ur. Napram predlanskemu letu je odvezla 406.000 kw. ur več. Tako vidimo, da uporaba električnega toka v Ljubljani znatno narašča vsako leto. Medtem, ko je elektrarna Česen oskrbela ljubljanski elektrarni 6.002.000 kw. ur, so KDE dobavile 7.810.000 kw. ur. Kaj zanimivo je primerjati te ogromne številke s prvimi povojnimi leti. Tako je l. 1923 oddala ljubljanska elektrarna vsega skupaj le en milijon 800.000 kw. ur. Vsega skupaj pa je bilo tedaj v Ljubljani okrog 3.000 števecv.

Zanimiva je podrobna razdelitev električnega toka. Za javno razsvetljava, ki je v zadnjih letih zlasti v zunanjih okrajih dobila veliko število novih žarnic, je šlo lani 999.000 kw ur. Za zasebno razsvetljava je šlo 3.605.000 kw ur, za pogon pa je šlo 7.839.000 kw ur. Čeprav poraba električne energije za pogon zdaleka presega porabo električnega toka za razsvetljava, vendar prav iz te številke lahko sklepamo, da Ljubljana ni izrazito industrijsko mesto. Pičlo polovico električnega toka, ki je bil porabljen za pogon, so namreč porabila mestna podjetja sama. Ljubljanski tramvaj je namreč porabil 1.937.000 kw ur, med tem, ko je predlansko leto porabil le 1.755.000. l. 1938 pa celo samo 1.494.000 kw ur. Podoben porast ima tudi mestni vodovod, ki je lani porabil 1.629.000 kw ur, predlanskemu 1.583.000 kw ur, leta 1938 pa 1.475.000 kw ur. Posebno ugodno je za tramvaj dejstvo, da dobiva električni tok zelo poceni, namreč po 60 par za kw uro. V drugih mestih je cena za tak tok razmeroma precej višja, rekord ima pa Dubrovnik, kjer plačuje tramvaj za kw uro 2,90 din, če pa porabi nad 200.000 kw ur, pa plača nadaljnje po 2,12 din. Tudi tamkajšnji vodovod plačuje električno energijo po 2,50 din za kw uro. Značilno za Ljubljano je dalje dejstvo, da je lansko leto šlo za reklamno razsvetljava skoraj 100.000 kw ur, kar dokazuje, da je ljubljansko trgovanje zelo napredno in da ima rado lope razsvetljene izložbe. Neonska reklama namreč ne porabi mnogo toka. V tem stremjenju je ustregla trgovcem tudi ljubljanska elektrarna, ki je za večerne ure do 11 ponoči dala za električni tok, porabljen v izložbah, izredno ugodno tarifo.

Istosmernega toka vedno manj

Dolgoletna prizadevanja ljubljanske elektrarne, da bi čim bolj opustila istosmerni tok in ga povsod nadomestila z vrtilnim tokom, lepo uspevalo. Lani je ljubljanska elektrarna oddala le še 69.000 kw ur istosmernega toka, medtem ko ga je lani oddala še skoraj 800.000 kw ur. Priključek na vrtilni tok je zadnja leta dal veliko dela in stroškov ljubljanski elektrarni, posebno tam, kjer so konzumenti imeli elektromotorje na istosmerni tok. Elektrarna jim je pomagala pri zamenjavi motorjev tako, da je vzela stare, večinoma po dvajset let rabljene motorje, v račun pri nabavi novih. Sredno naključje jo je rešilo zagate, v katero bi zašla, ko ne bi vedela, kam s tako velikim številom motorjev za enosmerni tok. Ti motorji se namreč dajo uporabiti tudi kot generatorji za istosmerni tok in velik del teh motorjev je elektrarna prodala v teku let po deželi, kjer so jih kupovali posamezni posestniki, navadno mlinarji in žagarji, ki so si s temi motorji vredili na svojih motorjih za mal denar domače hišne centrale. Tako sedaj velika večina motorjev, ki so svoj čas gnali stroje ljubljanskih obrtnikov in podjetnikov daje električen tok za razsvetljava posameznih hiš in posestev na deželi.

Napredek pri elektrifikaciji mesta v lanskem letu vidimo tudi iz števila na novo priključenih števecv, katerih je elektrarna lani montirala 1.253. Poleg tega pa je bilo montiranih še 1.083 gospodinjstvih števecv, kar pomeni, da se gospodinjstvi tok v ljubljanskih gospodinjstvih vedno bolj uveljavlja. Ob nastopu novega leta mori ljubljansko elektrarno ena sama skrb, ki pa je danes vsesplošno običajna. Pravi se ji podražitev. Doleglej se še zmožla ves obrat pri starih cenah. Ker pa so napovedale KDE podražitev električnemu toku za 15%, in ker ljubljanska elektrarna več

kot polovico toka prejema od njih, bo najbrže v kratkem treba pristopiti tudi v elektrarni k zvišanju cen za električni tok. Vodstvo elektrarne si prizadeva, da bi doseglo čim manjšo podražitev, tako, da ljubljansko prebivalstvo ne bi bilo preveč prizadeto.

Mestna plinarja

Tudi ljubljanska mestna plinarja, ki bo obhajala v letošnjem letu 80 letnico svojega obstoja, lepo napreduje. Doživlja pa marsikatero neprijetnost, ki so posledica evropske vojne. Ze vse lansko leto je trpela zaradi tega, saj je morala kupovati premog, primeren za destilacijo v tujini. V rednih razmerah je premog prihajal z ladjami in le po najkrajši poti naprej od pristanišča z železnico do Ljubljane. V mirnih časih je premog prihajal večinoma iz Poljske in so ga natovarjali v Gdinji in vozili okrog Evrope v Jadransko morje, kar je bilo še vedno za 80 odst. cenejše, kakor sedaj, ko ga vozijo po železnici iz gornje Šlezije. Prav zaradi teh višjih stroškov, ki so nastali zaradi tako dragega prevoza premoga, je morala plinarja lani povišati ceno za 25 par pri kub. metru plina. Premoga je v lanskem letu ljubljanska plinarja predestilirala 4.500 ton, ali 450 vagonov, ki bi dali 10 prav pošteno dolgih vlakov. Iz tega premoga je plinarja pridelala okrog 2.200.000 kub. m plina in 3.200 ton kokska ter 190 ton katrana.

Plin sam je bil v veliki meri porabljen v gospodinjstvu. Nad polovico ga je zgorelo namreč v štedilnikih in pečeh, namreč 1.180.000 kub. m. Industrija in obrt sta porabili 680.000 kub. m. Prav malo pa je plina zgorelo za zasebno razsvetljava, namreč borih 8.400 kub. m. Veliko postavko pa ima javna razsvetljava, ki je porabila ostankov produceranega plina. Koks, ki ga je pridelala plinarja, je prodala naprej industriji in hišam s centralno kurjavo. Posebno usodo pa je doživel katran, ki ga je dolejšta mestna plinarja tudi morala prodajati. Destilata katrana pa smo potem zopet kupovali v drugih banovinah. Lani pa je dogradila plinarja destilacijo napravo za katran. Ta mala tovarna stoji poleg tovarne Saturnus v Mostah, na mestu, kjer bo zgrajena tudi bodoča nova mestna plinarja. Ves letošnji pridelek katrana je bil pridelan v tej tovarni, ki je začela izdelovati benzol, dalje katran za izdelovanje površinskih prevlek cestišč, dalje razne karbolinije, olje proti prahu, razne smole in lake. Ta naprava se je v prvem letu zelo dobro obnesla in bo pomenila za gospodarstvo mestne plinarne vedno pomembno aktivno postavko. Lani je plinarja razširila tudi svoje plinsko omrežje v krajih, ki dolejšta še niso mogli biti priključeni na plinsko omrežje. Seveda so bile te investicije že v precejšnji meri zavirane zaradi nastalih razmer. Prav tako lani ni mogla plinarja izdati nove tarife, ki jo je že dalj časa pripravljala in ki naj bi pomagala šibkejšim slojem, da bi se mogli koristno poslužiti ugodnosti plinske kuhe in kurjave. Nestalne razmere v cenah so namreč onemogočile uveljavljenje te tarife, ki določa različne temeljne porabe plina za različno velika stanovanja. Dosedanja tarifa zahteva namreč za vsa stanovanja, tudi mala, enotno količino porabljenega plina, tako da se ugodnosti poslužijo lahko le tisti, ki v restnici veliko plina pokurijo. Nova tarifa pa je upoštevala vse šibkejšje sloje in upajmo, da se bodo razmere kmalu toliko spremenile, da jo bo mogoče uveljaviti.

Dajte mi kokos s sivimi pegami!

Kdo bi tako kupoval, namesto da bi vprašal po kakovosti! Pri nakupu žarnic zahtevajte izrecno le kvalitetno TUNGSRAM-KRYPTON žarnice:

Ista da več sončnim žarkom podobne svetlobe in porabi pri tem mnogo manj toka!

BOLJŠA LUČ, MANJŠI STROŠKI!

Snežni zameti v Sloveniji

Ljubljana, 17. januarja. Prva januarska polovica nam je letos prinesla po malih snežnih naleh oster mraz, ki je dosegel ponekod tudi -21° C, v Ljubljani največ -19°. V torko jutraj je nastala v zraku prava revolucija. Ponoči je še pritisikal hud mraz, saj so n. pr. Črnuče zaznamovale o polnoči še -21° C mraza. Naslednje jutro se je živo srebro začelo dvigati proti ničli. V sredo se je že znatneje bližalo ničli in je v četrtek znašala jutranja temperatura v Sloveniji med -4 do -7° C. Od torka naprej je sprva polagoma snežilo. V četrtek dopoldne pa je prišla nad Slovenijo močna snežna plast, prihajajoča od Karpatov čez panosko ravnino. In začelo je silno snežiti. Snežna ploha pa ni bila neprestana in trajna. Sledili so tudi večji presledek. Snoči je bilo najhuše. Vse je bilo zametano. Ponoči od 11. ure naprej tja do davi 5. ure je bil velik odmor, kar je pač bilo v srečo, da nas ni popolnoma zasulo in da nismo imeli v Ljubljani snega do kolen.

Po notranjskem in gorenjem Krasu je včeraj dopoldne pihala huda burja, zameti so se kopicili na odprtih mestih. Ti zameti so ponekod dosegli višino 1 metra. Mnoge ceste so bile tako zametene že snoči, da je bil promet po njih popolnoma ustavljen. Tako n. pr. ni mogel Pečnikarjev avtobus snoči nikakor prispeti na cilj v Stari trg pri Ložu. Običajl je že v Velikih Laščah Danes se je z velikim naporom vrnil domov v Ljubljano. Tudi drugod je avtobusni promet deloma ustavljen, deloma zelo oviran, ko morajo s cest sneg na gotovih mestih odkidavati.

Splošni vremenski položaj v Sloveniji je bil danes drugače ta-le: najnižja jutranja temperatura je bila od -4 do -9° C. To v ravninah.

Dopoldne je močno snežilo. Popoldne je nastal daljši presledek. Po raznih krajih je padlo izredno mnogo snega. Višina snega je dosegla včeraj od 25 cm do pol metra. Največ snega je bilo v Dravogradu. V Ljubljani meri snežna plast na prostem 22 cm.

Snežni viharji niso dobro došli železniški upravi. Naše železnice morajo zmagovati ogromen mednarodni tovorni promet, saj se ti vlaki vrste skozi vse glavne izhodne postaje, skvozi Maribor, Jesenice in Rakek. Iz Romunije, Madžarske, Bolgarske in iz naše države vozijo različne potrebščine, tako žito, moko, petroleji in premog. Slednji prihaja skozi našo državo iz Nemčije v Italijo. Mednarodni vlaki gredo v Nemčijo, Italijo in tudi v Švico. Promet teh vlakov je sneg znatno otežkočil. Treba je bilo na raznih predelih Slovenije neprestano očistevati močno zametene proge. Lokalni vlaki danes še niso zaznamovali večjih zamud. Velike zamude pa so imeli brzovlaki na daljše proge in ekspres. OSE je iz Belgrada prispel z 209 minut zamude, ko prihaja ekspres v Ljubljano redno ob 8.30. Danes je prišel šele okoli 12.15. Belgrajski brzec je prispel v Ljubljano ob 11.40 mesto ob 9.40, kakor je določeno v zimskem voznom redu.

Nekateri primerjajo letošnjo januarsko zimo z ono januarja l. 1929. Je nekaj sličnosti! Samo vrstni red sta zamenjala mrzli in snežni val.

Januarja 1929 je strašno snežilo že na Novoga leta dan. In snežilo je do sv. Treh kraljev neprestano, tako da so dosegle takrat snežne plasti višino 1 m in celo 1 m in pol. Cele dneve in noči so padali gosti kosmiči. Že na novega leta je sneg dosegel višino 15 cm. Snežnim katastrofom je sledil hud mraz, ki je trajal kar 14 dni. Najhuši mraz je pritisnil 14. januarja, ko je dosegla jutranja temperatura -21° C v zatišju mesta. Od 24. do 27. januarja je nastopila nova, druga, strašna perioda snežnih naletov. In nato je čez svečnico začel znova pritisniti še huši mraz, ki je povzročal že katastrofe v javnem prometu in izredno nomanikanje kurjave, premoga in drv. Pojavila se je borba za vsako poleno in vsak kg premoga.

Ali nastopi letos slična zimska katastrofa? Bog nas je obvaril!

General Brudermann umrl

Umr! je nestor starih avstrijskih konjeniških oficirjev in komandant 3. armade v svetovni vojni, konjeniški general Rudolf von Brudermann, star 91 let.

»Zobozdravniki« na ulicah

Čeprav je na Kitajskem že mnogo zobozdravnikov in modernih zobnih klinik, je še vedno mnogo Kitajcev, zlasti med preprostimi ljudstvom, ki si po stari navadi dajo izdirati zobe kar na ulici. Poulični »zobozdravniki«, ki opravljajo ta posel, imajo svoje »prostorce« navadno na križiščih prometnih ulic. Vse njihovo orodje je majhen stol in navadne klešče. Kot »zobozdravniški« znak visi pred vhodom nit, na kateri je nanizanih kakih petdeset izpuljenih gnilih zob.

Takšna je podoba Southamptona po bombardiranju.

Beg iz Pariza

Pariz se je pomiril, šole so ostale odprte. V zavodu, kjer sem stanoval, si je naš ravnatelj mislil drugače, češ, on je odgovoren za vse. Zato nam je nekaj dni potem dejal zvečer, naj pripravimo kovčge, da naslednje jutro odpotujemo v Poitiers, kjer da bomo pripravljali izpite — če bo položaj dovolil, se bomo po enem tednu vrnil.

Na vso naglico smo spet uredili svoje kovčge, ki smo jih pred tremi dnevi že pripravili, pa spet razložili. In naslednje jutro so odpotovali, pa samo Francozi — kar nas je bilo tujcev, smo ostali v Parizu, vsak tujec je moral namreč imeti posebno dovoljenje, da je smel iti v drug kraj, kjer ni bilo njegovo stalno bivališče. In za vsako dovoljenje je bilo treba čakati teden dni.

Naši tovariši so torej odpotovali, mi pa smo pridno študirali dalje, saj je univerza ostala odprta. Iz previdnosti pa smo kovčge pustili, kakor so bili — in živeli smo v popolni pripravljenosti. No, ko smo po enem tednu dobili potrebna dovoljenja, so se naši tovariši že vračali s »pocitnic«.

V Belgiji in severni Franciji pa je bil položaj vsak dan bolj usoden. Nemci so se bili že približali Arrasu in Amiensu, ur zaseli, nato izgubili, pa spet zaseli. Nemška vojska se je približala Boulogni, kjer so bili srditi boji, preden so Nemci postali gospodarji v pristanišču.

Železni obroč krog armade, ki se je borila v Flandriji, je bil sklenjen. In začela se je borba okrog Dunkerquea, bitka, ki je bila žaloigra in obenem epopeja zavezniške armade.

Ko je belgijski kralj položil orožje, so vsi osupnili. Saj ni mogel nihče razumeti, zakaj je kralj na široko odprl ves severni bok nemškim četam, niso mogli razumeti, da je to napravil, ne da bi o svojem koraku obvestil svojih zaveznikov, ki jih je dva tedna prej poklical na pomoč. Niso bili

redki oni, ki so bili prepričani, da je bila Belgija velika, francoski vojski spretno nastavljen past.

In francoski narod, ki nikdar ni mogel pozabiti junaškega vedenja belgijskega kralja Alberta med svetovno vojno, se je izraževal, kako je mogoče.

Nihče pa tisti dan ni slutil, kako bo grozna posledica. Saj so Francozi izgubili pri tem velik del svojega najboljšega orožja.

In skozi Pariz so se vleklo vse dneve dolge kolone beguncev iz severne Francije. Prihajali so še vlaki, ceste so bile že polne avtomobilov in beguncev na kolesih, prihajali so pa tudi že begunci, ki so peš bežali od doma ter šele v Parizu dobili vlak.

Človek ne bi mogel nikdar pozabiti matere, ki je zbežala peš od doma s sedmimi otroki, ko je prišla v Pariz, je imela še dva. Njen obraz ti je povedal, kaj je trpela, ko so ji krogle na poti pobile ostalih pet otrok.

Ali: v bolnišnici leži petnajstletno dekle, nje-no krilo je krvavo, pa ga hočejo oprati. Le eno prošnjo ima, naj ji pustijo ta madež krvi — zadnji in edini spomin na mater.

Ščasoma smo zvedeli, kako se je nemški vojski posrečilo predreti pri Sedanu. Francoske čete so se sprva borile pred utrdami — pozneje so bile prisiljene, da se umaknejo — z namenom, da se zakopljejo v trdnjave in ustavijo sovražno napredovanje. Pridejo do linije — trdnjave so bile zaprte in v njih nikogar.

Vedno bolj so se kazali grozni sadovi izdaj, ki so odprle sovražniku pot. Oddahnili smo si, ko smo zvedeli, da so ustrelili nekaj generalov (poročila so govorila za 15), ki so omogočili sovražno napredovanje; mislili smo, zdaj bo tega vendarle konec!

Do nas so prišle tudi podrobnosti o bitki ob Meusi, kjer je nemška vojska pokazala vse svoje junaštvo. V boj so poslali dve diviziji pešcev, med

katerimi so francoske krogle napravile marsikatero vrzel. Za njimi so že prihajali motorizirani oddelki, ki si seveda niso iskali poti med vojaki. In ko je bilo treba prekoračiti reko, ko je bilo treba biti za vsako ceno čimprej na drugi strani, so pogнали v vodo tanke in z njimi zgradili začasen most, ki je omogočil nemškim četam hiter prehod preko reke.

Prvi teden v rožniku smo si poleg upalnih poročil že z izpiti kratkočasili tople dneve. Takoj po končanih izpilih — na vseh kolah niso mogli pravočasno organizirati izpitov, zato pa so slusateljem dovolili, da jih polagajo na kateri koli univerzi v ostali Franciji — so vsi francoski tovariši odšli na svoj dom, mnogo jih je odšlo takoj v vojašnice; kar nas je bilo inozemcev, smo pa čakali, da nam izdajo dovoljenje za odhod iz Francije. Vsi uradi, ki so izdajali ta dovoljenja, so bili prenapolnjeni, in če je človek prišel na vrsto po dveh urah čakanja, je bilo hitro.

Vsi inozemci smo se pripravljali na odhod, pa kar nas je vznemirilo: prvotno je bilo treba čakati na dovoljenje 10 dni, naenkrat pa so ta rok podaljšali teoretično na 14 dni, praktično pa na dvajset. Vsak dan smo hodili izpraševati, ali je naš vizum že pripravljen, pa vedno smo imeli v ušesih isti odgovor: »Še ne! Pridite jutri!« Sicer pa je treba priznati, da nam Jugoslovanom niso nikoli delali kakih preglavice, le ko je naval bil velik, brez čakanja ni šlo. In človek je moral pač takrat prositi za dovoljenje, ko je vedel, da bo mogel oditi; dovoljenje je veljalo namreč le za tri dni in — če ga takrat ni bilo mogoče izrabiti — je lahko začel ves postopek iznova.

Po ulicah so se valile kar reke beguncev, trgovine so zaprle vrata in Parižani so odhajali iz mesta. Avtobusov je delj časa ni bilo več v Parizu — poslali so jih na sever, da so bili na razpolago evakuliranemu prebivalstvu. Zato pa je bila tembolj natrpana podzemska železnica, zlasti proge,

ki so vodile do kolodvorov. Postaje same so bile že ves teden naravnost oblegane, saj so vsi begunci iz severa prihili v Pariz, da tam dobijo vlak.

Ko sem gledal tiste dni begunce, ki so peš pribražali do Pariza, ki so morali pustiti doma vse in ki so v mestu čakali po nekaj dni v ne baš najboljših razmerah na vlak, in ko sem videl, kako so naravnost junaško prenašali vse trpljenje, in ko nisem slišal niti enkrat godrnjanja in zabavljanja nad krivo srečo, ki jih je zadela, sem se čudil in vsak dan bolj spoznal, da zna francoski človek prenašati tudi najtežje trpljenje mirno in dostojanstveno, kar seveda ni v nobeni zvezi z obupanostjo ali s kako zaničevanja vredno brezbriznostjo. Večkrat sem si mislil, da mora narod, ki hoče biti velik po svoji duši, znati tudi trpeti.

Konec koncev so mi na poljeji obljubili, da dobim naslednjega dne vizum za odhod. Na policiji sem našel dva Slovence; dogovorili smo se, da oddidemo naslednjega večera skupaj domov preko Modane — Italije.

Ko sem bil prepričan, da dobim francoski vizum, sem šel na italijanski konzulat, da mi izdajo še njihovega. Na konzulatu v veži sem opazil več ljudi, ki so se jokali, mislil sem, gotovo so to Italijani, ki jim francoske oblasti nočejo izdati dovoljenja za povratek v domovino. V pisarni so bili prav po laško prijazni z mano — rekli pa so mi, naj pridem iskat vizum naslednjega dne.

Vesel sem postopal sem ter tja po Parizu — jutri večer nas bo vlak že zapeljal domov, sem si mislil. Zvečer ob osmih poslušamo radio. Čakamo, čakamo, nič poročil. Slednjič se oglasi napovedovalce ter sporoči, da bo imel predsednik vlade kratek nagovor. Ni treba praviti, kakšno je bilo razpoloženje vseh, ki so poslušali Reynauda, ki je v kratkih besedah povedal, da je Francija v enem svojih najtežjih trenutkov in da je vodja italijanskega naroda izbral prav ta trenutek, da je Franciji napovedal vojno.

Droblne novice

Koledar

Sobota, 18. januarja: Petrov stol v Rimu. Nedelja, 19. januarja: Kanuti, kralj, muč.: Marij, mučenec; Vulstan, škof.

Letopis

18. januarja 1701. l. je nemški cesar Leopold I. priznal Frideriku III. braniborskemu vojvotinu na podlagi suverenosti v Vzhodni Prusiji kraljevski naslov proti obljubi, da mu bo pomagal v boju z francoskim kraljem Ludvikom XIV. za špansko dediščino.
18. januarja 1871. l. je bil zrealni dvorani kraljevskega gradu Versailles na predlog bavarskega kralja Ludovika II. v imenu drž. kneza in svobodnih mest oklican Viljem Pruski za nemškega cesarja Viljema I. Bismarkovo delo za združenje Nemčije je bilo končano.

Novi grobovi

† V Slovenskih Konjicah je po kratki mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal gospod Ignac Kuk, posestnik. Rajni je bil dober gospodar, blag mož in skrben oče, ki je svojo številno družino lepo vzgojil. Zapuščal poleg žene sedem sinov in štiri hčerke. Pogreb bo v nedeljo ob pol osmih jutraj izpred hiše žalosti v Slovenskih Konjicah. Naj mu sveti večna luč! Zalujočim naše globoko sožalje!

Osebnosti

— Napredoval je v čin rezervnega peš. majorja g. dr. Ernest Turk, profesor na klasični gimnaziji v Ljubljani.

Gibanje prebivalstva v letu 1940

Tržišče. V naši županiji, ki šteje okrog 2400 duš, je bilo v letu 1940: rojenih 57 otrok (1939 — 49 otrok) izmed rojenih je bilo: 31 deček in 26 deklic. Od rojenih je bilo 5 nezakonskih in 1 mrtvorjen. Umrlo je 16 moških in 18 ženskih oseb, skupaj 34 oseb (1939 — 20 oseb). Najstarejša oseba je bila stara 82 let. — Poročenih je bilo 15 parov (1939 — 22 parov), doma, drugam pa so se sli poročali 3 pari.

— Pojasnilo. Podlistek »Njeno življenje« je bil objavljen brez krivde uredništva. Bil je reklamnega značaja in pribečen na zagotovilo, da je neoporečen. Obzljajemo, da se nismo o resničnosti tega zagotovila pravočasno preprčili. — Lastništvo »Slovenca«.

— V počastitev spomina dr. Antona Korošca so darovali Vincencijevi konferenci za akademike v Ljubljani: Gospodarska zveza v Ljubljani 1000 din; Zabret in Co., Britof pri Kranju, namesto venca pok. dr. Ant. Korošcu 500 din; dr. Zvoček, odvjetnik v Kamniku, namesto venca na grob dr. A. Korošca 200 din; Anton Wagner, Radovljica, v spomin dr. A. Korošca 200 din; prelat dr. F. K. Lukman, univ. prof. v Ljubljani, namesto svetilnice na krsto dr. Ant. Korošca 100 din; Valentin Sitar, župan, Pred-dvor, kot spomin na dr. A. Korošca 100 din; inž. Anžič Srečko, rud. upravnik, Senjski rudnik, v spomin nepozabnemu voditelju Slovenec 100 din; Kotnik Zorko, šolski nadzornik, Rečica ob Savinji, namesto šopka koroških nageljčkov na grob našega voditelja dr. A. Korošca 50 din; Kralj Anton, Ljubljana, v spomin nepozabnemu pokojniku 30 din.

— V počastitev spomina dr. Antona Korošca je gošped Zabret Alojzij iz Bohovka daroval občini Predoslje 1000 dinarjev za zimsko pomoč.

— V spomin voditelja dr. Antona Korošča je samostan očetov trapistov v Rajhenburgu daroval za revne otroke rajhenburške in senovske šole 1000 dinarjev. V isti namen je tudi Kmečka hramnica in posejilnica v Rajhenburgu darovala 500 din za revne šolarje v Rajhenburgu.

— Duhovniki-vzgojitelji! Prvega februarja izide knjižica z naslovom »Ples«. Knjižica je krasno delce, ki bo v luči sv. vere jasno razložilo vsa vprašanja o plesu (spisal g. Hiti Franc). Ker je vsebina te knjižice za naše uživane željne čase res aktualna in ste premočni po taki knjižici povpraševali, zato opozarja uprava, da vsi, ki bi hoteli naročiti to knjižico v večji množini, to takoj sporoče, da se bo

Kaj pravite?

V dnevnem časopisju v naši državi ter v Sloveniji, zlasti v »Jutru«, posredujejo dve posredovalnici iz Zagreba vsakodnevno ženitve bogatih ljudi, ki so tako nesrečni, da kljub milijonom v gotovini in poleg premoženja v nepremičninah nimajo toliko sreče in poznanstva, da bi si mogli ustvariti mirno domače ognjišče.

Človeku se naravnost smilijo ti jugoslovanski Krezi, in bi skoraj verjel v resničnost teh oglasov, če ne bi v nedeljskem »Jutru« z dne 5. t. m. brali oglasa posredovalnice »Nada«, v katerem išče vlakovodja, star 35 let, posestnik nepremičnin in z mesečno plačo 2750 din zakonsko družico.

Nas predvsem zanima, v kateri skupini se ta srečni 35 letni železničar najhaja? Po višini prejemkov bi moral biti najhaja v 5. skupini in imeti univerzitetno izobrazbo, pa še skoraj ni mogoče, da bi s 35. leti dosegel 5. skupino.

Znano nam pa je, da so vlakovodje uslužbenci z največ malo maturo, in bi ta srečni vlakovodja do svojega 35. leta starosti v najboljšem slučaju lahko dosegel kvečjemu VIII. skupino in s tem 1925 mesečno. Pa še ta skupina se nam zdi mnogo previsoka in bo X. mnogo bolj ustrežala letom starosti.

Kdo tu laže in namenoma vara svojega bodočega zakonskega druga?

Morda ne bi bilo napačno, ko bi se oblast malo pozanimala za pravično delo teh deset dinarskih posredovalcev. Zdi se, da samo teh 10 din predstavljata dejstvo, vse drugo je bluf. Opazovalec.

tičkalo zadostno število. — Knjižice: Mučeniška Španija, Duhovni koledarček, Dogodek v Irilingu, so pošle. Ker je veliko povpraševanja, bodo vse tri do februarja ponatisnjene. — Uprava Knjižic, Rakovnik Ljubljana 8.

— Nova dinarska knjižica (št. 172) ima naslov: »Otrok, blagoslov božji.« Knjižica obravnava na 32 straneh blagoslov, ki se razkiva iz družne s številnimi otroki. Vsa je prepletena z lepimi vzgledi, pisana je s toplo ljubeznijo do slovenskega naroda, katerega bodočnost — kakor vespoved — sloni prav na tem življenjskem vprašanju. Knjižica se sama pripravlja. Stane 1 dinar.

— Zahvala protituberkulozni zvezi v Ljubljani. Oddelek za zdravstveno zaščito učencev (šolska poliklinika) v Ljubljani se iskreno zahvaljuje mladinskemu oddelku protituberkulozne zveze in protituberkulozni zvezi v Ljubljani, ki sta omogočila nabavo rentgenovega aparata za naš zavod. Mladinski odtsek protituberkulozne zveze je v preteklem letu izvedel v okvirju protituberkulozne tedna nabiralno akcijo za šolski rentgen, ki je vrgla 24.000 din. Ponovno hvala poštvalom ženskim društvom, kot tudi ljubljanskemu občinstvu, ki je pripomoglo k temu uspehu! Razliko do 51.700 din, toliko je stal aparat Meganos trdke Siemens, je naklonila protituberkulozna zveza iz svojih sredstev in dala nabavljeni aparat za dobo 99 let na uporabo oddelku za zdravstveno zaščito učencev. S tem je protituberkulozna zveza storila nov, važen korak v protituberkulozni borbi. Čim se namreč dogotovo v novem posloju našega zavoda tozadevni prostori, se bo montiral rentgen in nastavljal fizioterolog. Tako bo dana možnost, izslediti tuberkulozo pri mladini v prvih začetkih, ko je lahko ozdravljiva brez večjih materialnih žrtev. V zdravstveni zaščiti mladine pomeni od protituberkulozne zveze nabavljeni šolski rentgen ogromno pomoč in zato ji tem potom izrekamo našo priščino zahvalo. — Vodstvo oddelka za zdravstveno zaščito učencev.

— Vse vozne karte pri »Putnikuc«.

— Proračun okrajnega cestnega odbora Ljubljana za 1941/1942. Vsako leto sestavijo vsi okrajni cestni odbori v Sloveniji svoje proračune za izdatke in dohodek. Okrajni cestni odbor Ljubljana, ki obsega mesto in obsežno okolico z Vrhniko in nekaterimi kraji iz škofjeloškega predela, je izdelal na svoji zadnji seji prvi osnutek proračuna za leto 1941-42. Napram lanskemu proračunu se tudi v novem osnutku niso znatno zvišali izdatki, niti ne dohodki. Osnutek proračuna je bil že odposlan na vse pritožne občine v razglasitev. Občine so dolžne osnutek objaviti na občinski deski. Interesenti in davkoplačevalci imajo pravico, da v 14 dneh po razglasitvi v občini prijavijo odboru v Ljubljano svoje pripombe, predloge in pritožbe. V proračunskem osnutku so izdatki preliminarni na 4.292.374, dohodki pa na 2.011.140 din. Primanjkljaj naj bi se po predlogu osnutka kril z 10% dokladami na neposredne davke. Višina doklad je ostala neizpremenjena in se ni povzela niti za 1%. Osnutek, ki ga je sestavilo starištvno odbora, bo še pregledan in popravljen na plenarni seji okrajnega cestnega odbora. Ta seja bo

koniec tega meseca. Končno pregledani proračunski osnutek bo nato predložen banški upravi v odobritev.
— Legija koroških borcev v Kočevju vabi svoje članstvo na svoj redni letni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 26. januarja 1941 ob 10. uri po prihodu vlaka iz Ljubljane — v gostilni Beljan v Kočevju. Udeležba tovariška dolžnost. Izvedeli boste mnogo novega. — Odbor
— Naročniki Slovenčevega koledarja iz Belgrada dobijo koledar v Jugoslovanski knjigarni, podružnica Belgrad, Kruška ul. 29, Belgrad. Tu dobite tudi Slovenčev koledar v prodaji; velja le 28 dinarjev.
— Naročniki Slovenčevega koledarja iz Zagreba dobijo koledar pri gospodu Stoku Edvardu, kolodvorska knjigarna na postaji Zagreb-Sava.
— Naročniki »Slovenčevega koledarja« iz vasi Drača, Gorenja vas, Hudo in Mleščevce — vsi iz pošte Stična — dobijo koledar na samostanski poti v Stični (Zupni urad — Hramnica)
— Smrtna nesreča v gozdu. Ogorevc Ivan, posestnik v Brezjem, občina Globoko, je dne 13. januarja 1941 šel s svojim delavcem Brataničem Ivanom v gozd z namenom, da posekata tamkaj 18 m visoko bukovo drevo. Gozd je v Dedni vasi, ki je precej oddaljena vas od kraja bivanja imenovanih. Bukve je rasla na precej strmim in za podiranje neprimernem mestu, tako, da je bilo posekovanje in drugo delo precej otežkočeno. Ko se je po daljšem trudu drevo končno že pričelo nagibati, sta izgubila oblast nad seboj in zbežala v nepravo smer. Pri padcu je drevo doseglo Ogorevca in Brataniča. Ogorevc je dobil smrtne poškodbe in je na kcu mesta izdihnil. Bratanič pa je dobil le manjše praske. Imel je srečo, da je med bežanjem padel uprav pred voznoje starega štora, ki ga je obvaroval gotove smrti, kajti isti trenutek je padlo tudi drevo preko starega štora. Pokojni Ogorevc Ivan je šele dve leti poročen in zapušča enega otroka ter ženo.
— Opozorilo. Po podružnicah okrog Domžal hodi neki človek, star okrog 30 let, bolj male postave, črnih las, ima volnene bele nogavice, pumparice — in se izdaja, da je poslan od župnika, da bo svetnik preslikal in nekaj nanovo preuredil v cerkvi. V takem »poslanstvu« je 16. t. m. prišel na Tabor pri Lhanu in se za vse posameznosti zelo zanimal. Ko ga je cerkvenikova žena bolj natančno začela izpraševati in nadzorovati, je izginil.
— Gornji del Prekmurja se obrača na železniško upravo z vprašanjem, s čim si je zaslužil nove odprave voznega reda. Zdaj odhaja vlak iz Sobote v Hodoš ob 3.45 jutraj in prihaja okrog 5 v Hodoš, od koder se takoj vrača nazaj in je že ob 6.20 v Soboti. Zakaj morajo prekmurški potniki tako zgodaj vstajati, nam ni jasno, ker ne vidimo nobene ovire, da ne bi vlak vozil uro kasneje v obe smeri. Kaj naj počnejo v Soboti potniki, ki prihajajo sem po opravkih v urade in trgovine, ki so odprti šele ob 8! Kam naj se denejo po štiri uri, ko niti gostilne niti kavarne niso odprte, čakalnica na soboški postaji pa je premajhna, da bi ljudje tam čakali na osmo uro. Kam naj gredo v tem času dijaki, ki se vozijo z Gorikovega v soboško gimnazijo, pa tudi ne vemo. Ali ni že dovolj, da morajo vstajati ob pol 5 ali pa še prej! Poleg vsega je bil zdaj ustavljen še vlak, ki je vozil opoldne v Hodoš in se vračal ob 15 v Soboto. Ze celo leto so se prebivalci Prekmurja ob železniški progji potovali za to, da bi jutrajni vlak vozil ob 5 na Hodoš in se vračal ob pol 8 v Soboto, namesto te ugodnosti pa smo dobili še slabšo zvezo.

Po državi

* Naložen tovorni avtomobil na cesti zgoral. Pri vasi Predavac blizu Bjelovarja je preteklo sredo proti večeru zgorel velik tovorni avtomobil, last bjelovarske spedijske trdke. Avtomobil, ki je bil še skoraj popolnoma nov, se je polno naložen vračal iz Zagreba. Naenkrat je avtomobil začel goriti in plameni so popolnoma uničili ves tovor in avtomobil. Skupna škoda znaša okrog 200.000 dinarjev in sicer je bilo zgorelo blago vredno 30.000 dinarjev, avtomobil pa je veljal 170.000 dinarjev.

* Eksplozija v trgovini s kemikalijami. V Belgradu je nastala eksplozija v trgovini z barvami in kemikalijami v Kralja Aleksandra ulici. Lastnik Jovan Vučković je z namerščenimi spravil v red eklatno. Iz neke posode je curjalo olje, ki se je vnelo, nakar so eksplozirale neke kemikalije. Škoda je okrog 30.000 din.

* 95 letni starki zrasli novi zobje. V neki vasi blizu Rakovec na Hrvatskom Zivju 95 letna starka Joka Stepanović. Pred nekaj tedni je dobila dva nova zoba. Zanimivo je tudi, da starka, ki je pred 55 leti tako slabo videla, da ni mogla opravljati nobenih ročnih del, danes izdeluje najfinije vezene.

* Redka nesreča na veselici. Pred kratkim je bila v banški palači v Banjaluki velika veselica. Ko so se v veliki slavnostni dvorani zbrali udeleženci, se je utrgal na stropu del skulpture in padel na goste. Dve hčerki banškega svetnika inž. Jedličke sta bili ranjeni in sta morali v bolnišnico. Mavec, ki je odpadel, je bil težak 60 kg. Ko so dvorano očistili, se je veselica nadaljevala. Po veselici so strokovnjaki pregledali strop in ugotovili, da ni nobene nevarnosti več in se bo lahko te dni v isti dvorani vršila velika prireditel »Rdečega križa«.

* Krivav prepri za ženo in zemljišče. Paraskeva je bila ljubljena hčerka bogatega in uglednega kmeta Konstantina Brščiča v Dušanovcu pri Negotinu. Kmečkemu fantu Jovanu Todosevičevu se je Paraskeva dopadla in se je z njo poročil. Paraskeva je ostala v očetovi hiši. Jovan, ki je očetu pomagal pri gospodarstvu se je kmalu razkrinkal kot vlastiljeljen in oblasten človek, ki ni trpel nobenega ugovora. Paraskeva je tako doživela marsikako grenko uro. Konstantin se je za svojo hčer, ki jo je mož po krivici zmerjal, vedno potegoval in tako je nastalo med obema možema sovraštvo. V zadnjem času so bili prepri med obema možema na dnevnem redu Jovan je zahteval, da bi oče prepisal svoje posestvo na njegovo ime. Njegov tast tega seveda ni storil, marveč je napisal oporoko, v kateri je določil za dedinjo svojo ljubljeno hčerko Paraskevo. Ko je Jovan zvedel za oporoko, je postal ves besen. Razbil je vso hišno opravo in pobil svojega tasta na tla. Stari Konstantin je umrl, preden je prišla zdravniška pomoč. Po tem zločinu je Jovan pobegnil in se več dni klatil po gozdovih okrog Negotina, dokler ga niso izsledili orožniki in zaprli. Pred sodiščem je bil Jovan obsojen na dvajset let robije, poleg tega mora plačati svoji tašči 16.000 dinarjev.

* Cigan obsojen na dosmrtno ječo. Pred okrožnim sodiščem v Bjelovarju je stal te dni cigan Tošo Goman. Svoj čas je zvedel, da živi v vasi Derežanih, okraj Cazma, brata Josip in Anton Berinac, bogata kmeta in da imata v hiši 150.000 dinarjev gotovine. Tošo je naredil načrt, da bi prišel do tega denarja. Organiziral je devet ciga-

nov in jih oborožil s puškami, revolverji, sekirami in koli. Neke noči leta 1936, so cigani obkolili hišo bratov Berinac. Dva cigana sta večkrat ustrelila skozi okno v sobo, drugi pa so navallili na vrata in jih kmalu vdrli. Ko so pridrveli v hišo, je neki cigan ustrelil Antona Berinca. Drugi cigani so navallili v sobo, kjer je spal Josip Berinac s svojo ženo Kato in malim otrokom. Zeno in otroka so cigani napodili pod posteljo, moža so pa toliko časa mučili, da jim je izročil 8300 din in 13 avstrijskih srebrnih kron. Cigani so preiskali vso hišo, ker pa niso našli nobenega denarja več, so odšli. Orožniki so kmalu polovili vse cigane razen Toša. Ti cigani so bili že svoj čas obsojeni na robijo. Tošo je takrat pobegnil v Srbijo in dobil v občini polni list na ime Gjoke Mihajloviča. Tako mu je bilo mogoče, da se je skrival skoraj štiri leta. Pred dvema mesecema pa ga je izdal neki cigan. Na razpravi je Tošo plakal in zatrjeval, da je bil samo na straži. Ker je bilo dokazano, da je on organiziral zločin, pri katerem je tudi sodeloval, ga je sodišče obsodilo na dosmrtno ječo.

* Obračun med dvema sleparjema. V neki sarajevski kavarni sta se sešla bivši prodajalec časopisov Ahmed Garansaka in raznašalec časopisov Sijub Mrkva. Ahmed je s slabimi kupčijami izgubil vse svoje prihranke. Vdal se je pičaji in igranju. Če je priigral par dinarjev, jih je takoj zapil s svojimi tovariši, med katerimi je bil tudi Mrkva. Tudi to pot sta igrala. Pri igri sta oba sleparila in ker Ahmed ni imel sreče, je ozmerjal svojega tovariša. Mrkva je nehaj igrati in je zapustil kavarno. Ahmed je plačal in plačil za Mrkvo. Na cesti ga je kmalu došel in mu priložil krepko zausnico. Mrkva je omahnil in padel na tla. Ko si je opomogel, se je podal nazaj v kavarno. Tam je našel velik nož, ki ga je skrnil pod sukno, nakar je šel spet na cesto, da bi se maščeval nad Ahmedom. Ahmed je počasi korakal proti domu, ko ga je Mrkva dohitel, mu je zadal z nožem tri sunke v prsa. Ahmed se je zgrudil na tla. Odpeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer pa zdravniki nimajo nobenega upanja, da bi ga obranili pri življenju. Mrkva je po zločinu izginil in ga sedaj iščejo policijski stražniki in orožniki.

nov in jih oborožil s puškami, revolverji, sekirami in koli. Neke noči leta 1936, so cigani obkolili hišo bratov Berinac. Dva cigana sta večkrat ustrelila skozi okno v sobo, drugi pa so navallili na vrata in jih kmalu vdrli. Ko so pridrveli v hišo, je neki cigan ustrelil Antona Berinca. Drugi cigani so navallili v sobo, kjer je spal Josip Berinac s svojo ženo Kato in malim otrokom. Zeno in otroka so cigani napodili pod posteljo, moža so pa toliko časa mučili, da jim je izročil 8300 din in 13 avstrijskih srebrnih kron. Cigani so preiskali vso hišo, ker pa niso našli nobenega denarja več, so odšli. Orožniki so kmalu polovili vse cigane razen Toša. Ti cigani so bili že svoj čas obsojeni na robijo. Tošo je takrat pobegnil v Srbijo in dobil v občini polni list na ime Gjoke Mihajloviča. Tako mu je bilo mogoče, da se je skrival skoraj štiri leta. Pred dvema mesecema pa ga je izdal neki cigan. Na razpravi je Tošo plakal in zatrjeval, da je bil samo na straži. Ker je bilo dokazano, da je on organiziral zločin, pri katerem je tudi sodeloval, ga je sodišče obsodilo na dosmrtno ječo.

* Obračun med dvema sleparjema. V neki sarajevski kavarni sta se sešla bivši prodajalec časopisov Ahmed Garansaka in raznašalec časopisov Sijub Mrkva. Ahmed je s slabimi kupčijami izgubil vse svoje prihranke. Vdal se je pičaji in igranju. Če je priigral par dinarjev, jih je takoj zapil s svojimi tovariši, med katerimi je bil tudi Mrkva. Tudi to pot sta igrala. Pri igri sta oba sleparila in ker Ahmed ni imel sreče, je ozmerjal svojega tovariša. Mrkva je nehaj igrati in je zapustil kavarno. Ahmed je plačal in plačil za Mrkvo. Na cesti ga je kmalu došel in mu priložil krepko zausnico. Mrkva je omahnil in padel na tla. Ko si je opomogel, se je podal nazaj v kavarno. Tam je našel velik nož, ki ga je skrnil pod sukno, nakar je šel spet na cesto, da bi se maščeval nad Ahmedom. Ahmed je počasi korakal proti domu, ko ga je Mrkva dohitel, mu je zadal z nožem tri sunke v prsa. Ahmed se je zgrudil na tla. Odpeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer pa zdravniki nimajo nobenega upanja, da bi ga obranili pri življenju. Mrkva je po zločinu izginil in ga sedaj iščejo policijski stražniki in orožniki.

* Ali mi lahko posodite 50 dinarjev? < > Kakor hitro bova na suhem, vam bom povedal. < > Zakaj šele takrat? < > Ker ne znam plavati. < >

Ljubljana, 18. januarja

Gledališče
Drama: Sobota 18. jan.: Othello. Red Premierki. — Nedelja 19. jan.: ob 15. Princeca in pastirček. Mladinska predstava. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20. Cigani. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek 20. Zaprt.
Opera: Sobota 18. jan.: Carmen. Izven. Gostovanje altistke Ančice Jelačičeve in tenorista Josipa Gostiča, članov zagrebske Opere. — Nedelja ob 15. Angel z avtom. Mladinska opereta. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20. Traviata. Izven. Gostovanje bolgarske sopranistinje Vanje Leventove. — Ponedeljek 20. jpn.: Zaprt.

Radio Ljubljana
Sobota, 18. januarja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Hitro, hitro mine čas, če venček plošč zabava vas! — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Hitro, hitro mine čas, če venček plošč zabava vas! — 14 Poročila, objave — 17 Otroška ura: Nastop otrok, vodi gđ. Sl. Vencajz — 17.30 O tičicah plošče pojo — 17.50 Pregled sporena — 18 Za delopust igra Radijski orkester — 18.40 Koliko je resnice na ljudskih vremenskih pregovorih (g. Janko Sicher) — 19 Napovedi, objave — 19.25 Nac. ura — 19.40 Nekaj lahke glasbe (plošče) — 20 Zunanjepolitični pregled (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Jože Vombegar: Boj draginji. (Iz cikla »Veseli in žalostne iz življenja Jake Smodlake). Izvajajo člani Radijske igral-ske družine, vodi ing Ivan Pengov — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna (Radijski orkester).

Drugi programi
Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40. Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30. Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30: Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave
Jutri ob 20 priredi dijaška Marijina kongregacija saizajanskega zavoda na Rakovniku v franciškanski dvorani največje igre »Z teme k lučic. Vstopnice v predprodaji pri Siligoju, Frančiškanska 1.
Jalenova »Srenjac« v frančiškanski dvorani. Igralska družina Stolne prosvete uprizori jutri, v nedeljo 19. januarja, točno ob 5 popoldne velezanimivo Jalenovo štiridejansko igro »Srenjac«. Igra tega našega ljudskega pisatelja je v zadnjih letih napolnila že mnogo naših dvoran. Ker je del čistega dobička namenjen prepotrebni »Zimski pomoči«, je upanje upravičeno, da se bodo prijatelji Stolne prosvete in ljubitelji lepe igre odzvali v obilnem številu temu vabilu. Vstopnice danes in jutri popoldne v trafiki Soukal, popoldne ob 3 dalje pa pri blagajni.
Zelena jama! Jutri vsi v dvorano Zavetišča, kjer bodo dijakinje iz Lichtenthurna igrale krasno igro »Zrtev temnih sil«. Pričetek ob 5 popoldne.

Jutri, v nedeljo ob 3 popoldne vsi v frančiškansko dvorano, kjer bomo gledali Molierovo komedijo »Scapinove zvijače«. Čisti dobiček dobi Vincencijeva konferenca. Predprodaja vstopnic v nedeljo popoldne od 9 do pol ene in uro pred predstavo v Frančiškanski pasaži.

Kino
Kino Vič predvaja danes ob pol 9 zvečer monumentalni film v naravnih barvah: »Kraljevič in berač«. V glavni vlogi Errol Flynn. Za dodatek zvočni tednik.

Sestanki
Barjansko okrožje ZKD ima svojo redno sejo dne 19. t. m. ob 10. popoldne v trnovskem prosvetnem domu. Udeležba za vse krožke barjanskega okrožja obvezna. — Odbor.

Naše dijaštvo
Pevke in pevci! Pevska vaja za akademsko službo božjo pri gg. frančiškanih bo drevi ob 1 in jutri ob 10 popoldne. Pridite!

Cerkveni vestnik
Kongregacija gospičen in kongregacija učiteljic pri Sv. Jožetu v Ljubljani. V nedeljo 19. jan. odpade ekurno sv. obhajilo, pač pa bo v ponedeljek, 20. jan. zvečer kongregacijski shod.
Ljubljanski tretjeredniki. Jutri v nedeljo ob 4. popoldne bo mesečni shod v frančiškanski cerkvi. Pri shodu bo sprejem novih članov in obljube novincev. Kdor hoče biti sprejet ali delati obljube, naj se gotovo zgleda ob 3. popoldne v dvorani na frančiškanski poti. Navzočnost je za vsakega tretjerednika obvezna. Zaradi obredov prinesite vsi seboj Priročnike!

Mestna zdravniška dežurna služba
Mestno zdravniško dežurno službo bo opravil od sobote od 8 zvečer do ponedeljka do 8 jutraj mestni zdravnik dr. Logar Ivan, Ulica 29. oktobra št. 7, telefon št. 41-52.

Lekarne
Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Murrayer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja
Ušel je srednje velik kužec, bel, s črnimi lisami, sliši na ime »Piki«, znamka št. 1171. Najditelja prošim, naj proti nagradi javi v Herbersteinovi ul. 20.

Anekdota
Bismarek je zelo rad kadil. Znana je njegova dolga pipa, s katero so ga tako pogosto slikali. Njegova strast do kajenja je bila znana po vsem svetu. Nekeč so Nemci iz Amerike poslali Bismarcku pravo indijansko pipo miru. Bismarek pa ni kadil samo iz pipe, ampak je rad pušil tudi cigare. Vedno jih je imel lepo zalogo pri sebi. V bitki pri Kraljevem gradu je pa imel samo eno cigaro, katere ni hotel takoj prižgati. Šele ko je bila bitka dobljena, je hotel prižgati cigaro in jo pokaditi v zaželenem miru. Pri tem pa je zagledal ranjenega dragonca, ki je brez moči ležal na tleh in prosil okrepčila. Bismarek je iskal po vseh žepih, pa ni našel ničesar, kar bi mogel dati ranjencu. Tedaj se je spomnil na cigaro. Prižgal jo je in jo potisnil ranjencu v usta. Dragonec se mu je hvaležno nasmehnil. Bismarek je pozneje rad pripovedoval, da mu še nobena cigara ni tako teknila kakor ta, ki je ni kadil.

LJUBLJANA

Razburljivi streljaji na postaji

Ko je v četrtek ponoči okrog pol dvanajstih pripeljal na ljubljansko postajo osebnik vlak z Zidanega mosta, so potniki kakor po navadi odhajali skozi izhod in oddajali železniškemu vratarju svoje vozne karte. Med drugimi je oddal karto tudi fant, ki je takoj potem, ko je karto oddal, hitro mislil izginiti v gneči. Železniški vratar pa je karto bolj natančno pogledal in ugotovil, da je dobil v roke vozni listek, veljaven le do Litije. Hitro je začel klicati fanta nazaj in tam službojoči stražnik mu je fanta tudi pripeljal. Vratar je zahteval, da fant plača še vožnjo od Litije do Ljubljane. Fant je to storil, vendar se je pri tem tako sumljivo obnašal, da je višji stražnik Zorec Josip, ki je stal poleg, sklenil, da bo fanta legitimiral. Povabil ga je lepo, naj gre z njim v vratarjevo sobico in se legitimira. Fant je v tem trenutku poskočil, segel v žep in že se mu je zasvetil v roki samokres, ki ga je pa prijel tako nerodno, da mu je že v istem hipu padel iz rok. Z bliskovito naglico se je fant sklonil in zagrabil revolver, nič manj uren pa ni bil stražnik, ki je planil proti fantu in še pravočasno zagrabil fanta za roko in tako odrinil revolver, iz katerega so prav tedaj zagrmeli že trije streljaji drug za drugim. Krogle, namenjene stražniku, so se zarile v zid, priskočil pa je priskočno na pomoč takoj tudi železniški vratar Bizjak in prijel z druge strani fanta, tako da mu je stražnik lahko izbil revolver iz roke. Nato so seveda fanta natančneje pregledali in našli pri njem še en samokres in nekaj ostre in slepe municije. Izkazalo se je, da je fant bivši knjigovodski vajenec, 23 letni Anton Rodič. Fant je doma iz Velikega Gabra v litijskem okraju in je 12. avgusta lanskega leta pobegnil iz bolnišnice v Kandiji. Tja je prišel kot kaznjeneec, obsojen na 8 mesecev strogega zaporja in 3 leta prisilnega dela, na katero ga je obsodilo okrajno sodišče v Novem mestu. Fant, ki je zaradi goljufije na železnici vzbudil pozornost, je hotel z orožjem braniti svojo svobodo, ker ga je slaba vest begala in je mislil, da ga je stražnik že prepoznal. Zdaj se bo moral zagovarjati še za strelje, ki bi lahko stražniku vzeli življenje.

I Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzemne zavarovalnice ob 7. zjutraj.
I Zanimiva razstava dveh članov Kluba neodvisnih: Staneta Kregarja in Karla Putriča bo odprta v nedeljo, 19. t. m. v Galeriji Obersnel na Gosposvetski cesti. Stane Kregar, ki je poznan po svojih delih v olju, razstavlja to pot risbe in guache, K. Putrič pa je odlični kipar portretov in velikih figur, in bo razstavil miniaturno plastiko. Ljubitelji umetnosti gotovo ne bodo zamudili lepe prilike in si bodo ogledali razstavo.

I Mestni preskrbovalni urad je bil doslej ves v Mahrovi hiši, sedaj se je pa del tega važnega mestnega urada preselil v II. nadstropje Mestnega doma ter ima vhod s Streliške ulice. Vse pisarne, ki razdeljujejo nakaznice za petroleje in popisujejo prebivalstvo v zvezi z živiliškimi kartami, so sedaj v Mestnem domu, kamor je treba oddati tudi vse vprašalne in popisne pole. Edino načelnništvo in vložniške preskrbovalne urade je še v Mahrovi hiši.
I Vprašalne pole za podatke, ki bodo služili za primer prodaje živil na živilske nakaznice, so bile dostavljene že vsem hišnim posestnikom. Nekateri jih pa še vedno niso izpolnili in vrnilo mestnemu preskrbovalnemu uradu. Tako opozarjamo, naj vsi zamudniki vprašalne pole takoj izpolnijo in vrnejo preskrbovalnemu uradu. Mestni dom, II. nadst. vhod s Streliške ulice, ker je rok za oddajo že potekel. Edino zamudniki imajo odgovornost za zavlačevanje poslovanja preskrbovalnega urada ter tudi odgovornost za nezadovoljnost med prebivalstvom. Kdor ne bo izpolnil svoje dolžnosti in takoj oddal vprašalne pole, seveda ne bo mogel dobiti karte za živila in tudi ne živil.

I Nova tramvajska čakalnica pred glavnim kolodvorom je že prve dni prišla do svoje popolne veljave, ker v slabem vremenu lahko ljudje čakajo na tramvaj pod streho in v zavetju. Na žalost pa še ni mogoče odpreti velikega javnega stranišča pod čakalnico, ker zaradi izrednih razmer obrtniki še niso dobili iz inozemstva potrebnega blaga. Zato bo gradbeno podjetje toliko časa, dokler ne bo stranišče popolnoma dodelano, zaprlo stopnišče, da se ljudje ne bodo motili in zaostajali na stopnicah navzdol. Ljubljancem in tujcem je pa nova čakalnica tudi zelo všeč, saj je v resnici lepa ter napravlja velikomestni vtis, kar je pred glavnim kolodvorom še posebnega pomena.

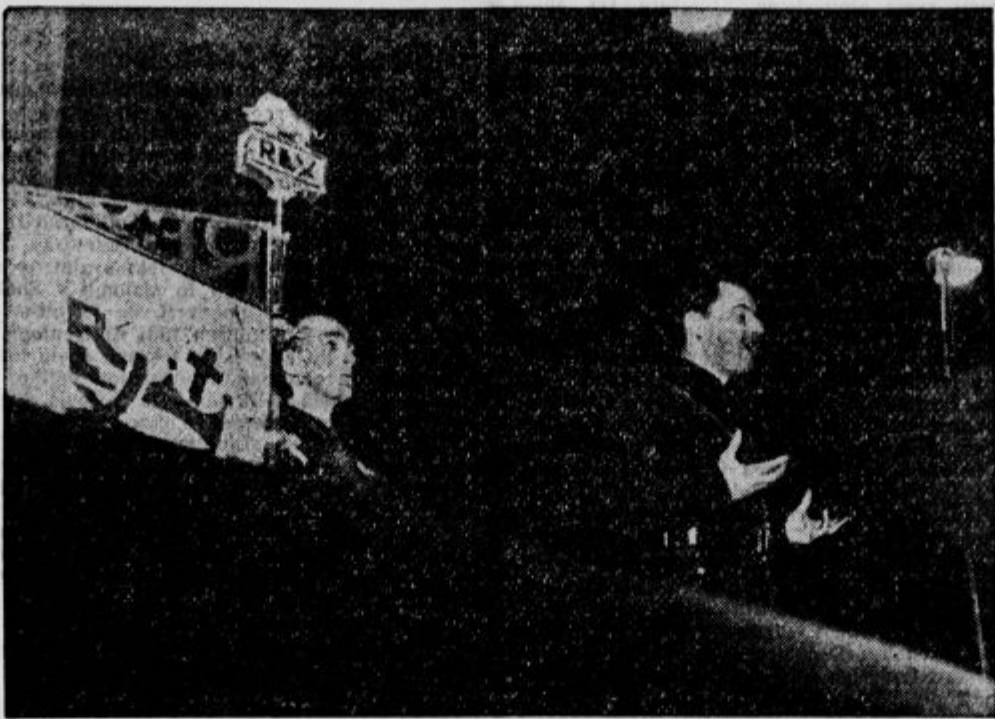
I V nedeljo dva Putnikova smučarska izleta: Pasja ravan in Kurašček.

I Za odmetavanje snega je ljubljanski mestni magistrat določil posebna mesta ob Ljubljani

nici in drugod. Na vseh drugih krajih je odmetavanje snega prepovedano. Kljub temu pa nekateri vozniki odmetavajo sneg, kjer jim je bolj pri roki. Tako ga n. pr. na Poljanskem nasipu odmetavajo ravno na točki, kjer je nasip najbolj ozek, čeprav imajo naprej ob Ljubljani dovolj prostora za odmetavanje. Tako smo večkrat videli pred Romovo hišo na Poljanskem nasipu naenkrat stati kar dva voza s snegom, ki so ga metali na breg Ljubljane. Ker je tam cesta zelo ozka, so morali drugi vozniki toliko časa čakati, da so izpraznili voza in odpeljali naprej. Tržno nadzorstvo bi storilo prav, če bi poučilo voznike in delavce, kje smejo in kje ne smejo odmetavati snega.

I V Stritarjevi ulici šte. 6 v Ljubljani, pri franciškem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starem trgu Samo kvalitetna optika.

I Strel. Prejeli smo: Danes, v petek popoldne približno ob pol štiri, sem stala ob grobu svojca pri Sv. Križu, ko je okraj pokopališkega zidu proti jarki šli nenadoma počil strel in mimo moje glave je, komaj za ped odaljena, privršala kroglja. Kdo je streljal? Kakšna neereča bi se lahko zgodila. — Prizadeta

Degrelle zopet na obzoru. Na sliki vidimo vodjo belgijskih reksistov, ki govori na nekem zborovanju. Pred leti je začel Degrelle v Belgiji politično gibanje, ki je sorodno fašizmu in narodnem socializmu. Gibanje je počasi splahnelo, Degrelle pa je bil pred izbruhom sedanje vojne zaprt zaradi prijaznega stališča do sil osi. Nemci so ga osvobodili in mu zopet omogočili delovanje.

Automobilski kralj Savel je postal Pavel

Tovarnar konzervnih škatljic, pridigar, obogatel lastnik nočnih lokalov, ki ustanavlja misijonske družbe in pošilja misijonarje v Afriko, petrolejski kralj, ki ustanavlja šole, univerze in je zato izvoljen za senatorja, to so ameriške posebnosti, ki se jim Evropejec čisto smeji, v Ameriki pa so nekaj čisto naravnega in potrebnega: majhni ljudje po ulicah New Yorka, Čikaga in San Franciska zahtevajo od avtomobilskega kralja, od moža, ki je, kakor gre glas o njem, življenje ugnal, od takega moža torej zahtevajo, da zavzame stališče v vseh važnih političnih in nravnih življenjskih vprašanjih, da kaže narodu pot. Narod pa se rad ravna po možeh, ki so dosegli velike uspehe v življenju in imajo njihovi nazori in nasveti svojo težo.

Poleg Rockettelorja je najznačilnejši zastopnik kapitalistične morale te vrste Henry Ford, veliki Henry Ford, kralj avtomobilske industrije in sploh največji in najpomembnejši industrijalec v Ameriki, iznajditelj dela »na tekoči traki«, propovednik vsemožnega malika tehnike. V knjigah je napisano, da je Henry Ford »Self-Made-Man«. V njegovih avtomobilih se vozijo ljudje vseh narodov in ras po vseh delih sveta. S tridesetimi leti je bil že reven delavec, majhen, nepoznan mehanik, deset let pozneje pa je že stal na čelu cvetoč »Ford Motor Company«. Čez zopetnih deset let je bil njegov Detroit svetovno avtomobilsko središče in vzor modernega industrijskega podjetja, ki so ga po vsem svetu občudovali in skušali posnemati. Zopet je preteklo deset let. Iz Fordovih tovarn v Detroitu so peljali avtomobil, ki je nosil tekočo številko šest milijonov! Ford je v štirih desetletjih izdelal šest milijonov avtomobilov!

Prišel je čas, da se je Ford pojavil v javnosti. To je bilo takrat, ko je bil že mož, na katerega je moral vsako računati, mož, ki ga je vse občudovalo in mnogo dalo na njegovo mnenje. Prišel je čas, ko si je lastil pravico, da sme Amerikancem predpisati, kako naj žive in umirajo, kaj naj store in kaj naj opuste. V svetovni vojni je bil velik pacifist. Tako je bil vnet za mir, da je dal pripraviti celo »mirovno ekspedicijo« za Evropo, dal je izsolati vrsto mirovniških apostolov pridigarjev, poslal je v Evropo polno ladjo teh mirovniških pridigarjev, da bi v tisoč govorih zadušili vojno. Ker je ta njegov načrt doživel velik polom, je postal fanatičen izolacionist. Kmalu po vojni je na veliko začudenje sveta stopil pred javnost s posebno brošuro, v kateri je sicer dostojno, toda ostro in krepko napadel Jude. Senzacija! Henry Ford si je upal vreči v javnost nov politični program, ki ga je doletela Amerika vsevprek zavračala. Tudi Ford se ni posebnost spremenil ter je našel odmev in pritrjevanje le v Evropi. In ko je v Ameriki nastopila nasprotna propaganda, ko so začele politične in verske organizacije pobijati Fordove nauke, se je Ford — prvičkrat v življenju — umaknil. Preklical je svojo knjigo.

Potem dobrih deset let niso mnogo govorili o njem. Vsi so mislili, da je mož, ki je že začel prihajati v leta, prenehal s svojimi politično-moralnimi ambicijami. Posvetil se je svojim tovarnam, golfu, svoji družini in zlasti socialnim ustanovam. Le redko je dvignil svoj glas, navadno takrat, kadar je hotel podpreti izolacionizem in sovražstvo do Evrope, ki ju je gojil senator Borah.

Morali so nastopiti burni dogodki leta 1940, ki so po svoji moči in pomembnosti vplivali na skoraj 80 let starega avtomobilskega kralja, da je spremenil svoje mnenje. Sicer je res, da je že pred letom 1940 odklonil narodni socializem, tudi je imel že prej nekoliko prijaznejše stališče do Anglije, čeprav ga je izražal v izrecno previdni in zamotani obliki. Kot dobrodošlo je tudi pozdravil ameriško oboroževanje, ki je poskrbelo lepo kolonično naročil za njegove tovarne. Novo pa je to, kar

I Zarubljene plače. Prav zanimive podatke o težavnem gnotnem položaju javnih in zasebnih uradnikov nam kažejo tudi podatki o zarubljenih plačah in stalnih prejemkih, ki so jih odredili trije izvršilni oddelki okrajnega sodišča v preteklem letu. Prvi izvršilni oddelki V je lani zarubil 673 osebam stalne prejemke, predlanskim 810. Drugi oddelki Va lani 801 oseb, predlanskim 971, in tretji oddelki Vb lani 721 oseb, predlanskim 982. Torej so bile lani 2195 zavezancem zarubljene plače, predlanskim 2763. Na videz je bilo lani mnogo manj takih rubežni, kakor predlanskim. Treba je omeniti, da se niso mogle zarubiti mesečne plače mnogim zavezancem, ki so bili vpoklicani k vojakom in so tam ostali tudi po več mesecev. Drugače bi to število gotovo bilo mnogo višje. Razni upniki pa so tudi sami uvideli, da bi ostale take rubežni brezuspešne, ker so nekateri dolžniki prezadolženi in so njih plače zarubljene že več let v naprej in bi sami prišli šele po dolgem čakaniu na vrsto.

I Prisilne uprave in realne eksekucije. Izvršilni oddelki ljubljanskega okrajnega sodišča so lani uvedli na predlog upnikov 92 novih prisilnih uprav čad premoženjem, posestvi, podjetji, trgovinami in obrtniškimi strokami, predlanskim jih je bilo predlaganih 104. Nekoliko so se pomnožile realne eksekucije, to je, da so se upniki vključevali za svoje terjatve na posestva in nepremičninske dolžnikov. Takih realnih eksekucij je bilo lani 753, predlanskim 690. Pri teh eksekucijah gre za celotno vrsto okoli 4 milijone dinarjev.

Pri nerazpoloženju

Pyramidon TABLETE

Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1938

Iz Julijske krajine

Zaobljubna cerkev zmagi in miru. Goriški nadškof Margotti je razposlal okrajno, v kateri poziva vernike k zgradbi nove cerkve, ki naj bi stala v bližini severne železniške postaje, na tako imenovanih Blantah, v Gorici. Cerkev naj bi zadoštila potrebam prebivalstva v tem mestnem predelu in naj bi poživila njegovo versko življenje. Nadškof pravi v svoji okrajnici: »Nova cerkev naj bo lepa in prostorna. Njen namen naj bi ne bil samo v tem, da bi zbirala vernike tega okrožja in jim omogočila, da bi si ustanovili novo samostojno župnijo, temveč, naj bi bila tudi zaobljubljeno spomenik na konec sedanje vojne, v kateri bo Italija zmagala.« Potem vabi nadškof k sodelovanju vse vernike v mestu in v skofiji in tudi vse druge, ki želijo pomagati ter zaključuje: »Oblastva prosimo za spodbudo in podporo, duhovščino za sporazumno delo, ljudstvo za pomoč molitve, vse skupaj pa za požrtvovalne prispevke. In zaobljubljeno svetilišče zmagi in miru bo vstal!«

Nadškofova zamisel se je brezdvomno rodila iz plemenitih nagibov, vendar dvomimo, če se bo dale premagati vse težave sedanjega časa in bo možno izvesti načrt, ki se zdi, kakor pravi sam v okrajnici, neizvedljiv. Vojna z njenim pomanjkanjem, nezadovoljstvom in negotovostjo, so skoraj nepremostljive ovire za taka monumentalna zaobljubna dela. Če pa človek pomisli še na praznino, ki grdo gospodarijo pri raznih verskih slovesnostih po mnogih goriških cerkvah, se ga loteva prepričanje, da bo za zamišljeno delo primanjkovalo ognja in požrtvovalnosti.

Boj proti jetiki. Predsednik pokrajinskega združenja za boj proti jetiki v Gorici je ravnokar izdal poročilo o uspešnem delovanju te ustanove v lanskem, desetem letu obstoja. Zaradi težavnih prilik, v katerih je poteklo zadnje leto, uspehi niso dosegli predlanskih, vendar so še vedno zadovoljivi, saj se je nabralo nad 150.000 lir prostovoljnih prispevkov v mestu in na deželi. Zlasti se po požrtvovalno izkazale nekatere občine. Prvenstvo je dosegla občina Anhovo, sedaj Salona, kjer so znanne cementne tovarne. Na drugem mestu je Rihemberk, na tretjem Kanal, na četrtem Krmin, na petem pa Tolmin.

Zidarji v Nemčiji. Prejšnji teden je odšlo večje število goriških stavbnih delavcev na delo v Nemčijo. Pri odhodu jih je njihov strokovni tajnik navduševal, naj se z resnostjo in marljivostjo izkazuje vredne solidarnosti, ki veže ob prijateljska naroda. Med zidarji je bilo tudi več Slovencev.

Kranj

Čebelarji pozor! Predavanje o čebelnih kužnih boleznih, katero priredi »Zveza čebelarških podružnic Antona Janše v Kranju«, bo v nedeljo, dne 19. januarja 1941, ob 2. pop. v telovadnici drž. realne gimnazije v Kranju, ker se v Ljudskem domu, kot je bilo prvotno objavljeno v januarški številki »Slov. Čebelarja«, zaradi tehničnih ovir ne more vršiti.

Novo mesto

Delo okrajnega preskrbovalnega odbora. Banska uprava v Ljubljani je pred kratkim imenovala preskrbovalni odbor za novomeški okraj. Naloga tega preskrbovalnega odbora je, da skrbi, da bo prebivalstvo celega okraja pravočasno in zadostno preskrbljeno z življenjskimi potrebščinami. Predsednik tega odbora je g. načelnik Vidmar, člani pa: okrajni kmet, ref. ing. Rihar ozir. pomočnik g. Filipovič, g. Turk Josip, trg. iz Novega mesta, kot zastopnik trgovcev g. Maročič, šef kat. uprave v Novem mestu kot zastopnik združenja drž. uslužbencev, g. Medic Ivan, tovarnar iz Novega mesta kot zastopnik industrije, g. Rak Josip, tov. delavec in g. Gajeta Josip, poslovodja kot zastopnik delavstva in nameščencev in g. Weble Demetriji, odvetnik v Novem mestu. Okrajni odbor je imel prvo sejo v sredo 15. jan. 1941. Na seji sta podala poročilo g. okr. načelnik in kmet. referent. Poročala sta o izgledih za preskrbo prebivalstva novomeškega okraja, nadalje o kontingentih, ki odpadejo na poedine občine in pa o zalozah, s katerimi razpolaga drž. uslužbencev. Ugotovljeno je bilo da bo treba zlasti pri moči velike varčnosti, da bo pa dovolj moke na razpolago do prhodnje letine. Po končanih poročilih se je vršila med člani odbora debata, pri kateri prilike se je razpravljalo tudi o cenah, o sladkorju in drugih življenjskih potrebščinah. Končno je bilo sklenjeno, da se bodo take seje vršile vsake sredo popoldne.

Društvo slovenskih obrtnikov v Novem mestu je namesto venca na grob pokojnega dr. Korošca poklonilo tuk. zimski pomoči 500 dinarjev.

Prosvetno društvo uprizaro v nedeljo Realovo ozir. Ferjerjevo burko »Trije vaški svetniki« ob 20 v Prosvetnem domu.

Proračunska seja. Tuk. obč. odbor je imel v četrtek zvečer proračunsko sejo. Na seji je bilo predvsem sklenjeno, da se v prihodnjem proračunskem letu dokončno zgradi mestno kopališče na Loki.

Konec najstarejšega cirkuškega slona

Pred tedni je poginil najstarejši cirkuški slon. Slisal je na ime Brahim in je bil dolgo vrsto let zvezda v cirkušu Krona. Zaradi nenavadne velikosti je dal cirkuški lastnik narediti zanj poseben voz. V tem vozu je slon, ki je dočkal 108 let, štirikrat prepotoval svet. Omagal je v Münchenu.

Vhod skozi okno...

Konec XVII. stoletja je bila v francoskem mestecu Choisir le roi ne daleč od Pariza zelo znana in obiskana gostilna, ki pa ni imela vrat, ampak samo okna. Če je hotel gost v gostilno, je moral potegniti za vrvice, ki je bila napeljana k zvoncu. Gospodar mu je nato spustil skozi okno lestvo na tla. Po tej lestvi in nato skozi okno je gost prišel v gostilno. Na ta način so gostje tudi odhajali iz gostilne. Zanimivo bi bilo videti, kako je lezel po lestvi gost, ki je pregloboko pogledal v kozarec.

Patras, mesto, v katerem je bil križan sv. Andrej

Prve žrtve italijansko-grške vojske so padle v Patrasu, največjem mestu na Peloponezu in po velikosti četrtem največjem grškem mestu. Mesto Patras je zelo staro. Nastalo je z združitvijo bližnjih in okoliških naselbin. Imenovali so ga po Patreju, ki je koloniziral Laokoonce. Ob nastopu krščanstva so bili prebivalci Patrasa zagrizeni pogani. Na splošno smatrajo, da so prebivalci Patrasa pribili na križ svetega Andreja. Mogoče ravno zato v Patrasu tako zelo časte in cenijo tega svetnika. Pozneje je tudi to mesto zadela usoda ostale Grčije. Prišlo je pod Turke. Vendar se je Patras prvi dvignil proti Turkom v osvobodilni vojni. Ti so ga zato l. 1821. zažgali in do tal porušili.

Pozneje je vzniknilo iz ruševin novo, moderno mesto s širokimi ulicami, lepimi trgi in velikim pristaniščem. Danes je Patras veliko pomorsko pristanišče. Mesto leži nad vodom v Korintski zaliv in Korintski prekop. Nad mestom se visoko dviga beneški stolp, pod njim pa je lepa gledališka zgradba. Ob obali so velike trgovine, skladišča in tovarne. Najznamenitejša so patraške tovarne za tkanine in liker. Iz patraškega pristanišča izvažajo v glavnem vino, rozine, tobak in kože.

»Tožiš, da te živijo tišje! Mogoče jih nisi plačal!«

»Neumnost! Zakaj pa me obleka in klobuk ne tišje!«

Ob 60 letnici berlinskega telefona. Letos je p oteklo 60 let, odkar obstaja berlinski telefon. Zgoraj je dvorana, kjer posredujejo v med krajevnih pogovorih, spodaj pa je avtomatična telefonska centrala.

KULTURNI OBZORNIK

ŠPORT

Kazalo k štiridesetim letnikom Planinskega Vestnika

Zadnji številki 40 letnika »Planinskega vestnika« obsegata Kazalo k vsem štiridesetim letnikom te odlične slovenske alpinistične revije »Planinskega vestnika«, ki je začel izhajati v letu 1895. S tem je hotel osrednji odbor Slovenskega planinskega društva kot založnik počastiti na najboljši način svoj jubilej, kar moramo potrditi kot resnično najboljši način proslave. Nekaj podobnega je pred leti storil »Dom in svet«, ko je za 50 letnico izdal celotno kazalo, kakor sedaj »Planinski vestnik«.

Celotno kazalo vseh 40 letnikov je z veliko marljivostjo, vztrajnostjo in natančnostjo napravil znani naš alpinistični pisatelj in planinec ravnatelj v pokoju Jos. Wester, za kar je moral porabiti gotovo mnogo truda v razmeroma kratkem času. Tako je dvojna številka narasla na lepo število 103 strani, na katerih je podana v jasnih pregledih vsa raznolika tvarina, ki se je nabrala tokom let v tej planinski reviji. Sestavlja kazala je snov razdelil v tri skupine: podal je vsebinsko kazalo, nato avtorsko ter končno še kazalo podob in fotografij. Tako je kazalo še podrobneje razdeljeno v naslednja poglavja: 1. Splošni članki (planinstvo in alpinistika, priroda in njeni pojavi, planinska zgodovina in narodopisje, lepovedje, jezikoslovstvo in imenstvo), 2. Potopisi in opisi v naslednjem

redu: Julijske Alpe, Karavanke, Savinjske Alpe, Štajersko gorovje in hribovje, Gorenjsko, Ljubljanski okoliš, Zasavje in Dolenjsko, Notranjsko in krški svet, Primorsko, Gorjsko, Julijska Bencija, Korosko, Jugoslavija izven Slovenije, Ostala Evropa, Druge zemljine, Daljša potovanja in kombinirane ture, 3. Slovstvene ocene in prikazi (knjižne in publikacije), 4. Društvene zadeve, 5. Osebnosti, 6. Obzor (kraji in gore, priroda, društveno delovanje, planinske stavbe, upravne zadeve, časopisi, osebne beležke, raznotere beležke, avtorsko kazalo) ter končno slike in zemljevidi.

Tako je Wester izdelal lep pregled dela »Planinskega vestnika«, ki daje pogled v notranjo rast zanimanja pri nas za alpinistično literaturo. Revija je tako na najboljši način proslavila svoje štiridesetletno delovanje ter dala obračun, obenem pa ugotovila potrebo in nujnost izhajanja. Dolgoletni urednik ravnatelj dr. Tomišek je lahko vesel svoje žetve.

Vidimo pa tudi, kakšen delež je imela revija pri rasti svoje alpinistične literature ter spoznavanja zemeljskih lepote.

Tako je ta dvojna številka najlepše novoletno vabilo na nadaljnjo naročbo (letno 50 din) in mi revijo vsakemu priporočamo.

Mladika v novem letu

Prva številka »Mladike« prinaša na uvodnem mestu povest Franceta Borka Hram nad Klancem, s katerim stopa v našo književnost štajerska panonska pokrajina ob Središču, na meji med slovensko in hrvaško pokrajino. To se vidi že v prvem dejanju, ko gre Majcenovič Štef preko Mure na hrvaško stran ter naleti na dva hrvaška mešetarja, ki ga pozneje spravi v nesrečo. Borko se tu kaže kot nov pripovedni talent, ki zna eksponirati zgodbo, še bolj kot pravi epik, ki zna zajeti predvsem duha svoje zemlje. To se kaže tudi v jeziku, ki je močno dialektično pobarvan, morda bolj, kakor bi ga želeli bralci iz ostale Slovenije. Jezikoslovec in narodopisec bo imel ob branju te povesti menda večji užitek, kakor pa navadni bralec zgodbe. Vsekakor je Borko pri tej povesti imel srečno roko ter se bo uveljavil v njo bolj kot doslej s svojimi pesmi, po katerih je znan. — Jan Plestenjak je napisal toplo črtico o božičnem blagoslovu, ki je sicer motivno precej kolebarska, sicer pa nazorno in v lepem domačem jeziku podana, kakor Plestenjak sploh zna podajati kmečke motive. — Mara Husova je napisala Slavje v predmestju, ki bi naj bila satira, pa se kar ne razvije ter je ostala nedodelana. — Emilijan Cevc pa s svojim slogom prinaša k nam nekaj novega, nekaj, kar je nam znano iz flandrske književnosti: naturalizem prirode zvezan z romantiko in idealizmom dogajanja. V sočnih besedah je opisal prebujajo mladosne še ljubezni v naravi, potem pa tudi občutek čiste ljubezni v otrokih Jedrovita beseda in sočnost sta odliki in novost te črtice, dasi je kompozicija slabša, ter je nekajkrat čutili odmik od narave v nabreklost patosa. Ivan Zorec nadaljuje svojo avtobiografsko povest Gosposki hlapec. Pešec je prispeval Ivan Campa Soneti ter L. Stanek: Božična noč. Cokan pa pesem v prozi Nečakinja. Viktor Smolej nadaljuje iz prejšnjega letnika opis Slovaških poti, opisujoč zgodovino Slovaške matice. K. Dobida poroča o Dubrovniški žitnici kot pravem umetnostnem muzeju. M. Adlešič pa pričbuje kratko poglavje iz zgodovine tehnike, ki bo gotovo vse bralce kar najbolj zanimalo. Ostale rubrike so pri »Mladiki« že tradicionalne ter so tudi letos polne zanimivosti.

Na posebnem priloženem listu je vabilo in program Mladike za letošnje leto, kjer je najprej označena povest Fr. Borka, ki bo za bralca gotovo »pravo presenečenje« in o kateri smo rekli, da je resnično odkritje talenta. Nadalje objublja svoje doneske v novelah in črticah naslednji: Joža Likovič, Fr. Kunstelj, Mara Husova, Sonja Severjeva, V. Winkler, Jan Plestenjak, Jože Dular, E. Cevc, V. Flisek, J. Strehar, J. Krivec, Ivan Zorec itd. Poljudno znanstvene članke bodo prispevali dr. A. Piskernikova, A. Moder, dr. M. Vraber, M. Adlešič, dr. R. Lozar, dr. V. Bohinc. Sodelovalci bodo dr. S. Canjkar, Fr. Erjavec, Dora Vodnikova, Fr. Vodnik, Dr. Dobida bo govoril o umetnosti, Elza Skalicky bo urejevala krojno priložo, Marija Nemčeva pisala kuharske nasvete, Jelka Kuret pa vzgojne in gospodinjinske članke itd. Tako obeta biti »Mladika« tudi v novem letu družinsko-literarna revija ter jo priporočamo. td.

K današnji predstavi Shakespearejevega »Othella«

V režiji prof. Šesta bomo dobili v soboto prvič v letošnji sezoni na spored Shakespearejevega »Othella«. Predstava te klasične tragedije je na našem odru v najožji zvezi z nosilcem naslovne vloge, Ivanom Levarjem, ki je debital na dram. odru v vlogi plemenitega Mavra. Z vstopom Levarja v dramski ansambel, je napolnila za našo Dramo nova doba, ki ji je vtisnil Levar kot izrazita igralska osebnost s svojo močno umetniško dinamiko, svoj žig. Postal je skozi dolga leta nosilec klasičnih in seveda tudi modernih vlog in najmočnejši opornik naše Drame. Tekom let je prišel »Othello« z Levarjem nekajkrat na spored in vselej mu je znal dodati z naraščajočo igralsko zrelostjo nove igralske poteze ter je z njimi tako iz leta v leto zaokrožal lik Othella.

V glavni ženski vlogi Desdemone bomo videli tudi letos Milevo Boltar-Ukmarjevo, ki je postala pri nas močna opora klasičnega repertoarja. Tekom let nam je podala različne ženske like v Shakespearejevih igrarh, tako n. pr.: v »Viharju« Mirandulo, v »Snu kresne noči« Heleno, v »Beneškem trgovcu« Porzio, v »Kralju Leareu« Gonerilo, v »Hamletu« kraljico in igri. Iz svetovnega klasičnega repertoarja nam je še ustvarila lady Milfordovo v »Kovarstvu in ljubezni«, princezo Eholi v »Don Carlosu«, Vero v »Slehermiku«, Elino v »Inger na Oestrotu«, »Veroniko Deseniško« in še razne druge vloge.

Zanimivost v letošnji uprizoritvi bo Sever v vlogi Jaga. Mladi igralec, ki je postal pred tremi leti član naše Drame, se je sprico svoje darovito

sti hitro povzpел do težjih igralskih nalog. Kot izrazit karakterni igralec se je spet začel posebno močno uveljaviti v komični stroki. Na svoje zmožnosti za resne vloge je opozoril s kreasijo domačega učitelja v Mauriacovi igri »Asmodej«. V letošnji uprizoritvi »Romea in Julijec« se je odlikoval v vlogi Tybalta ter dokazal svoje zmožnosti za klasiko. Z vlogo Jaga je postavljen pred izredno težko igralsko nalogo, ki zahteva izrazite dvojnosti v igri ter obsega veliko skalo igralskih odtenkov. Po mnenju režiserja prof. Šesta bo ustvaril Sever z vlogo Jaga svojo doslej najbolj dognano kreasijo. Močna igralska ekspanzivnost je značilna poteza tega darovitega igralca. Izmed vseh kreasij Jagov, ki jih je videl bodisi pri nas, bodisi v tujini, smatra prof. Šest Severjevo za najboljšo.

Vlogo Emilie bo igrala tudi v letošnji uprizoritvi Nada Gabrijelečeva, Bianca Ančka Levarjeva, beneška doža — Lipah, Brabantia — Skrbnišek, Cassia — Jan. Sledete vloge so v letoš. uprizoritvi nanovo zasledene: Lodovico — Kaukler, Montano — Potokar, Roderigo — Tiran, prvi plemič — Gale, tretji plemič — Milčinski. Ostali so v svojih vlogah: prvi senator — Gregorin, drugi senator — Bratina, sel — Brezigar in drugi plemič — Presetnik.

Prof. Šest je postavil tekem svojega delovanja dvanajst Shakespeareovih del na naš oder: Hamleta, Sen kresne noči, Kar hočete, Komedijo zmešanosti, Mnogo hrupa za nič, Trmoglavko, Vihar, Beneškega trgovca, Julija Cezarja, Macbetha in Othella. Velika in težka naloga, v katero je vložena veliko truda in dela. Maša Sl-eva.

Urban Jarnik in srbska književnost. — Ob pravoslavni praznikih so imeli vsi trije belgrijski dnevniki obsežne priloge z bogatim gradivom, ki zadošča za cele tedne čitanja in ki vsebuje polno zanimivega gradiva, največ seveda iz narodne zgodovine, ki je med Srbi najbolj priljubljena. Zanimiv članek je prispeval v »Politiko« med drugim tudi univ. prof. dr. Niko Zupanič, ki pojasnjuje etniške posebnosti in izvor Turkov-Osmanov, to je teh, ki prebivajo na maloazijskem polotoku in ki so nam najbolj znani — v razliko od Turkov, ki prebivajo po srednji Aziji. Dr. Zupanič prihaja do zaključka, da je današnje prebivalstvo Male Azije v resnici belega plemena in da ima le malo mongolidnega v sebi. To razlaga na ta način, da so bili srednjeveški Turki, ki so si osvojili Malo Azijo so bili maloštevilni, dali pa so prvotnemu belemu prebivalstvu Male Azije sicer svoj mongolski jezik in islam, rasno pa so v njem utonili, tako, da so današnji Turki v resnici belci, potomci (vsaj v veliki večini) predturškega prebivalstva.

Bolj pa zanima Slovence še drug članek v božični številki »Politike«, namreč članek ravnatelja belgrijske vseučiliške knjižnice g. Uroša Djonice pod naslovom: »Prvi slovenski prevod iz srbske književnosti«. Piše namreč o slovenskem domoljubu in celovškem literatu Urbanu Jarniku (1784—1844), »koroškem Vodniku«, kakor se je Jarnik sam rad imenoval. Urban Jarnik je namreč leta 1814. izdal knjigo »Zber lepih ukov za slovensko mladino«. V tej knjigi, ki vsebuje predgovor, štiri pesmi, dva razgovora in sto moralnih nauk, basni in priložic, se nahaja devet prevodov iz Rajičevega »Cvetnika«, pisanega v staroslovenskem jeziku.

G. Djonice razlaga, kako je dobil Jarnik v roke ta »Cvetnik«, ki ga je pravoslavni menih Jovan Rajič izdal l. 1802 v Budimpešti. Po propasti Karadjordjeve Srbije l. 1813. je Avstrija internirala razne srbske voditelje večinoma po slovenskih krajih. Karadjordje je bil s svojimi sinom Aleksandrom, poznejšim srbskim knezom, interniran sam v Gradcu, vojvoda Jakob Nenadovič v Celju, finančni minister Sima Marković v Mariboru, Karadjordjev tajnik Janičije Dimitrijevič v Ptuj, brata Hajduka Veljka (znanega junaka iz srbskih borb), Miljutin in Milko, v Radgoni itd. Belgrijski metropolit Leontije Lambrovič pa je bil interniran v Celovcu z dvema dijakonom. Med tem ko so drugi srbski voditelji imeli omejeno pravico gibanja, se je Lambrovič s svojimi smel svobodno gibati po mestu in v njegovo družbo je rad zahajal mladi in goreči rodoljub, duhovnik Urban Jarnik, ki se je zanimal za mnoge stvari in tako so mu pokazali tudi v cerkveni staroslovensčini — ki so jo tedaj pisali skoraj vsi učeni Srbi — pisani Rajičev »Cvetnik«. (Ta staroslovensčina seveda ni bila taka, kakor sta jo pisala sv. Ciril in Metod ter njuni učenci, temveč zmes živega srbskega jezika in staroslovensčine in celo rušine. Imela pa je že elemente nastajajočega srbskega književnega jezika. Jarnik je iz nje prevedel devet sestavkov, prepričan, da prevaja iz staroslovensčine. V resnici pa so bili to prvi slovenski prevodi iz srbskega jezika.

Pisec Djonice zaključuje: »Ceprav mala po obsegu je bila ta Jarnikova zbirka praktičnega in zgodovinskega pomena. Praktično: to je bila prva poučna knjiga, namenjena slovenski mladini. Zgodovinsko: v njej so bili prvi prevodi ne samo iz srbske temveč tudi iz drugih slovanskih književnosti. Njen pisec se je pozneje še bolj spoznal s slovanskimi književnostmi, ozrel se je za hrvaški ilirizem ter postal velik »Slavjan«. Tako je »koroški Vodnik«, kakor se Jarnik imenuje, postal sodruknik Gajeve »Danice« ter Vrazovega »Kolar«, ruskemu znanstveniku Sreznjevskemu pa je pisal »ilirski« (srbskohrvatski) in to v — cirilici.« C. K.

Hokejski triboj v Romuniji: Jugoslavija : Romunija 0:0

V mednarodnem triboju v hokeju na ledu sta se srečali najprej Jugoslavija in Romunija, ki sta igrali neodločeno 0:0. Uspeh naše reprezentance, katero sestavljajo Slovenci, je prav gotovo lep, zlasti če pomislimo, da so morali naši še isti dan nastopiti proti romunski reprezentanci, ko so dospeli v Bukarešto. Kljub utrujenosti je naša reprezentanca igrala v prvem in drugem delu prav dobro, šele v zadnji tretjini se je začela uveljavljati utrujenost od dolge vožnje. V zadnjem delu igre so bili naši v glavnem samo v obrambi, ker so hoteli obdržati rezultat. Najbolj se je pa odlikoval naš vratar Rihar, ki ni bil samo najboljši igralec na drsališču, temveč je s svojimi, skoraj bi rekli neverjetnimi obrambnimi akcijami, navdušil vse gledalce in seveda našo reprezentanco rešil poraza.

Slovaška : Romunija 2:0

V drugi tekmi sta nastopili slovaška in romunska reprezentanca. Zmagali so Slovaki po napeti in ostri igri.

Smučarji v Sodražico

Agilni smučarski klub »Ljubljana« nam bo priredil prijeto presenečenje in tokrat v smučarskem športu čisto zastopavljali Dolenjski. Jutri, v nedeljo, bo namreč organiziral v Sodražici večje propagandne tekme za domačine in okoličane. Pohvalno je, da se je našel klub, ki si je nadel nalogo organizirati in čimbolj razširiti smučarstvo tudi v tem lepem delu Dolenjske. Že za božič je isti klub priredil tekmovalni tečaj za svoje tekmovalce v teku in slalomu v Sodražici ter s tem vsekakor poudaril, da je teren okoli Sodražice nadvse primeren tudi za treninge.

Udeležba na nedeljskih tekmah obeta biti odlična, ker je zanimanje domačinov veliko, prav tako pa se obeta velik obisk iz Kočevja, Ribnice, Velikih Lašč in Loškega potoka.

Smučarski klub »Ljubljana« se bo lahko prepričal, da Dolenjski cenijo njegov trud za povzdigo smučarstva v teh lepih, do sedaj še vse premalo poznanih krajih.

Ta nedelja naj bo za vse Dolenjce praznik obnovitve in začetek organiziranega smučarstva, za vse ostale pa zanimanja in posnemanja vredna prireditev.

Klubsko prvenstvo SK Korotana

Klubsko prvenstvo SK Korotana v alpski kombinaciji. SK Korotana izvede v nedeljo 19. januarja klubsko prvenstvo v alpski kombinaciji. Start za smuk točno ob pol 10 v bližini vile na Golovcu in s ciljem pri prvem rakovniškem ribniku. Start za tek skozi vrata popoldne ob 15.30 deloma na isti progi. Obe progi se presužata dvakrat. — Tekmovanja se lahko udeležijo tudi ostali tekmovalci izven konkurence proti prijavnini 5 din. Prvi trije v skupnem plasmanu prejmejo lične diplome. — Smuk.

Državno prvenstvo v umetnem drsanju v Zagrebu

Prihodnjo soboto in nedeljo bo v Zagrebu tekmovalje v umetnem drsanju za prvenstvo države. Tekmovanja se bodo udeležili najboljši hrvaški drsalci in drsalke ter slovenski umetniki in umetnice na ledu. Letos bo borba zelo napeta, ker so imeli povsod dovolj prilike, da se za tekme dobro pripravijo.

Tekme bodo na drsališču ATK, in sicer bodo v soboto popoldne obvezni liki, v nedeljo popoldne pa prosto drsanje. V Zagrebu vlada za te tekme zelo veliko zanimanje, kar je tembolj razumljivo, saj se bo letos prvič izvedlo v Zagrebu državno prvenstvo.

Prvi izlet slovenskih smučarjev v Celju

Slovenska zimskošportna zveza na Jesenicah razpisuje ob priliki I. izleta slovenskih smučarjev v Celju v dnech od 24. do 26. januarja t. l. sledeča narodna prvenstva in sicer: 1. prvenstvo v norveški, 2. alpski komb.; 3. sestavljenem tekmovanju (tek, skoki, smuk in liki); mladinsko narodno prvenstvo v tekih na 3 km, 5 km in 8 km, v smuških likih in v skokih ter izletno prvenstvo v smuških likih za dame.

Sobota: dne 25. januarja t. l. ob 9. uri: smuški tek na prog 18 km z nastopom in ciljem v Zagradu. Tek se ocenjuje za kombinacijo in posamezne. — Ob 14. uri pričetek tekmovalja v smuku za seniorje. Nastopno mesto na Tovstem vrhu — cilj na Jarku pod Celjsko kočo. Proga je dolga 1400 m, z višinsko razliko 380 m.

Nedelja: dne 26. januarja t. l. ob 9. uri: pričetek tekmovalja v smuških likih. Nastopno mesto na zgornjem travniku Tovstega vrha — cilj pod Celjsko kočo. Dolžina proge cca 600 m z višinsko razliko 180 m. — Ob 10. uri pričetek tekmovalja v smuških likih za dame. Nastopno mesto na srednjem travniku Tovstega vrha — cilj pod Celjsko kočo. Dolžina proge 450 m z višinsko razliko 120 m. — Ob 10. uri pričetek tekmovalja za mladinske teke na 3 km, 5 km in 8 km. Nastopna mesta in cilji v Liscarh pri Celju. — Ob 10.30 uri pričetek tekmovalja v smuških likih za mladino. Dolžina proge 450 m, višinska razlika 120 m. Nastopno mesto na srednjem travniku Tovstega vrha — cilj pri Celjski koči. — Ob 14. uri pričetek tekmovalja v smuških skokih za narodno prvenstvo v norveškem sestavljenem tekmovalju, posameznih skokih ter mladinsko narodnem prvenstvu.

Splošna določila: Pravico do nastopa imajo vsi verificirani tekmovalci zveze, ki imajo od zveze izdano verificirano izkaznico in ki so glasom zdravniškega potrdila za tekoče leto sposobni za tekmovalje. Vsek tekmovalce nastopi na lastno odgovornost. Tekmuje se po pravilniku ZSSJ in pravilih SZŠZ. Nastopa se po razredih. Vsek prijavitelje lahko nastopi za sestavljeno tekmovalje ali pa samo: solo tek, skoki, smuk in smuški liki, vendar mora to njegov klub na prijavnici točno označiti. Prijave na predpisanih tiskovinah je poslati do 24. januarja do 12. ure na naslov: »Izletna pisarna I. slovenskega smučarskega izleta v Celju«. Na zakasnela prijave se ne bodo ozirali. Prijavnine i din za vsako panogo, mladina je prijavnine prosta.

Zrežanje nastopnih števil nastopajočih bo za vsa razpisana tekmovalja v petek, dne 24. januarja ob 17. uri v izletni pisarni. Zrežanje morajo prisostvovati vsi zastopniki klubov. Nastopne številke za tekmovalje v smuških likih in skokih za norveško sestavljeno tekmovalje, se bodo podelile na podlagi plasmanja v smuku, odnosno v teku, in sicer pri tekmovalju v smuških likih samo do 25. doženežnega mesta v smuku, K tekmovalju v smuških likih bodo pri-

pušeni tudi oni, ki so se prijavili samo za smuške like.

Objava doseženih uspehov: bo za vsa tekmovalja v nedeljo, dne 26. januarja pred magistratom v Celju ob 18. uri.

Darila: Prvi trije zmagovalci v vsaki disciplini prejmejo časno darilo. Prav tako prejmejo darila prvi trije zmagovalci sestavljenih tekmovalj. Ocenjevanje najboljšega kluba na izletu: Poleg ocene posameznih tekmovalcev v razpisanih tekmovaljih se bo ocenil in nagradil klub, ki bo s svojimi sodelujočimi tekmovalci dosegel najboljšo rezultate, v sledečih panogah: v norveškem in alpskem sestavljenem tekmovalju. Pri oceni kluba se bodo upštevali najboljši rezultati 3 tekmovalcev v teku, 3 tekmovalcev v skokih 3 tekmovalcev v smuku in 3 tekmovalcev v smuških likih.

Pravila nogometne igre

Z razlago in slikami, katera sta sestavila zvezna sodnika Lado Maccorati in Pero Škerlj in katera je izdal zbor nogometnih sodnikov, smo ravnakar prešli. Prepotrebno delo za naše nogometne in tudi za one stalne obiskovalce naših nogometnih tekem je prva slovenska knjiga nogometnih pravil. Ta knjiga ni potrebna samo našim sodnikom in sodniškemu naraščaju, ampak jo rabi vsak nogometaš in je tudi noben obiskovalec nogometni tekem ne bo mogel pogrešati, če bo hotel pravilno in z užitek zasledovati potek nogometnih tekem. So to mednarodna pravila, katerim sta dala pisca potrebno razlago in komentar. Na koncu vsakega pravila so kazenska določila in novo je tudi zaporedje pravil.

Prirodna knjižica, ki ima polno slik, ki pojasnjuje posamezna določila stane 25 dinarjev. Naj ne bo nobenega prijatelja nogometnega športa, ki ne bi segel po tej prepotrebni slovenski knjižici, za katero moramo biti izdajateljem prav hvaležni.

Nova smuška tehnika in oprema

To je naslov smučarskega predavanja, ki ga priredi Smučarski klub Ljubljana v torek, dne 21. t. m. ob 20 v franciškani dvorani. Predavatelj, znani smučarski učitelj in pisatelj g. Robert Kump, nas bo na osnovi lastnih dolgoletnih izkušenj in študija najnovešje smučarske literature ter pomenkov z znanimi mednarodnimi smučarskimi tekmovalci in učitelji seznanil z moderno smučarsko tehniko in opremo. Pripravil je okrog 100 aktualnih slik — diapozitivov ter bo predavanje nudilo za slehernega športnika mnogo zanimivega. Da bo prireditev dostopna vsakomur, je klub določil vstopnino na 3 oz. 5 din. Predprodaja v športni trgovini Gorec na Tyrševi cesti 1.

Ilustrovane športske novice št. 4 z dne 14. januarja so izšle z naslednjo vsebino: Na današnji dan pred 10 leti je šel splitski Hajduk na turnejo v Južno Ameriko. — Zima v planinah. — Hrvaška nogometna reprezentanca bo verjetno spomladin gostovala v Budimpešti. — Dvigaci teži in njihove teže. — Zagrebški umetni drsalci. — V čem e športno keglanje razlikuje od našega narodnega? — Slovenci nočejo nogometa. Itd. Tudi ta številka ima več zanimivih športnih posnetkov.

Sportska revija št. 2 z dne 9. januarja 1941 je ravnakar izšla z naslednjo vsebino: Prva zmaga BSK-a nad Jugoslavijo v letošnjem letu. — Božične tekme v vsej državi. — Hašk, najboljši hrvaški hokejski tim. — Kako so bokarji Jugoslavije izgubili z Belgradom 10:2. — Mednarodni program VNS. — Obnova tekem z Bolgarijo. — Zanimivosti o športnih dogodkih v Sarajevu, Novem Sadu, Osijeku, Sloveniji, aZgrebu itd. — Sola za nogometne, in precejšnje število raznih fotografskih posnetkov iz športnega življenja.

ZFO

Danes se prično smučarski prazniki naših fantov

V Škofji Loki je postalo zadnje dni prav živahno. Tja so namreč prispeli smučarji in smučarke, člani in članice ZFO in ZDK na svoje letošnje tekme v alpskih disciplinah. Na proгах, ki so že vse pripravljene, vsi prav pridno trenirajo, ostali tekmovalci pa dosepejo v Škofjo Loko danes dopoldne.

Po prijavih sodeč bodo letošnje tekme najbolj ostre kar jih je bilo doslej. Neglede na to, da je proga za prvi razred precej težja kakor so bile dosedanje proge za naše fantovske tekme, bo konkurenca že zato zelo huda, ker so prijavnili vsi naši najboljši smučarji za alpske discipline, ki so v naši državi na prednjih mestih in naši olimpijski zastopniki. Tako bomo videli na tekmah Pračka, oba Bertonec, oba Zvana, Znidarja, Torkarja, Finžgarja, Masterla in druge.

Celoten program še enkrat ponavljamo:

Sobota, 18. januarja: ob 12 žrebanje nastopnih števil v Društv. domu, ob 13 odhod na smuk-progo I. razr. pod Ljubnik, ob 15 pričetek startanja izpod Ljubnika, ob 18 v Društvenem domu teh. seja sodn. zbora.

Nedelja, 19. januarja: ob 8 sv. maša. — Zbor tekmovalcev in sodniškega zbora v Društvenem domu, nakar odhod k smuku II. razreda, ob 14 pričetek slaloma za tekmo obeh razredov na Stenu, ob 18 slovesni zaključek tekmovalja.

Bratje smučarji, ki še doslej niste nastopili v alpskih disciplinah, pridite in tekmuje!

Smuške tekme šmarnogorskega okrožja

Šmarnogorsko okrožje ZFO priredi svoje vsakoletne smučarske tekme dne 26. januarja. Progo bo izbral okrožni odbor skupno z zastopniki odsekov v nedeljo 19. t. m. Zato pozivamo odseke, naj pošljejo svoje zastopnike, ki bodo prisostvovali pri izbiranju tekmovalne proge. Zbirališče 19. jan ob 3 popoldne pred Prosvetnim domom na Ježici.

Tekmovalo se bo za okrožno prvenstvo članov in mladev ter za prvenstvo moštev. Moštvo tvorijo 4 mladi in 4 člani enega odseka. Prvak prejme prehodni pokal, ki ga letos brani FO St. Vid. Prvoplasiranji bodo posamezniki prejmejo darila. Ostala navodila med sedišča.

ZDK

Smuške tekme

Vsem tekmovalcem in onim članicam, ki se zanimajo za naše smuške tekme v Škofji Loki, sporočamo, da je odhod na tekme iz Ljubljane v nedeljo jutraj z vlakom, ki odhaja ob 5.40 z glavnega kolodvora. To je edini za nas primeren vlak, zato pazite, da ga ne zamudite.

Tekme bodo ob vsakem vremenu, torej tudi če bo snežilo. Nasvidenje v Škofji Loki.

MARIBOR

Mariborski kriminal

Število mladostnih zločincev vznemirljivo narašča

Maribor, 17. januarja.

Ce prišteljemo Mariboru njegovo ožjo okolico, spada v vrsto večjih mest v naši državi. Če pa pogledamo kriminalno statistiko posameznih mest, pa vidimo, da spada Maribor kar med največja središča. Ta neprijeten pojav je v zvezi z industrializacijo, ki je zadnja desetletja naglo napredovala ter dala obdravski prestolnici značaj enega največjih industrijskih centrov v državi, na drugi strani pa ima svoj vzrok v legi našega mesta, ki se nahaja tik ob meji, na križpotu velikih mednarodnih prometnih žil, ki jih ne uporabljajo samo pošteni ljudje, temveč tudi mednarodna zločinska navlaka. Sicer je sedaj, ko divja v večini Evrope vojna, mednarodni promet jako omejen, toda podatni zločinski promet se vrši prav tako kakor poprej, saj ima svoja tajna pota, ki jih ne more zapreti še tako strog obmejni kordon. Povrh vsega pa je Maribor največje tihotapsko gnezdo v državi in kjer se nahajajo tihotapci, tam je tudi veliko kriminala.

Ce listamo po statistiki kriminalnih dogodkov v lanskem letu, vidimo, da nismo imeli v Mariboru velikih zločinskih primerov, kakor so to recimo roparski umori in podobno. Kljub temu pa je statistika vznemirljiva, ker dokazuje, da število mladostnih zločincev jako narašča. Lansko leto je policija odkrila več tolp, ki so se bavile z drznimi vplomi in tatvinami, člani pa so bili samo 15 do 16 letni fantiči. Ti dečki so pokazali neverjetno pokvarjenost in drznost. Borbe proti naraščanju kriminala med mladino je silno težka, ker ima ta pojav svoj koren v socialnih razmerah, drugič pa je naša zakonodaja v pogledu mladostnih zločincev pomanjkljiva, pa tudi sredstva, ki jih ima država na razpolago, ne zadostujejo. Premalo imamo zavodov in poboljševalnic za mladostne zločince, premalo je v te namene določenega denarja in tako morajo sodišča dostikrat pokvarjene fantičine, ki bi spadali v poboljševalnico, izpuščati, ker jih ne morejo zapreti, poleg tega pa bi se v zaporu med stariimi zločinci še bolj pokvarili.

Statistika govori, da je bilo lani v Mariboru vsega skupaj 7800 kriminalnih dejanj. Od tega odpade največ na tako imenovane prestopke, katerih je bilo lani 7049. Takoj nato sledijo tatvine in vplomi, katerih je bilo lani izvršenih 539. Prevar imajo zabeleženih v kroniki 69, utaj 41, smrtnih nesreč 23, samomorov 14, poskusov ponarejanja denarja 4, eno težko telesno poškodbo, dva uboja, večja požara sta bila dva, ostalih kriminalnih dejanj je bilo 116.

V borbi proti kriminalu je imela mariborska policija lani jako lepe uspehe. Le malo večjih primerov je ostalo nepojasnjenih, pa tudi o teh vodi policija račune ter se preiskava nadaljuje.

m Lep uspeh mariborskega rejca kanarčkov. V Ljubljani se je nedavno vršila razstava kanarčkov-harcarjev, katere se je udeležil tudi areadni vodnik L. r. Ladislav Rakovec iz Koroščeve ulice 5. Rakovecvi kanarčki so dosegli največ točk ter so dobili prvo nagrado, povrh pa so nastopili tudi v radiu.

m Prva predstava novega lutkovnega gledališča Prosvetne zveze bo v nedeljo, 19. t. m. ob 3 popoldne v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. — Starši, pošljite svoje otroke, ki bodo uživali najlepše veselje, ko se jim bo predstavljal »Pavliha kot čudežni zdravnik«. Vstopnina 2 dinarja.

m Zadnja predstava opere »Ples v maskah« se bo vršila nepreklicno zadnjič drveč, ker mora potem gledališka uprava vrniti orkestrski material. Gostovala bosta gđc. Vera Majdičeva in g. Zan Franci.

m Umril je v Praprotnikovi ulici 4 v Krčevini elektrotehnik g. Franc Saks. Naj v miru počival.

m Družabni sestanek Slov. kat. akad. starejšin se vrši danes zvečer ob 8 v klubski sobi Grajske kleti. Člani vabljeni z družinami.

m PKN vabi vse katoliške nameščenke in vse članice DK na duhovno obnovno v nedeljo, 19. januarja ob pol 8 zjutraj pri oo. jezuitih.

m Mariborčani na zagrebških tekmah. V nedeljo bodo v Zagrebu smučke štafete tekme za prvenstvo Hrvatske, ki bodo imele neoficielen značaj državnih tekem. Teh tekem se udeležijo s svojo štafeto tudi ISSK Maribor.

m Pobrežje. Nocoj se vrši v Slomškovem domu Prosvetni večer, ki bo posvečen spominu in delu pokojnega dr. Antona Korošca. Pričetek ob pol 8. Brez vstopnine.

m O novem stroju za pisanje not bo danes predavanje v nemškem radiu od 10.15 do 10.30. Te stroje je dobila tvrdka L. Legat, ki ima svoje prodajalne v Mariboru v Vetrinski ulici 30 in v Ljubljani v Prešernovi 44. Stroje izdeluje tvrdka Wanderer, ki izdeluje znane pisalne stroje Continental.

m Smučarji k Sv. Lovrencu na Pohorju. V nedeljo se vršijo pri Sv. Lovrencu na Pohorju smučarske tekme mariborske fantovske podzveze. Glavna točka tekem bo patrolni tek, za katerega je mariborski župan dr. Alojzij Juvan daroval prehodni pokal. Lansko leto si je pokal osvojil fantovski odsek Sv. Lovrenc na Pohorju, ki se bo gotovo letos potrudil, da pokal obdrži. Tudi drugi odseki bodo k teku poslali svoje najbolje smučarje, zaradi česar bodo te tekme brez dvoma napete in zanimive. Mariborčani, ki bodo prišli k tekmam, se lahko poslužijo avtobusa, ki vozi od vsakega vlaka s postaje k Sv. Lovrencu. Vabljeni člani in prijatelji naše fantovske organizacije.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD vrši jutri v nedeljo dr. Velker Hugon, Koroška cesta 10. Tel. 25-75.

m Omiljen pasji zapor. Ker se po zadnjem času stekline v mestu Mariboru ista ni razširila, se sedaj omili strogi pasji zapor, tako da morajo psi nositi, kadar niso na vrvi, nagobčnik, če se pa vodijo na vrvi, pa so brez nagobčnika.

m Nenadna nesreča otroka. Triletni Janezek Simončič, sinko delavca v Košakih, je postopal okrog domače hiše ter veselo piskal na piščalko, ki jo je dobil za božično darilo. Na ledenih tleh pa je fantku spodrsnilo ter je padel naravnost na piščalko, ki se mu je z veliko silo zabila skozi usta v grlo. Domači so dečku hitro izdrli dolgo piščal iz grla, potem pa so ga morali spraviti v bolnišnico, ker je zadobil hude rane.

m Premalo dajalec krvi se je prijavilo. Okrajni odbor Rdečega križa je nedavno objavil poziv dajalcem krvi, naj se priglasijo. Poziv ni naletel na dovoljen odziv. Mariborsko zdravniško društvo in društvo Rdečega križa sta se z ozirom na potrebe, ki so se pokazale v zadnjem času glede krvnih transfuzij odločila, da rešita dokončno to vprašanje tudi za Maribor in okolice v smislu najnovejših znanstvenih izsledkov zdravniške vede. V okviru

Saj traja dostikrat precej časa, preden posamezen primer tako dozori, da je mogoče krivce prijeti ter jim dejanje tudi dokazati. V kriminalni kroniki so zabeleženi naslednji večji zločinski dogodki: Dne 12. februarja je bil aretiran nevaren slepar Franjo Mastnak, ki se je udeleževal poprej v Zagrebu, Ljubljani in Celju, v Mariboru pa ga je zadela nesrečna usoda, da je padel policiji v roke. Njegova specialiteta je bil trik s telefoničnim naročilom blaga v kakšni trgovini na ime odlične osebe. Blago naj bi se dostavilo na dom, pred dotično hišo pa je Mastnak pričakal dostavljalca, mu vzel zavoj, njega pa poslal v stanovanje kasirat. Na ta način je opeharil izredno veliko trgovskih trgovk za visoke vsote. — Dne 7. februarja je dosegla policija svoj največji uspeh v preteklem letu — odkrila je dve veliki aferi s ponarejanjem 500 dinarskih bankovcev, ki sta se čisto ločeno ena od druge razvijali. Prva se je dogajala v Zagrebu, druga pa v raznih krajih na Štajerskem. V samem Mariboru je policija aretirala 10 oseb, ki so bile s to afero v zvezi. — Dne 28. marca je bil izvršen velik vlom v pisarno grafične organizacije ter je izginila iz nje ročna blagajna z 20.000 dinarji. Ta vlom sta izvršila dva 15 letna fantičina, ki sta s plenom pobegnila v Split ter ga tam v kratkem času zapravila. Na podlagi tiralice mariborske policije sta bila oba zlikovca v Splitu aretirana. — Dne 24. maja je policija aretirala nevarnega vlomilca v stanovanja Franca Graha. Dne 17. julija so bile pojasnjene drzne tatvine živih svinj v mestni klavnici ter so bili prijeti štirje storilci. Tatovi so svinje zaklali kar v hlevu. — Dne 13. julija je policija pojasnila velike tatvine perila v splošni bolnišnici. Tatvine je izvrševal sluga bolnišnice. — Dne 14. avgusta je policija razkrinkala 4 člansko družbo mladoletnih, 15 in 16 letnih fantičinov, ki je izvršila v teku enega meseca v Mariboru nič manj kot 15 vlomov v stanovanja. — Dne 28. avgusta je pojasnila veliko tihotapsko afero, v katero so bili zapleteni nekateri železničarji in izvoščiki. Zaplenila je 30 kilogramov saharina. — Dne 9. oktobra je bila spet aretirana štiričlanska družba 16 letnih vlomilcev in tatov, ki je izvršila 10 vlomov v stanovanja. — Dne 8. novembra je bila pojasnjena zanimiva izsiljevalna afeta: 4 mariborski odvorniki so dobili grozilna pisma z zahtevu, da morajo izročiti na določenem mestu vsak 10.000 din. Pisca teh pism, Stanka Novaka, je policija aretirala. Dne 29. decembra je bila aretirana drzna žeparka Alojzija Judar, ki je celo poletje dan za dnem kradla na mariborskem trgu gospodinjstvom denarice. — Med božičnimi prazniki pa je bil izvršen največji vlom preteklega leta. — v blagajno tvrdke Meinel & Herold, iz katere je storilec odnesel 60.000 din. Ta vlom še ni pojasnjen.

društva Rdečega križa v Mariboru se je zato ustanovila posebna sekcija dajalcev krvi, ki bodo dobili posebne legitimacije in bodo vpisani v posebnih seznamih pri sekciji. Biti morajo zdravnikom in zavodom vsak čas na razpolago. V pošte vpridejo popolnoma zdrave osebe obojega spola v starosti od 20 do 45 let. Vse preiskave prijaviteljnih oseb bodo izvršili tukajšnji zdravstveni zavodi brezplačno in opredelili preiskane osebe v krvne skupine. Vsaka oseba, ki bo dala na razpolago kri za transfuzijo, dobi količini krvi odgovarjajočo denarno odškodnino kakor je običajna v drugih mestih, in sicer od 250 din naprej. Osebe obojega spola brez razlike stanu, v starosti od 20. do 45. leta, ki so popolnoma zdrave in voljne po potrebi dati na razpolago svojo kri, naj se zgleda do vključno 20. t. m. ali v laboratoriju medicinskega oddelka splošne bolnišnice v Mariboru, ali v pisarni Rdečega križa na okrajnem načelstvu Maribor levi breg, soba 43, II. nadst., med 10 in 12.

m Razbojniki strašijo po Slovenskih goricah. V Oseku pri Sv. Trojici v Slov. goricah sta vdrla dva razbojnika v hišo, v kateri gospodarita zakonca Rudolf in Marija Vajdič. Oba sta že stara, živita pa sama na svojem gospodarstvu, ki se nahaja bolj na samoti. Med ljudmi veljata za premožna. Razbojnika sta našla oba zakonca v posteljah. Eden je napadel ženo z držajem od metle ter jo pretepel po glavi, drugi pa je zabodel moža z nožem nekajkrat v glavo in hrbet. Zahtevala sta denar, katerega pa Vajdiči ni imel doma, ker ima vse v hranilnici. Ker nista dobila denarja, sta odnesla površnik, stroj za rezanje las in 12 kg sladkorja ter izginila v noč. Po opisu, ki ga je podal Vajdič, bi bil eden od napadalcev najbrž zloglasni Ivan Bratko, ki je pobegnil iz kaznilnice ter se že od jeseni potepa po Slovenskih goricah. Izvršil je že več podobnih roparskih napadov na hiše, ki stoje v samoti ter veliko vlomov in tatvin. Bratka je spremljal ropar, ki bo po opisu sodeč Franc Novak, prav tako nevaren rokovnjač kakor Bratko.

Gledališče
Sobota, 18. januarja ob 20: »Ples v maskah«. Red A. Zadjnič. Gostovanje V. Majdičeve in Zana Franci.
Nedelja, 19. januarja ob 15: »Cigan baron«. — Ob 20: »Na dan«. Zadjnič. Globoko znižane cene.

Slovenj Gradec
Naše prosvetno življenje. Prosvetno društvo v Slovenj Gradcu je imelo minulo nedeljo, dne 12. t. m. svoj redni letni občni zbor. Po podanih poročilih posameznih odborov je bil izvoljen s malo izpremembo zopet stari odbor pod predsedstvom agilnega in požrtvovalnega g. dr. Simonitiča. Pri slučajnostih se je obširno razpravljalo o novem Prosvetnem domu. Mestna cerkev Sv. Elizabete je doprinesla za blagor naše prosvete veliko žrtev, ko nam je častiti gospod mestni župnik in duh. svetnik Jakob Soklič razložil nad vse idealen načrt, ki ga ima glede prosvetnega doma in doma sv. Elizabete, kamor bi povabil čast. šolske sestre, da bi organizirale gospodinjstvo šolo za vse področje slovenjgraškega okraja. Obe ustanovi bosta v neizmerno dobrobit sedanjim in bodočim pokolenjem, ker bosta pomagali pri katoliškem prosvetnem in verskem obnovitvenem delu. Že ta mesec bo vsa zadeva glede prosvetnega doma in doma sv. Elizabete pravno rešena. — V ciklus svojih predavanj je Prosv. društvo priredilo minulo sredo, to je 15. t. m. ob 8 zvečer spominsko predavanje o pok. voditelju dr. Ant. Korošcu. G. Marko Krajnc iz Maribora nam je orisal našega voditelja kot izreden pojav sedanjega stoletja. K pojasnilu njegovega predavanja so pokazali še nekaj skopičnih slik o pokojnikovem obisku na zadnjem velikem narodnem taboru 4. julija 1937 v Slovenj Gradcu.

POMLADANSKI DUNAJSKI VELESEJM

WIENER MESSE

OD 9. DO 16. MARCA 1941.

Poljedelstvo (vsi poljedelski stroji) — vrtinarstvo — sadjarstvo — vinogradništvo — ribolov in ribogojstvo — čebelarstvo — kemična industrija — mlekarstvo — kletarstvo.

Na področju tehničnega velesejma
AVTOMOBILSKA IN MOTOCIKLISTIČNA RAZSTAVA

Prijave najpozneje do 10. februarja

Vsa obvestila in navodila da'eio:

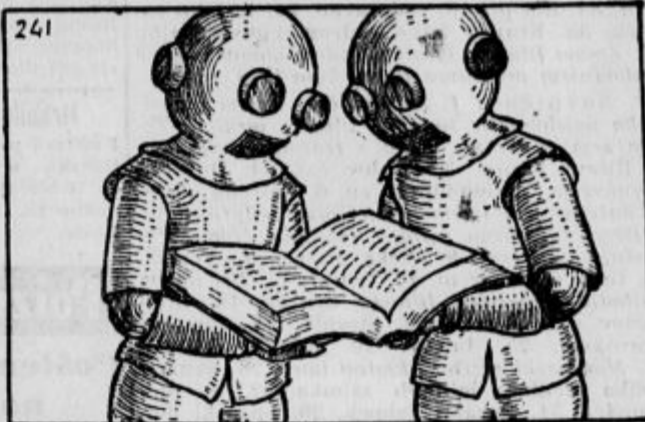
J. Kulhanek, častni zastopnik za Dravsko banovino in banovino Hrvatsko, Zagreb, Ulica Kraljice Marije 24, telefon 51-85,

H. Pfannenstill, generalni zastopnik za vso Jugoslavi'o, Beograd, Bosanska 29, telefon 30-881.

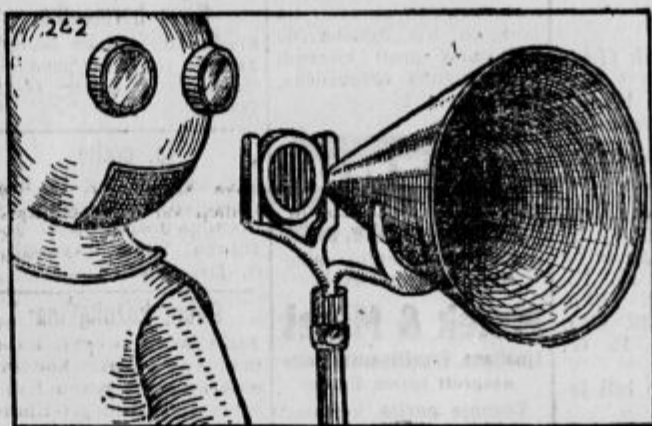
Popusti na vseh železnicah.

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(241) Nato odprejo neko knjigo in nekaj kovinskih možičkov se navidezno zatopi v globoko proučavanje. Mihček jih opazuje poln pričakovanja.

(242) V lepi slovenščini ga nato živi stroji vprašajo, po kaj je prišel. Mihček je postal previden; dobro mora premisliti, kaj bo odgovoril.

CELJE

Strašno bogoskrunstvo

Preteklo noč so dosegli neznan zločinec izvršili v Komenskega ulici grozen zločin. Blizu mosta čez Koprivnico stoji znamenje, postavljeno v spomin na strašno kugo v Celju. V kapelici je visel križ. Podivjanci so sneli s kapelice križ, razbili razpelo, nato pa vse odnesli za bližnji plot, na kapelico pa napisali: »Dol s farji, živijo SSSR!« Služni napisi so se pojavili to noč tudi v mestu na raznih plotovih in zidovih.

Vsa poštena javnost se zgraža nad bogoskrunskim počenjanjem ljudi, ki hočejo na ta način propagirati svojo idejo, idejo sovraštva, ne pa ljubezni. Prepričani smo, da s takimi dejanji naši komunisti ne bodo dobili somišljenikov, kajti to so dejanja, ki ne kažejo samo pomanjkanja srčne kulture, ampak popolno podivjanost, da jih bodo ljudje spoznali, in spoznali, kaj je našim slovenskim komunistom prvo načelo: »Proč z Bogom in z vsem, kar je sveto.«

† Jernej Orožen. V Turju nad Dolom pri Hraščniku je umrl 84-letni posestnik Jernej Orožen. Pokojni je oče zgodovinarja g. prof. Jaska Orožna v Celju in je bil znan po svoji narodni zavednosti. Starejši sin je agilen sodelavec v naših organizacijah. Pogreb pokojnika bo danes ob 10 popoldne pri Sv. Stefanu. Naj pokojni v miru počival! Svojem naše iskreno sožalje!

Prof. Janko Mlakar iz Ljubljane bo govoril v torek, 21. jan. ob 8 zvečer v Domu v Samostanski ul. na prosvetnem večeru KPD. V svojem znanem poučno-humorističnem tonu, katerega Celjani dobro poznamo, nas bo popeljal »Po vrhovih slovenskih planin«.

Združenje obrtnikov v Celju sporoča pavšalno obdavenim obtnikom, da morajo najkasneje do 31. jan. sporočiti davčni upravi v Celju število svojih pomočnikov.

Za zimsko pomoč revežem so darovali: Weren Josip 1500 din, Stolla Franc namesto običajne novoletne obdaritve gostov 300 din; dr. Krautberger 150 din, Florjančič Karel 300 din, namesto venca na krsto g. Mirnika Antona so darovali Pavla Lončar 200 din, Ana Ivkovič 100 din, Nada Dolovčak 100 din vse iz Zagreba; predsednik Cinkarne Lazarevič Todor 300 din. V to svrhu je bilo že zadnjič omenjeno darilo rodbin polkovnika Bran. Suputa in Ade udov. Holjac v Zagrebu.

Živinski in kramarski sejem bo v ponedeljek, dne 21. januarja na Teharjih.

Protituberkulozna liga v Celju ima svoje redno letno zborovanje v četrtek, dne 23. januarja v mestni posvetovalnici.

Imeljarski poročilo iz »Slov. hmeljarja«. Pri neizpremenjenem mirnem položaju je bilo zadnjih štirinajst dni zopet nekaj zaključkov po 25 do

30 din za kg. Prekomorski izvoz zaradi blokade še vedno ni mogoč vendar so tozadevni pregovori v teku in če bodo pravočasno uspešno zaključeni, se bo končno le dalo še hmelj nvočiti. Iz prve roke je prodanega doslej šele kakih 17 odst. lanskega pridelka.

Statistika s celjskega okrajnega sodišča. Preteklo leto je obravnavalo okrajno sodišče v Celju 1194 kazenskih prestopkov javnih in zasebnih. Leta 1939 je obravnavalo 1.201 prestopok. Od 194 prestopkov so lani rešili 1090 primerov. Brez razprav je bilo rešenih 336 primerov, okrožnemu sodišču predanih 52, drugim sodiščem 10, drugim oblastem 4. Sodb je izreklo v preteklem letu okrajno sodišče 668. Od teh 24 v odsotnosti. Prizivov je bilo 59.

Iz pisarne pododbora UROIR v Celju. Vse rezervne častnike obveščamo, da bo večerni tečaj od 21. jan. do 20. marca in sicer ob torkih in četrkih od 8 do 10 zvečer v Oficirskem domu v Celju. Na tečaj so vabljeni tudi oni ki se še niso prijavili. Vsak naj prinese vse potrebno s seboj.

Kino Union predvaja od 18 do 21. januarja italijanski film »Pomladna pesem« — največji film sezone.

Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel v nedeljo, dne 19. januarja g. dr. Cerin, Prešernova 1-

Še k smrti Rozalije Kačičnikove. Pred dnevi smo poročali o smrti beračice Rozalije Kačičnik iz Malega dola pri Vitanju, ki je umrla ob navzočnosti svojega sinčka v hlevu pri posestniku Kvasu na Hudinji. Sedaj smo dobili pojasnilo Kačičnikova je bila božjaetna. Zdravnik je ugotovil, da je imela to noč napad, padla je na obraz in se zadušila. To je potrdil tudi otrok, ki je izjvil, da je slišal mater, kako je stokala, naenkrat pa je utihnila.

Roparski napad na grofico

Maribor, 17. januarja.

Iz Tišine v Prekmurju nam poročajo o drznem roparskem napadu, ki je bil izvršen na grofico Baitjani. Grofica živi v svojem gradu v bližini državne meje. Ze dvakrat je bila doslej žrtev roparskih napadov in tatvin ter obakrat jako oškodovana, sedaj pa je bil izvršen na njo tretji razbojniški napad, pri katerem so sodelovali štirje zakrinkani zločinci. Vdrli so v prvem večernem mraku v njene prostore ter zvezali grofico in njeno služkinjo. Izsilili so ključe od omare, kjer je imela shranjen denar in zlatino. Ker se je grofica nasilnežem upirala, so jo tako premlatili, da je omedlela. Odnesli so ji za 30.000 din gotovine ter raznovrstno zlatino in vrednostj več tisočakov. Sledovi zločincev so vodili čez mejo ter se vračajo sedaj tozadevna poizvedovanja.

Nagradna križanka

Turdke, ki žele delati reklamo zase po križankah, naj izročijo svoja naročila en teden prej v upravi »Slovenca«.

Rešitev križanke je treba poslati v upravo »Slovenca« pod značko »Križanka« do četrtega prihodnjega tedna. — Rešitve križanke bodo objavili prihodnje soboto.

Med one, ki bodo pravilno rešili križanko, bodo z žrebanjem razdelili 4 nagrade in sicer za vsakega list »Slovenec« za en mesec zastoj.

Royal kino - Ptuj

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40

Vodoravno: 1. naslov zabavnega filma, ki ga bo te dni imel na sporedu Royal kino Ptui, 10. Nemška reka, 11. Pevska nota, 12. Kralica za bivšo označbo francoske države, 13. Del rečnega korita, 15. Znani nemški komik, ki igra v filmu pod 1. vod., 18. Del kolesa, 20. Spleteni lasje, 21. Črke, ki v abecedi odgovarjajo številkam 5, 13 in 4, 22. Svojeručno, 23. Priljubljeni komik, ki s polnim uspehom nastopa v filmu pod 1. vod., 29. Stevnik, 30. Pevska nota, 31. Glas, 32. Prijetna na pogled, 33. Kot pri 18. vodoravno, 34. Kazalni zaimek, 35. Kraj iz bitke v drugi punski vojni, 37. Znana filmska igralka, tudi v glavni vlogi v prihodnjem programu Royal kina Ptui.

Navpično: 1. Začetni črki imena in priimka najslavnejše sodobne filmske igralke (Zelena sem si otroka, Žena s trojnim življenjem), 2. Rizevo žganje, 3. Prisolov časa, 4. Duševno ravnožetje, 5. Gunduličev ep, 6. Peščena obala, 7. Začetni črki imena in priimka najpriljubljenjšega filmskega igralca (Roobin Hoo), 8. Poslednja zapoved, 8. Neke barve, 9. Veznik, 14. Ga v sredi nič ni, 16. Goljuf, 17. Del imena najboljšega ameriškega filmskega družbe, 19. Bivši naslov naše države, 22. Stevnik, 24. Gora na Koroskem, 25. Imetje, 26. Enaka, dolična, 27. Madžarski režiser (krstno ime), 28. Skupna oblika predloga inoseb. zaimka, 32. Ne sod. (impar), 34. Kazalni zaimek, 26. Španski dol. člen.

Rešitev sobotne križanke:

Kino Union - Celje

Vodoravno: 1. Gradovi v oblakih (film, ki ga je imel na sporedu Kino Union Celje), 16. Krut, 18. Kosovel, 19. Inhalira, 21. Enook, 23. Darma, 25. Pad, 26. Lim, 28. Vittorio da Sica (v glavni vlogi v filmu pod 1. vod.), 32. Va, 33. Anker, 34. Struja, 36. Spi, 38. Dan, 39. Lilian Harweg.

Navpično: 1. Gunin, 2. Rt, 4. Dok, 5. Osir, 6. Voditi, 7. Iva, 8. Verdun, 9. ol, 10. Bias, 11. L. N. P. (Ljubljanska nogometna podzveza), 12. Ahac, 13. Kad, 14. Il, 15. Hi, 17. Reva, 18. Kotel, 20. Rman, 22. Oika, 24. Maj, 26. Lady, 27. Iva, 29. Ori, 30. Ora, 31. Cie, 34. Sl., 35. AA, 36. S. r., 37. P. W. (Paula Wessely)

Opomba! Sobotni nagrajenci niso bili izžrebani, temveč izbrani!

Izžrebani reševalci sobotne križanke:

Vodlan Martin, Kmet. šola, Sv. Jurij ob j. ž. Perbil Blaž, drž. rudnik, Velenje. Mozetič Minka, Verstovškova 7a, Šiška. Hartman Hela, Gregorčičeva 19/II., Ljubljana.

V sobotni križanki je bilo pomotoma pisano, da so bili reševalci izžrebani, kajti bili so izbrani; izostalo je tudi ime najvzornjšega reševalca, ki je poslal 7 različnih rešitev: Stritar Albin, Gosposka ulica 9, Ljubljana; pripade mu običajna nagrada.

Izžrebanci bodo dobivali skozi en mesec »Slovenca« brezplačno.

Opozarjamo reševalce, da lahko oddajo rešitve po naših podružnicah po Sloveniji. Poslane po pošti kot tiskovina pa se morajo frankirati s 50 par.

Edgar Wallace:

Zagonetna grofica

(Roman iz londonskega življenja.)

»Ne smeš reči 'le', ampak 'tudi',« ji odvrne Lizy. »Kaj še hočeš boljšega, Loisa? Poišči še zame kakšno mesto brez dela... no, je že tukaj ta sitnež!« Zadnje besede je izrekla zelo tiho, Loisa je razumela, da Lizy telefonira iz urada in da je stopil v sobo prvi pisar. Nato je slišala, kako je Lizy obesila slušalo.

Lady Moran in njen sin sta večerjala nekje zunaj, potem pa odšla v gledališče. Loisa je bila sama, ko je Lizy prišla.

»Tukaj je vse zelo prostorno,« je rekla, ko se je razgledala po krasni jedilnici. »Toda, ali je oni dolgin za vratarja tukaj? Ne morem ravno reči, da mi ugaja njegov obraz; no pa tega ni sam kriv... Kolkokrat je jeda je tukaj?« je vprašala pri tretji. »Zdravnik mi je rekel, da jih moj želodec ne prenese več kakor šest...«

Po večerji sta odšli v Loisino sobo, kjer je Lizy sedla in začela vse običajno.

»Misliš, da je takšne sobe lahko obstajajo le v lepših romanih. Veš, mislim tiste knjige, ki se dobivajo v nedeljski šoli za nagrado.«

»Preveč lepo, da bi bilo resnično, ne?« se je smejala Loisa.

»Kaj pa, ali si videla njega?«

»Misliš Mr. Dorna? Da, videla sem ga, danes zjutraj. Sprehajal se je pred hišo gor in dol... On je detektiv, Lizy.«

Lizy jo debelo pogleda.

»Pravi detektiv?« vpraša, polna boječega spoštovanja. »Jaz pa sem si mislila, da je eden tistih, ki jih detektivni ravno iščejo. Kaj ti je pa dejal?«

»Nisem z njim govorila, le skozi okno sem ga videla. Veš, Lizy, jaz sem tako vznemirjena za-

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petina vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Gospodinjstvo pomočnico
za gostilno, srednjih let, zmoglo kuhe, šivanja in dela na vrtu, predpogoj zdrava, čista in dobra spridevala, sprejemem takoj ali s 1. februarjem v stalno službo. Plača po dogovoru. Naslov: Centralna gostilna, Turnišče, Prekmurje.

Denar

Posojila
dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. - Vloge obrestujemo po 5%. — Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. - Zadruga »Moj dom« Ljubljana, Dvorčakova št. 8. Iščemo poverjenike!

50.000 din posojila
potrebujem na posestvo. Vknjižba na prvomesto. Resne ponudbe poslati v upravo »Slovenca« pod »50.000 din« št. 714.

Hranilno knjižico
Kmetijske posojilnice ljubljanske, z vsoto 60.000 do 70.000 din. kupim. Ponudbe na I. Oražem. Moste.

Poizvedbe

Poštenega najditelja
prosim, da vrne dne 15. januarja 1941 izgubljeno malo rumeno aktovko na poti od Sv. Jakoba do Ljubljane proti nagradi v podružnici »Slovenca«, Miklošičeva 5.

Razno

Gumbnice, gumbce, plise, monograme, entel, ažu, fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union
Vezenje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Kupimo

VSAKOVRSNO ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE SAFIRJE-RUBINE
BISERE ITO STARIŠKE
KAMITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIH CENAH
STARA TVRKA
JOS. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOH

Sani za težak prevoz
dobro ohranjene. kupim. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 747.

Vsakovrstno zlato briljante in srebro
kupuje po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Frančiškanska ulica 3

Pohištvo

Jedilnico
iz orehovega lesa, moderno, prodam po ugodni ceni. Pangos Viktor, pohištveno mizarstvo, Trata 4, št. Vid nad Ljublj.

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblek nudim Presker, Sv. Petra c. 14 Ljubljana

Novo harmoniko
klavirsko, znamke Bauer, 34 tipk, 70 basov, prodam. Tovarniška ulica 16-I. Moste.

la. orehe
tanke lupine, kg 14 din; suhe slive kg 13 din; orehova jedra kg 44 din franco Tuzla razposilja G. Drechsler, Tuzla.

Ovčja kožuhovina
Jagenčkove in ovčje kože dobite v vsaki količini najceneje pri Ivanu Babniku, Dobrunje pri Ljubljani.

Deželani pozor!

Petrolej in špirit sta predraga za razsvetljavo!

KARBIDNA SVETILKA

„PITON“

stane samo nekaj desetakov, za 2 dinarja pa vam daje 8 ur izvrstno razsvetlavo
Izdeluje:
„BALKANMETAL“, Subotica
tvornica limene i metalne robe

radi tega... on je tako čuden človek! Česa mi vse ni rekel, ko sem trčila ob njegov avto!«

»Res ne vem, zakaj se zaradi tega toliko razburjaš,« reče filozofkinja Lizy. »Tudi takšni ljudje se zaljubljujejo...« Nenadoma je umolknila.

»Kaj ti je?« vpraša Loisa.

»Zazdelo se mi je, da slišim zunaj korake.« Loisa stopi k vratom in jih odpre, a na hodniku ni bilo nikogar.

»Misliš, da je res bil kdo tukaj?« Lizy prikima.

»Ne vem,« reče negotovo, »ampak jaz imam dobra ušesa in sem jasno slišala korake po preprogi.«

Loisa zapre vrata in sede na posteljo.

»Lizy, nekaj bi ti rada povedala.« V gospodinjci Elizabeti Smithovi se vzbudi zanimanje.

»Ah,« reče in globoko vzdihne, »vedela sem, da mi boš prej ali slej priznala. To sem si že davno mislila. On je zares človek na svojem mestu, na kakršne se redko naleti.«

»Ampak, o kom spel govoriš?« vpraša Loisa začudeno. »Kaj spet misliš na onega nesrečnega Mr. Dorna?«

»Na koga pa naj mislim?« vpraša Lizy jezo. Vkljub resnemu položaju, v katerem sta se nahajali, je prasnila Loisa v vesel smeh.

»Draga Lizy, težko mi je zdaj o tem govoriti,« začne Loisa čez nekaj časa. »Mr. Dorn je najbrž oženjen in ima že veliko družino... zato ne govoriva več o njem!« Nenadoma ji pride nekaj drugega na misel. »Veš kaj, ali hočeš videti London ponoči z vsemi njegovimi lučmi? Pokazala ti ga bom!« Loisa stopi k steklenim vratom in jih odpre. »Čez dan je prepovedano hoditi na balkon, zdaj je pa zares krasno!«

Loisa stopi na balkon, se približa ograji, položi nanno roko in pogleda ulico, ki se je vila kakor dolg, svetel trak. Tedaj nenadoma začuti, kako balkon polagoma popušta pod njo.

Posvetva

»REALITETA«
zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernova ulica 54, I. nadst. Telefon 44-20.

Stavbna parcela
v Vizmarjih, naprodaj. - Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Parcela« št. 671.

Velika hiša
dvanadstropna, v mestu Celju, naprodaj. Ponudbe podr. »Slov.« v Celju pod »Dvanadstropna hiša«.

Kmetijsko posestvo
srednje veliko, prodam v lepem kraju Slovenije samo resnemu kupcu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 713.

Hiša v Sevnici
z vrtom, pet sob in pritlikline, podkletena, skoraj nova, pripravna za vsako obrt, ugodno naprodaj. Točne informacije pri Božič Antonu, Trbovlje II.

Hiša v Krškem
enonadstropna, tristanovaljska, z lepim dvoriščem, zidano garažo, teraso, verando, kopalnico, vinsko kletjo, zelenjadnim in sadnim vrtom, naprodaj. Pojasnila se dobe Krško 116.

Od Morave do Save,
od Donave do Drave
proti kašlju vzemi
Karamele Rave
Zavitki Din 5.— V apotekah

Sejem Rajha v Leipzigu

se vrši spomladi 1941. od 2. do 7. marca
60% popusta na nemških državni železnicah. 25% popusta na jugoslovanskih drž. železnicah.
Nemški vizum se podeli brezplačno. Prijave naj se izvrše čimprej, najpozneje do 5. II. 1941 pri pristojnem častnem zastopniku.

V Ljubljani: Ing. G. Tönnies, Tyrševa 33, telefon 27-62;
V Mariboru: Jos. Bezjak, Gosposka 25, telefon 25-97;
V Beogradu: Zvanični biro sajma rajha u Lajpcigu, Knez Mihajlova 33.

V naši podružnici na Miklošičevi cesti

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 pop. in od 2 do 6 pop.
Telefonska številka 30-30

+

Združenje elektrotehničnih obrti dravske banovine v Ljubljani naznanja, da je umrl 16. t. m. ob pol 12 dop. v Mariboru, ustanovitelj Združenja, dolgoletni član, zaslužni odbornik, gospod

Franc Saks

Pogreb uglednega pokojnika elektrotehnikarja bo v soboto, dne 18. januarja 1941, ob tričetrt na 4, iz kapelice na Pobrežje.

Uprava Združenja

+

V globoki žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da nas je po kratki, mučni bolezni za vedno zapustil naš dobi in nepozabni mož, oče, zet, tast, svak, stric in stari oče, gospod

Ignac Kuk

posestnik

dne 17. januarja 1941 ob tričetrt na tri popoldne. — Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 19. januarja 1941 ob pol osmih zjutraj izpred hiše žalosti v Slovenskih Konjicah.

Slovenske Konjice, dne 17. januarja 1941.

Marija, žena; Neža, Jurij, Jože, Anton, Alojz, Franc, Marija, Cecilija, Ignacij, Ana, Avguštin, otroci — in ostalo sorodstvo.

Edgar Wallace: 14

radi tega... on je tako čuden človek! Česa mi vse ni rekel, ko sem trčila ob njegov avto!«

Vsa prestrašena se obrne, skoči nazaj k vratom, toda v istem trenutku odjekne glasen pok in kamnitni balkon pod njo se zruši v globino.

»Imela si srečo, ker si skoraj...« se zagovori Lizy.